

Kathreinerjeva

Kneippová sladná káva

prinese srečo v vsako hišo

30. 4. 51
26.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE V CELJU.

Sprejema vloge in jih obrestuje v tekočem
===== računu sedaj po =====

5⁰/₀ čistih

===== od dne vloge do dne dviga. =====

Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje
vseh vrst pod najkulantnejimi pogoji.

Eskomptuje in vnovčuje menice devize in
kupone.

Daje posojila na vrednostne papirje po
najugodnejih pogojih.

Sprejema borzna naročila na vsa tu- in
inozemski mesta.

Nasvete in informacije daje brezplačno.

Vsa vprašanja rešuje z obratno pošto.

=====

Delniški kapital: K 8.000.000⁻. Rezervni sklad: ca. K 800.000⁻.

Centrala v **Ljubljani**. — Podružnice v
Celovcu, Splitu, Trstu, Sarajevu in
Gorici. — Ekspozitura v **Gradežu**.

POSJOJILNICA V CELJU (NARODNI DOM)

obrestuje hranilne vloge po

5⁰/₀

od dne vloge do dne vzdiga.

Posojila daje po ugodnih
pogojih.

Za vloge jamči rezervni zaklad po R 360.000
deleži po R 95.000
skupno lastno premoženje tedaj . R 455.000
in nad 4000 članov z neomejenim poroštvom.

Ker ima Posojilnica v Celju samo varno
izposojen denar na zemljiščih in na dobro
poroštvu, je pri njej varnost hranilnih vlog
v vsakem slučaju kar najpopolnejša.

Posojilnica v Celju je darovala dosedaj v
dobrodelne namene nad 140.000 R; poslu-
žite se tedaj tega domačega zavoda za
nalaganje denarja in za izposojila.

Na razpolago so tudi domači nabiralniki.

POSLOPIJE NARODNEGA SOBRAŃJA (DRŽAVNEGA ZBORA) V SOFIJI

*ILUSTROVANI
NARODNI KOLEDAR
ZA LETO 1913*

10751

*UREDIL JANKO LESNIČAR
LETO XXIV.
LASTNINA, ZALOGA IN TISK ZVEZNE TISKARNE V CELJU*

17504/14

22.344
4. 3. 1958

Leto 1913

je navadno leto ter ima 365 dni; med temi
je 66 nedelj in praznikov.

Leto 1913 je 6626. leto julijanske perijode, 8013. po stvarjenju sveta. — Židovsko leto 5673. — Mohamedansko leto 1330.

*

Sodnijske počitnice na Avstrijskem.

§ 43. Ob nedeljah kakor tudi na božični dan (25. decembra) se ne smejo vršiti obravnave. Odreditve obravnave na kak drug praznik je dovoljena le, ako je nevarnost zamude.

§ 44. Kot prazniki morajo veljati: 1. in 6. prosinec, svečnica, oznanje Device Marije, Kristusov vnebohod, velikonočni in binkoštni ponedeljek, dan presv. Rešnjega telesa, god sv. Petra in Pavla, vnebovzetje Marije Device, rojstvo Marije Device, god vseh svetnikov, preč. spočetje Marije Device, 26. gruden, na deželnega patrona in razen tega za vsako sodnijo oni verski prazniki, ob katerih dneh v dotičnem sodnem kraju običajno miruje opravični promet. Zadnjo vrsto praznikov določi in naznani predsednik deželnega nadsodišča za posamezne dele svojega področja.

§ 47. Sodne počitnice trajajo šest tednov; začno se pri vseh sopiščih dne 15. mal. srpana in trajajo do vštetega 25. vel. srpana. Med sodnimi počitnicami se vrše obravnave samo o počitniških stvarih (§§ 222 in 223 civ. pravdn. reda).

*

Godovinsko število za leto 1913.

Zlato število	14	Rimsko število	11
Epakta ali lunino kazalo	XXII	Nedeljska črka	E
Solnčni krog	18	Letni vladar: Venus.	

Državni prepovedani časi.

Gledališke predstave in javne razveseljave, kakor koncerti, druge zabave z godbo itd. so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, na dan presv. Rešnjega telesa in 24. grudna. Na Veliko noč, na binkoštno nedeljo in dne 25. grudna se smejo vršiti samo predstave v dobrodelne namene in z dovoljenjem politične oblasti, ki ima dajati dovoljenja za gledališke predstave. Javni plesi se ne smejo vršiti tiste dni, ob katerih se gledališke predstave vobče ne smejo ali le s posebnim dovoljenjem vršiti.

Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje.

Premakljivi prazniki.

Ime Jezusovo	28. prosinca.
Septuagesima	19. prosinca.
Pepelnica	5. svečana.
Marija devica sedem žalosti	14. sušca.
Velika noč	23 sušca.
Križevo (prošnji dnevi)	28., 29. in 30. malega travna.
Vnebohod	1. velikega travna.
Binkošti	11. velikega travna.
Sv. Trojica	18. velikega travna.
Sv. Rešnje telo	22. velikega travna.
Srce Jezusovo	30. velikega travna.
Angelska nedelja	31. velikega srpana.
Ime Marijino	14. kimovca.
Roženvenska nedelja	5. vinotoka.
Posvečenje cerkva	19. vinotoka.
1. adventna nedelja	30. listopada.

Od Božiča do pepelnice je 6 tednov.

Znamenja za lunine kraje.

Mlaj ☾

Prvi krajec ☾

Ščep ali polna luna ☽

Zadnji krajec ☾

Letni časi.

Pomlad se začne 21. sušca.
Poletje se začne 21. rožnika.
Jesen se začne 23. kimovca.
Zima se začne 22. grudna.

*

Solnčni in lunini mrki leta 1913.

Leta 1913 se bode solnce trikrat in luna dvakrat zmračila; v naših krajih se noben mrk ne bode videl.

1. Luna se popolnoma zmrači dne 22. sušca. Mrk se prične dne 22. sušca ob 11. uri 12 min. opoldne, dospe do viška ob 12. uri 57 min. in se konča ob 3. uri 42 min. popoldne. Ta mrk bo viden v Severni Ameriki, na zapadni strani Južne Amerike, na Tihem morju, v Avstraliji in Vzhodni Aziji.

2. Solnce se deloma zmrači dne 6. maj. travna. Mrk se prične ob 4. uri 54 min. popoldne, ob 6. uri 32 min. dospe do viška in se konča ob 8. uri 11 min. zvečer. Ta mrk bo viden na severovzhodnem koncu Azije in severozapadnem koncu Amerike ter v krajih severnega tečaja.

3. Solnce se deloma zmrači tudi dne 31. vel. srpana. Začetek ob 9. uri 2 min. zvečer, višek ob 9. uri 52 min. zvečer in konec ob 10. uri 42 minut zvečer. Ta mrk bo viden na severozahodni obali Amerike in v Grönlandiji.

4. Luna se popolnoma zmrači dne 15. kimovca. Začetek ob 11. uri 52 minut dop., višek ob 1. uri 48 minut opoldne in konec ob 3. uri 44 min. popoldne. Mrk bo viden v Srednji Aziji, na Tihem morju, v Avstraliji in na Indijskem morju.

5. Solnce se deloma zmrači dne 30. kimovca. Začetek ob 3. uri 55 min. popolnoči, višek ob 5. uri 46 min. in konec ob 7. uri 35 min. zjutraj. Ta mrk bo viden v vzhodnem delu Južne Afrike, na Madagaskarju in južnem Indijskem morju.

*

Kvaterni in drugi posti.

- I. kvatre, spomladanske ali postne: 12., 14. in 15. svečana.
 - II. kvatre, letne ali binkošne: 14., 16. in 17. vel. travna.
 - III. kvatre, jesenske: 17., 19. in 20. kimovca.
 - IV. kvatre, pozimske ali adventne: 17., 19. in 20. grudna.
- Kvaterni in drugi postni dnevi so zaznamovani s †.

Deželni patroni.

Češko: Janez Nepomuk (16. velikega travna) in Venčeslav (28. kimovca). — Bukovina: Janez Novi s Suczave (14. rožnika). — Dalmacija: Hijeronim (30. kimovca). — Galicija: Mihael (29. kimovca) z izjemo krakovskega okraja. — Koroško: Jožef (19. sušca). — Kranjsko: Jožef (19. sušca) in Jurij (24. malega travna). — Krakovski okraj: Stanislav (7. velikega travna). — Hrvaško: Elija 20. malega srpana) in Rok (16. velikega srpana). — Primorsko: Jožef (19. sušca). — Moravsko: Ciril in Metod (5. mal. srpana). — Spodnjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Gornjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Solnograško: Rupert (24. kimovca). — Šlezko: Hedviga (15. vinotoka). — Sedmograško: Ladislav (27. rožnika). — Slavonija: Janez Krstnik (24. rožnika). — Štajersko in Severno Tirolsko: Jožef (19. sušca). — Južno Tirolsko: Virgilij (26. rožnika). — Trst (mesto in okolica): Just (2. listopada). — Ogrsko: Štefan, kralj (20. velikega srpana).

*

Okrajšave na vizitnicah (posetnicah).

(Francosko.)

p. f. (pour féliciter)	= voščiti srečo
p. c. (pour condoler)	= izraziti sožalje.
p. r. (pour remercier)	= zahvaliti.
p. f. v. (pour faire visite)	= naznaniti obisk.
p. r. v. (pour rendre visite)	= vrniti obisk.
p. p. c. (pour prendre congé)	= vzeti slovo.

*

Razlika v brzini.

V eni sekundi preleti :

elektrika	444,414.000	metrov
svetloba	311,090.000	»
elektrika v žici na zraku	36,000.000	»
elektrika v žici pod morsko vodo	4,000.000	»
zemlja se zasučje okoli solnca	29,000.000	»
zvon v zraku	322	»
golob-pismonoša	22—31	»
ekspresni vlak	16	»
vojaški kolesar	4 ¹ / ₄	»
pešec	1 ¹ / ₃	»

Vremenski ključ

s katerim vsakdo lahko izve vreme za vse leto naprej, ako le ve, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾.

Ta ključ je sestavil slavní zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je leta 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni :

Ob uri	Po leti	Po zimi	Ob uri	Po leti	Po zimi
od 12. opol. do 2. popl.	veliko dežja	sneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozap.
od 2. do 4. popoldne	izpre- membno	lepo in pri- jetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10. zvečer	lepo pri sev. ali zapadu, dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali zapadniku	od 6. do 10. dopoldne	izpre- membno	dež pri se- verozapadn. sneg pri vzhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo; za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.

Deželne barve evropskih držav.

Anglija — rdeče-modro-belo.

Avstro-Ogrsko — državna barva: črno-rumeno; avstr. ces. hišna barva: karminovo rdeče-belo; avstr.-ogrske vojne mornarice zastava: rdeče-belo-rdeče; avstr.-ogrske trgovske mornarice zastava: rdeče-belo-rdeče (spodnji kos je deljen v rdeče in zeleno).

Badensko — rdeče-rumeno.

Bavarsko — modro-belo.

Belgija — črno-rumeno-rdeče.

Bolgarija — belo-zeleno-rdeče.

Črnagora — rdeče-belo.

Dansko — rdeče-belo.

Francija — modro-belo-rdeče.

Grško — belo-modro.

Hansa-mesta — belo-rdeče.

Hesensko — belo-rdeče.

Italija — zeleno-belo-rdeče.

Meklenburg — rdeče-modro-rumeno.

Nemčija — črno-belo-rdeče.

Nizozemsko — rdeče-belo-modro.

Norveško — rdeče-belo-rdeče.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Oldenburško — temnomodro-rdeče.

Portugalsko — modro-belo.

Prusija — črno-belo.

Rumunija — modro-rumeno-rdeče.

Rusija — belo-modro-rdeče.

Saksonsko — zeleno-belo.

Srbija — rdeče-modro-belo.

Španija — rdeče-rumeno.

Švedija — rumeno-modro.

Švica — belo-rdeče.

Turčija — rdeče-zeleno.

Virtemberško — črno-rdeče.

*

Barve avstro-ogrskih dežel.

Bosna in Hercegovina — rdeče-rumeno.

Bukovina — modro-rdeče.

Češko — belo-rdeče.

Dalmacija — modro-rumeno.

Galicija — modro-rdeče-rumeno, tudi rdeče-belo (poljsko) in modro-rumeno (rutensko).

Gorica in Gradiška — belo-rdeče, rumeno-modro.

Hrvaško in Slavonija — rdeče-belo-modro.

Istra — rumeno-rdeče-modro.

Koroško — rdeče-belo (srebro).

Kranjsko — belo-modro-rdeče.

Moravsko — rumeno-rdeče-modro.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Reka — belo-modro in zeleno-rdeče.

Solnograško — rdeče-belo in črno-rumeno.

Spodnje-Avstrijsko — modro-zlato.

Šlezija — črno-rumeno.

Štajersko — belo-zeleno.

Tirolsko in Predarelsko — belo-rdeče (Strelci: belo-zeleno).

Trst — rdeče-belo-rdeče.

Zgornje Avstrijsko — belo-rdeče tudi črno-rumeno.

*KOLEDAR
ZALETO
1913*

JANUAR – PROSINEC

=====

Hrvatsko :

Siećanj

Češko :

Leden

=====

=====

Poljsko :

Styczen

Rusko :

Январь

=====

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda	Novo leto. Obrezovanje Gospod.	 Mlaj 7. ob 1. uri 28 min. popoldne. Jasno in mrzlo.
2 Četrtek	Makarij, opat; Martinijan, škof	
3 Petek	Genovefa, devica; Salvator, spozn.	
4 Sobota	Tit, škof; Izabela, kraljica	
5 Nedelja	V osmini N. L. Telesfor, p. muč.	
6 Pond.	Sv. Trije kralji. Razglaš. Gospod.	
7 Torek	Valentin, škof; Lucijan, muč.	
8 Sreda	Severin, opat; Erhard, škof	
9 Četrtek	Julijan in Bazilisa, mučenca	
10 Petek	Pavel I., papež; Agato, papež	
11 Sobota	Higin, pap. muč.; Božidar, opat	
12 Nedelja	1. po razgl. Gospod. Arkadij, muč.	 Prvi krajec 15. ob 5. uri 02 min. popoldne. Mraz, veter in sneg.
13 Pondelj.	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.	
14 Torek	Hilarij, šk.; Feliks iz Nole, spozn.	
15 Sreda	Pavel, pušč.; Maver, opat; Romed.	
16 Četrtek	Marcel, papež; Ticijan, škof	
17 Petek	Anton, puščavnik; Sulpicij, škof	
18 Sobota	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, d. m.	
19 Nedelja	1. predpepeln. Kanut, kralj.	
20 Pondelj.	Fabijan in Boštjan; Majnrad, opat.	
21 Torek	Neža, devica mučenica	
22 Sreda	Vincencij, muč.; Anastazij, muč.	
23 Četrtek	Zaroka Marije Dev.; Emerencijana	 Ščep 22. ob 4. uri 40 min. popoldne. Milo vreme
24 Petek	Timotej, škof; Babila, mučenica	
25 Sobota	Izpreobrnitev Pavla, ap.; Amand.	
26 Nedelja	2. predpepeln. Polikarp, šk. muč.	
27 Pondelj.	Janez Zlatoust, cerkveni učenik	
28 Torek	Ime Jezusovo. Karol V.; Julijan, šk.	
29 Sreda	Frančišek Sal., šk.; Konstantin, m.	
30 Četrtek	Martina, devica; Janez, škof	
31 Petek	Peter Nol., spozn.; Marcela, vdova	
		 Zadnji krajec 29. ob 8. uri 34 min. zjutraj. Dan zraste za 1 uro 1 min.

FEBRUAR = SVEČAN

=====

Hrvatsko:
Veljača

Češko:
Únor

=====

=====

Poljsko:
Luty

Rusko:
Февраль

=====

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sobota	Ignacij, šk. m.; Efrem, cerkv. uč.	
2 Nedelja	3. predp. Svečnica. Dar. Gosp.	
3 Ponedelj.	Blaž, škof; Oskar, škof	☉
4 Torek	Pust. Andrej Kor., škof; Veronika	Mlaj 6.
5 Sreda	† Pepelnica. Agata, dev. muč.	ob 6. uri 22 m.
6 Četrtek	Doroteja, dev. muč.; Tit, škof	zjutraj.
7 Petek	Romuald, opat; Rihard, kralj	Oblačno, sneg.
8 Sobota	Janez Mat., spozn.; Juvencij, škof	veter in mraz.
9 Nedelja	1. postna. Ciril, šk.; Apolonija, d. m.	
10 Ponedelj.	Šolastika, devica; Viljem, pušč.	
11 Torek	Adolf, škof; Deziderij	☾
12 Sreda	Kvatre. Humbelina, d.; Evlaliya, d.	Prvi krajec 14.
13 Četrtek	Katarina od Riči, dev.; Jordan, sp.	ob 9. uri 34
14 Petek	† Kvatre. Valentin, m.; Zojil, spoz.	min. zjutraj.
15 Sobota	† Kvatre. Pavstin in Jovita, muč.	Oblačno.
16 Nedelja	2 postna (kvat.) Julijana, dev. muč.	
17 Ponedelj.	Donat in tov., muč.; Konštancija	☼
18 Torek	Simeon, škof; Flavijan, škof	Ščep 21. ob
19 Sreda	Julijan, sp.; Konrad, sp.; Viktor, m.	3. uri 03 min.
20 Četrtek	Eleuterij, škof; Evharij, škof	ponoči.
21 Petek	Maksimilijan, škof; Eleonora, kralj.	Jasno in mrzlo.
22 Sobota	Stol sv. Petra v Antiohiji	
23 Nedelja	3. postna. Peter Damijan, škof	
24 Ponedelj.	Matija, apostol	☾
25 Torek	Valburga, opatinja; Viktorin, muč.	Zadnji krajec
26 Sreda	Marjeta Kort., spozn.; Porfirij, škof	27. ob 10. uri 15
27 Četrtek	Leander, škof; Baldomir, škof	min. ponoči.
28 Petek	Roman, opat; Rajmund, spozn.	Spremenljivo,
		dež in sneg.
		Dan zraste za
		1 uro 28 min.

MAREC – SUŠEC

=====

Hrvatsko:

Ožujak

Češko:

Březen

=====

=====

Poljsko:

Marzec

Rusko:

Мартъ

=====

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sobota	Albin, škof; Hadrijan, papež	
2 Nedelja	4. postna (sredp.). Simplicij, p.	☉
3 Ponedjelj.	Kunigunda, cesarica; Andrej, muč.	Mlaj 8. ob
4 Torek	Kazimir, spozn.; Lucij I., papež	1. uri 23 min.
5 Sreda	Agapeta s tov., muč.; Evzebij, sp.	ponoči.
6 Četrtek	Fridolin, op.; Viktorin; Katarina B.	Mraz.
7 Petek	Tomaž Akvinčan, cerkv. učenik	
8 Sobota	Janez od Boga, sp.; Filomen, muč.	☾
9 Nedelja	5. postna (tiha). Frančiška Rim.	Prvi krajec 15.
10 Ponedjelj.	Božja glava: 40 mučencev	ob 9. uri 58
11 Torek	Heraklij, muč.; Cozim, muč.	min. zvečer.
12 Sreda	Gregor I., papež; Teofanez, opat	Lepo in prijetno
13 Četrtek	Rozina, vdova; Evfrazija, devica	
14 Petek	Dev. Mar. 7. žalosti; Matilda, kr.	☼
15 Sobota	Longin, m.; Klemen Hofbauer, sp.	Ščep 22. ob
16 Nedelja	6. postna (cvet.). Hilarij, Tacijan	12. uri 56 min.
17 Ponedjelj.	Patricij, škof; Jedert, devica	opoldne.
18 Torek	Ciril Jeruzalemski, šk.; Edvard	Toplo, potem
19 Sreda	Jožef, ženin Dev. Marije	spremenljivo.
20 Četrtek	† Veliki četrtek. Feliks in tov.	
21 Petek	† Veliki petek. Benedikt, opat	☽
22 Sobota	† Velika sobota. Benvenut, škof	Zadni krajec
23 Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp.	29. ob 1. uri
24 Ponedjelj.	Velik. pond. Gabrijel, nadan.	58 m. popold.
25 Torek	Oznanjenje Marije Device	Hladno in
26 Sreda	Emanuel, muč.; Dizma, muč.	deževno.
27 Četrtek	Rupert, škof; Janez Dom., spozn.	
28 Petek	Janez Kapistran, spoznavavec	
29 Sobota	Ciril, škof, muč., Jona, muč.	
30 Nedelja	1. povelik. (bela). Angela F., vd.	
31 Ponedjelj.	Modest, šk.; Gvidon, sp.; Balbina, d.	Dan zraste za
		1 uro 44 min.

[illegible]

APRIL = MALI TRAVEN

=====

Hrvatsko:
Travanj

Češko:
Duben

=====

=====

Poljsko:
Kwiecien

Rusko:
Апрѣль

=====

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Torek	Hugon, škof; Teodora, mučenka.	☉ Mlaj 6. ob 6. uri 48 min. zvečer. Mrzlo.
2 Sreda	Frančišek, Pavlan.; Marija Egipt.	
3 Četrtek	Abundij, škof; Rihard, škof.	
4 Petek	Izidor, škof; Rozalija, devica	
5 Sobota	Vincencij F., spozn.; Irena, dev.	
6 Nedelja	2. povelik. Sikst, papež.	☾ Prvi krajec 14. ob 6. uri 39 min. zjutraj Lepo in prijetno.
7 Ponedelj.	Herman, spozn.; Eberhard, pušč.	
8 Torek	Albert, škof; Dijonizij, mučenec	
9 Sreda	Marija Kleofa; Demeter, muč.	
10 Četrtek	Ezekijel, prerok; Mehtilda, dev.	
11 Petek	Leon I., papež; Betina, devica.	
12 Sobota	Zenon, škof mučenec; Saba, muč.	
13 Nedelja	3. povelik. Varstvo sv. Jožefa	☺ Ščep 20. ob 10. uri 33 min. zvečer. Toplo, potem spremenljivo.
14 Ponedelj.	Justin, mučen.; Tiburcij, mučen.	
15 Torek	Helena, kralj.; Anastazija, dev.	
16 Sreda	Turibij, škof; Kalist, mučenec.	
17 Četrtek	Anicet, pap., muč.; Rudolf, muč.	
18 Petek	Apolonij, mučenec; Elefterij, škof.	
19 Sobota	Leo IX., papež; Ema, vdova.	
20 Nedelja	4. povelik. Marcelin, škof; Neža, d.	♊ Zadnji krajec 28. ob 7. uri 09 m. zjutraj Hladno in deževno.
21 Ponedelj.	Anzelm, škof; Bruno, spoznavalec	
22 Torek	Soter in Kaj, papeža, mučenca.	
23 Sreda	Adalbert (Vojteh), škof; Viljem sp.	
24 Četrtek	Jurij, mučenec; Fidelis, muč.	
25 Petek	Marko, evangelist; Ermin, muč.	
26 Sobota	Klet, papež; Marcelin, papež.	
27 Nedelja	5. povelik. Peregrin, duhovnik	☊ Dan zraste za 1 uro 38 min.
28 Ponedelj.	Pavel od sv. križa; Vital, muč.	
29 Torek	Peter, m.; Robert, op.; Antonija.	
30 Sreda	Katarina Sij., dev.; Marijan, muč.	

MAJ – VELIKI TRAVEN

=====

Hrvatsko:

Svibanj

Češko:

Květen

=====

=====

Poljsko:

Maj

Rusko:

Май

=====

Dan		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Četrtek	Krist. vnebohod. Filip in Jakob	☉ Mlaj 6. ob 9. uri 24 m. dopoldne. Lepo, češče dež.
2	Petek	Atanazij, škof; Sekund, muč.	
3	Sobota	Najdba sv. križa. Aleksander, p.	
4	Nedelja	6. povelik. Florijan (Cvetko), m.	☾ Prvi krajec 13. ob 12. uri 45 min. op. Topli dnevi in nalivi.
5	Ponedelj.	Pij V., pap.; Irenej, škof	
6	Torek	Janez Ev. pred latinskimi vrati.	
7	Sreda	Stanislav, škof, muč.; Gizela, kr.	
8	Četrtek	Prikazen Mihaela nadangela.	
9	Petek	Gregor Nac., šk., c. uč.; Beat, sp.	
10	Sobota	Antonin, škof; Gordian, muč.; Izidor.	
11	Nedelja	Binkošti. Prihod Sv. Duha	☼ Ščep 20. ob 8. uri 18 m. zjutraj. Toplo in suho.
12	Ponedelj.	Binkoš. pond. Pankracij, muč.	
13	Torek	Servacij, škof; Glicerija, dev.	
14	Sreda	† Kvatre. Bonifacij, muč.	
15	Četrtek	Zofija, muč., Hilarij, spozn.	
16	Petek	† Kvatre. Janez Nep., muč.	
17	Sobota	† Kvatre. Paškal, sp.; Maksima, d.	
18	Nedelja	1. pobink. Presv. Trojica	☾ Zadnji krajec 28. ob 1. uri 04 min. ponoči. Toplo in suho.
19	Ponedelj.	Celestin, papež; Ivo, spoznavalec	
20	Torek	Bernardin, spozn.; Bazila, dev. m.	
21	Sreda	Valens, muč.; Feliks Kant., sp.	
22	Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Helena, dev.	
23	Petek	Deziderij, šk.; Andrej Bob., sp.	
24	Sobota	Marija dev., pom. kristjanov.	
25	Nedelja	2. pobink. Gregor VII., papež	☼ Dan zraste za 1 uro 14 min.
26	Ponedelj.	Filip Neri, spozn.; Elevterij, muč.	
27	Torek	Magdalena Pac., d.; Beda, cerk. uč.	
28	Sreda	Avguštin, šk.; German; Viljem op.	
29	Četrtek	Maksim, škof; Teodozija, mučenec	
30	Petek	Srce Jezusovo. Ferdinand, kralj	
31	Sobota	Angela, devica; Kancijan in tovar.	

MAJ & VELIKI TRAVEN

[illegible]

JUNIJ – ROŽNIK

=====

Hrvatsko:

Lipanj

Češko:

Červen

=====

=====

Poljsko:

Czerwiec

Rusko:

Июнь

=====

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Nedelja 2 Pondelj. 3 Torek 4 Sreda 5 Četrtek 6 Petek 7 Sobota	3. pobink. Juvencij, m.; Gracijan Marcelin, muč.; Erazem, škof, muč. Klotilda, kraljica; Oliva, devica. Frančšek Kar., sp.; Kvirin, škof. Bonifacij (Dobromil), šk.; Valerija. Norbert, škof; Bertrand, škof Robert, opat; Bogomil, opat.	☉ Mlaj 4. ob 8. uri 57 m. zvečer. Spremenljivo in toplo.
8 Nedelja 9 Pondelj. 10 Torek 11 Sreda 12 Četrtek 13 Petek 14 Sobota	4. pobink. Medard, šk.; Maksim Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m. Marjeta, kraljica; Marvin, mučenec. Barnaba, ap.; Marcijan, muč. Janez Fak., spozn.; Flora, dev. Anton Padovanski, spoznavavec. Bazilij, škof; Elizej, prerok	☾ Prvi krajec 11. ob 5. uri 37 m. popoldne. Lepo in hladno.
15 Nedelja 16 Pondelj. 17 Torek 18 Sreda 19 Četrtek 20 Petek 21 Sobota	5. pobink. Vid, mučenec; Modest. Franc Reg., sp.; Beno, šk.; Jošt, op. Adolf, škof; Lavra, nuna. Feliks in Fort.; Marka in Marcelin. Julijana F., d.; Gervazij in Prot. Silverij, pap.; Florentina, devica. Alojzij (Vekoslav), sp.; Alban.	☼ Ščep 18. ob 6. uri 54 min. zvečer. Suho in toplo.
22 Nedelja 23 Pondelj. 24 Torek 25 Sreda 26 Četrtek 27 Petek 28 Sobota	6. pobink. Ahacij, muč.; Pavlin, šk. Eberhard, šk.; Cenon, sp. Janez Krstnik (rojstvo). Kres. Viljem, opat; Prosper, škof. Janez in Pavel, mučenca. Hema, vdova; Vigilij, škof. † Leon II., papež; Irenaj, spoz.	☾ Zadnji krajec 26. ob 6. uri 41 min. zvečer. Deževno in neprijetno.
29 Nedelja 30 Pondelj.	7. pobink. Peter in Pavel, ap. Spomin sv. Pavla, ap.; Oton, spozn.	☼ Dan zraste do 21. za 18 min. Skrči se do konca meseca za 4 min.

[illegible]

JULIJ – MALI SRPAN

=====

Hrvatsko:
Srpanj

Češko:
Červenec

=====

=====

Poljsko:
Lipiec

Rusko:
Июль

=====

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Torek	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	☉ Mlaj 4. ob 6. uri 06 m. dopoldne. zjutraj. Vroče, nalivi in jasno.
2	Sreda	Obiskovanje Mar. Dev.; Oton, škof.	
3	Četrtek	Helijodor, škof; Bertram.	
4	Petek	Urh, škof; Berta, devica.	
5	Sobota	Ciril in Metod, šk. Domicij, šk.	
6	Nedelja	8. pobink. Izaija, prer.; Dominika	☾ Prvi krajec 10. ob 10. uri 37 minut zvečer. Soparno in deževno.
7	Pondelj.	Vilibald, škof; Pulherija, kraljica	
8	Torek	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	
9	Sreda	Anatolija dev.; Veronika Jul., dev.	
10	Četrtek	Amalija, devica; Felicita, dev.	
11	Petek	Pij I., papež; Peter F., spoznav.	
12	Sobota	Mohor in Fortunat, mučenca.	
13	Nedelja	9. pobink. Marjeta, dev. muč.	☼ Ščep 18. ob 7. uri 06 min. zjutraj Deževno, potem zelo vroče.
14	Pondelj.	Bonaventura, škof; Just, mučenec	
15	Torek	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
16	Sreda	Škapul. Dev. Marija Karmelska.	
17	Četrtek	Aleš, sp.; Generoz, mučenec.	
18	Petek	Kamil Lel., sp.; Friderik, škof.	
19	Sobota	Vincencij P., spozn.; Makrina, d.	
20	Nedelja	10. pobink. Marjeta dev. muč.	☾ Zadnji krajec 26. ob 10. uri 59 min. dopold. Deževno in hudourje.
21	Pondelj.	Danijel, prer.; Olga; Prakseda, dev.	
22	Torek	Marija Magdal., spok.; Teofil. m.	
23	Sreda	Apolinar, šk. in uč.; Liborij, škof.	
24	Četrtek	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.	
25	Petek	Jakob, apostol; Krištof, spozn.	
26	Sobota	Ana, mati Mar. Dev.; Valens, m.	
27	Nedelja	11. pobink. Pantaleon, mučenec	☼ Dan se skrči za 54 min.
28	Pondelj.	Inocencij, papež; Viktor, mučenec	
29	Torek	Marta, dev.; Beatriks, d.; Olaf, kr.	
30	Sreda	Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.	
31	Četrtek	Ignacij Lojol., spoznavavec.	

[illegible]

AVGUST – VELIKI SRPAN

=====

Hrvatsko:
Kolovoz

Češko:
Srpen

=====

=====

Poljsko:
Sierpień

Rusko:
Август

=====

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Vezi Petra ap.; Makab. bratje, muč.	☀ Mlaj 2. ob 1. uri 58 min. popoldne. Jasno, češće nalivi.
2	Sobota	Porcijunkula. Alfonz Ligv., šk.	
3	Nedelja	12. pobink. Najdba sv. Štefana	
4	Pondelj.	Dominik, spoznav.: Agabij, škof	
5	Torek	Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	
6	Sreda	Gospodova izpremenitev.	
7	Četrtek	Kajetan, spok.; Donat, šk. muč.	☾ Prvi krajec 9. ob 5. uri 13 min. zjutraj. Vetrovno, vroče in nalivi.
8	Petek	Cirijak, Larg in Smaragd, mučenci.	
9	Sobota	Roman, muč.; Egidij, šk.; Afra, m.	
10	Nedelja	13. pobink. Lavrencij, muč.	
11	Pondelj.	Tiburcij muč.; Suzana, devica	
12	Torek	Klara, devica, Hilarija, muč.	
13	Sreda	Hipolit in Kasijan, m.; Radegunda.	☺ Ščep 16. ob 9. uri 12 min. zvečer. Lepi, topli dnevi.
14	Četrtek	† Evzebij, spozn.; Anastazija, dev.	
15	Petek	Vel. gosp. Vnebovzetje Mar. D.	
16	Sobota	Rok, spoznavavec; Hijacint, duh.	
17	Nedelja	14. pobink. Liberat, m.; Sibila, d.	
18	Pondelj.	Joachim, oče Mar. Dev.; Helena, kr.	
19	Torek	Ludovik Toled., škof; Julij, m.	☾ Zadnji krajec 25. ob 1. uri 18 min. zjutraj. Hudourja in dež
20	Sreda	Bernard, opat; Štefan, kralj.	
21	Četrtek	Ivana Frančiška, vd.; Adolf, sp.	
22	Petek	Timotej, mučenec; Hipolit, škof.	
23	Sobota	Filip Ben., spoznav.; Bogovoljka.	
24	Nedelja	15. pobink. Srce Mar.; Jernej, ap.	☀ Mlaj 31. ob 9. uri 38 min. zvečer. Jasno in hladno.
25	Pondelj.	Ludovik, spozn.; Patricija, devica	
26	Torek	Cefirin I., pap; Samuel, mučenec.	
27	Sreda	Jožef K., sp.; Natalija; Gebhard.	
28	Četrtek	Avguštin, škof; Hermes, mučenec.	
29	Petek	Obglavljenje sv. Janeza Krstnika.	
30	Sobota	Roza Limanska, dev.; Feliks, muč.	☀ Dan se skrči za 1 uro 33 m.
31	Nedelja	16. pobink. Angelska. Rajmund	

SEPTEMBER = KIMAVEC

=====

Hrvatsko:
Rujan

Češko:
Září

=====

=====

Poljsko:
Wrzesień

Rusko:
Сентябрь

=====

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Pondelj.	Egid, opat; Verena, devica muč.	☾ Prvi krajec 7. ob 2. uri 06 min. popoldne. Lepo, potem veliko dežja.
2	Torek	Štefan, kralj; Antonin, mučenec.	
3	Sreda	Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja.	
4	Četrtek	Rozalija, devica; Ida, kraljica.	
5	Petek	Laurenrij Just., šk.; Viktorin, šk.	
6	Sobota	Hermogen, mučen.; Pelagij, muč.	
7	Nedelja	17. pobink. Bronislava, nuna	☺ Ščep 15. ob 1. uri 46 min. popoldne. Lepo in prijetno.
8	Pondelj.	Mala gospojnica. Rojstvo M. D.	
9	Torek	Korbinijan, škof; Gorgonij, muč.	
10	Sreda	Nikolaj Toled., sp.; Pulherija, dev.	
11	Četrtek	Prot in Hijacint, mučenca.	
12	Petek	Macedonij, škof; Ovidon, spozn.	
13	Sobota	Virgilij, mučen.; Notburga, devica.	
14	Nedelja	18. pob. Ime Mar. Poviš. križa	☼ Zadnji krajec 23. ob 1. uri 30 min. pop. Oblačno in prijetno.
15	Pondelj.	Nikodem, muč.; Evtropija, vd.	
16	Torek	Ljudmila, vd.; Karmelij in Ciprijan.	
17	Sreda	† Kvatre. Lambert. škof, muč.	
18	Četrtek	Jožef Kup., sp.; Tomaž Vil., škof	
19	Petek	† Kvatre. Januvarij, mučenec	
20	Sobota	† Kvatre. Evstahij, mučenec	
21	Nedelja	19. pobink. Matej, apostol	☼ Mlaj 30. ob 5. uri 57 m. zjutraj. Oblačno in deževno.
22	Pondelj.	Mavricij in tov., muč.; Emeran, škof	
23	Torek	Tekla, dev., muč.; Lin, papež.	
24	Sreda	Marija Dev. reš. ujetn.; Gerhard, šk.	
25	Četrtek	Kleofa, spoznav.; Firmin, škof.	
26	Petek	Ciprijan in Justina. mučenika.	
27	Sobota	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, škof.	
28	Nedelja	20. pobink. Vavlav, kralj	
29	Pondelj.	Mihael. nadangel; Evtihij, muč.	☼ Dan se skrči za 1 uro 40 min.
30	Torek	Hieronim, sp., c. uč.; Gonorij, šk.	

OKTOBER = VINOTOK

=====

Hrvatsko:
Listopad

Češko:
Říjen

=====

=====

Poljsko:
Październik

Rusko:
Октябрь

=====

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda	Remigij, škof; Areta, mučenica.	 Prvi krajec 7. ob 2. uri 46 min. zjutraj. Dež, potem lepo.
2 Četrtek	Leodegar, škof; Teofil, spoznav.	
3 Petek	Kandid, muč.; Evald, mučenec.	
4 Sobota	Frančišek Seraf, sp.; Edvin, kralj.	
5 Nedelja	21. pobink. Rožnega venca.	 Ščep 14. ob 7. uri 07 min. zjutraj. Veter in hladno.
6 Ponedelj.	Brunon, spozn.; Fida, dev. muč.	
7 Torek	Justina, devica; Marko, grof.	
8 Sreda	Brigita, vdova; Simeon, spoznav.	
9 Četrtek	Dionizij, šk. muč.; Abraham, patr.	
10 Petek	Frančišek Borg., sp.; Gereon in tov.	
11 Sobota	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12 Nedelja	22. pobink. Maksimilijan, šk. m.	 Zadnji krajec 22. ob 11. uri 53 min. zvečer. Prijetno jesensko vreme.
13 Ponedelj.	Edvard, kralj; Koloman, mučenec	
14 Torek	Kalist, papež; Domicijan, škof.	
15 Sreda	Terezija, dev.; Brunon, škof.	
16 Četrtek	Gal, opat; Maksima, devica.	
17 Petek	Hedvika, kr.; Viktor, šk.; Marjeta Al.	
18 Sobota	Luka, evang.; Just, muč.	
19 Nedelja	23. pobink. Posveč. cerkvâ.	 Mlaj 29. ob 3. uri 29 m. popoldne. Spremenljivo, megleno in mrzlo.
20 Ponedelj.	Janez Kancijan, spoz.; Felicijan, m.	
21 Torek	Uršula, dev.; Hilarijon, opat.	
22 Sreda	Kordula, dev., m.; Marija Saloma.	
23 Četrtek	Severin, škof; Peter Pashazij, sp.	
24 Petek	Rafael, nadangel; Kristina muč.	
25 Sobota	Krisant in Krišpin, m.; Bonifacij, p.	
26 Nedelja	24. pobink. Evarist, p. mučenec	Dan se skrči za 1 uro 40 min.
27 Ponedelj.	Frumencij, škof; Sabina, mučenica	
28 Torek	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.	
29 Sreda	Narcis, škof; Hijacint, muč.	
30 Četrtek	Klavdij, muč.; Marcel, muč.	
31 Petek	Volbenk (Volfgang), šk.; Lucila, d.	

[illegible]

NOVEMBER – LISTOPAD

●●●●●

Hrvatsko:
Studen

Češko:
Listopad

●●●●●

●●●●●

Poljsko:
Listopad

Rusko:
Ноябрь

●●●●●

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sobota	God vseh svetnikov.	
2 Nedelja	25. pobink. Just, mučenec	☾
3 Pondelj.	Vseh vernih duš. Viktorin, škof	Prvi krajec 5.
4 Torek	Karol B., škof; Modesta, d.	ob 7. uri 34
5 Sreda	Caharija, oče Janeza Krstn.; Vitalij.	min. zvečer.
6 Četrtek	Lenart, opat; Sever, škof.	Oblačno in
7 Petek	Prosdocim, škof; Engelbert, škof.	mrzlo.
8 Sobota	Bogomir, škof; Deodat, muč.	
9 Nedelja	26. pobink. Božidar (Teodor), m.	☺
10 Pondelj.	Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč.	Ščep 14.
11 Torek	Martin, škof; Mena, muč.	ob 10. uri 11 m.
12 Sreda	Martin, pap., muč., Livin. šk., m.	zvečer.
13 Četrtek	Stanislav Kostka, sp., Didak, spoz.	Dež, megla
14 Petek	Jozafat Kunč., šk. m., Serapion, m.	in mraz.
15 Sobota	Leopold, vojvoda, Jedert, devica.	
16 Nedelja	27. pobink. Varstvo Dev. Mar.	☾
17 Pondelj.	Gregorij, škof; Viktorija, muč.	Zadnji krajec
18 Torek	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.	21. ob 8. uri
19 Sreda	Elizabeta, kr.; Poncijan, pap. muč.	57 m. zjutraj.
20 Četrtek	Feliks Val., spoz.; Edmund, kr.	Oblačno, mrzlo
21 Petek	Darovanje Marije Dev.; Kolumban.	in sneg.
22 Sobota	Cecilija, dev. muč.; Maver, mučenec.	
23 Nedelja	28. pobink. Klemen, pap., muč.	☼
24 Pondelj.	Janez od križa, sp.; Hrizogon, muč.	Mlaj 28. ob 2
25 Torek	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.	uri 41 minut
26 Sreda	Konrad, škof; Silvester, opat.	zjutraj.
27 Četrtek	Virgil, škof; Ahacij, škof.	Mrz, dež
28 Petek	Eberhard, škof; Jakob iz Marke.	in sneg.
29 Sobota	Saturnin, muč.; Filomen, muč.	
30 Nedelja	1. adventna. Andrej, ap.; Justina	

Dan se skrči za
1 uro 18 min.

DECEMBER — GRUDEN

=====

Hrvatsko:
Prosinač

Češko:
Prosinec

=====

=====

Poljsko:
Grudzień

Rusko:
Декабрь

=====

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Pondelj.	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☾ Prvi krajec 5. ob 3. uri 59 m. popoldne. Deloma jasno in sneg.
2 Torek	Bibijana, m.; Pavlina; Kromacij, šk.	
3 Sreda	Prančišek Ksav., sp.; Lucij, škof.	
4 Četrtek	Barbara, dev. m.; Peter Zlat., spozn.	
5 Petek	Saba, opat; Krišpin, mučenec.	
6 Sobota	Miklavž (Nikolaj), šk.; Apolinar.	
7 Nedelja	2. advent. Ambrozij, šk.; Agaton	☼ Ščep 13. ob 4. uri 00 m. popoldne. Mokro in burno.
8 Pondelj.	Brezmad. spočetje Marije Device	
9 Torek	Peter For., šk.; Sirij, šk.; Valerija.	
10 Sreda	Loretanska M. B.; Melhijad, p., m.	
11 Četrtek	Damaz, papež; Trazon, opat.	
12 Petek	Sirezij, muč.; Epimah, mučenec.	
13 Sobota	Lucija, devica muč.; Otilija, dev.	
14 Nedelja	3. adventna. Spiridijon, šk.; Nikazij.	☾ Zadni krajec 20. ob 5. uri 16 m. pop. Oblačno in mrzlo.
15 Pondelj.	Jernej, škof; Kristina, devica	
16 Torek	Evzebij, škof; Albina, dev. muč.	
17 Sreda	† Kvatre. Lazar, škof; Berta, vd.	
18 Četrtek	Gracijan, škof; Vunebald, opat	
19 Petek	† Kvatre. Nemezij, muč.; Favsta	
20 Sobota	† Kvatre. Liberat, m.; Peter Kan.	
21 Nedelja	4. adventna. Tomaž, ap.; Glicerij	☼ Mlaj 27. ob 3. uri 59 m. zvečer. popoldne. Oblačno, mrzlo in sneg.
22 Pondelj.	Demetriј in Honorat, m.; Cenon, m.	
23 Torek	Viktorija, dev.; Dagobert, kralj	
24 Sreda	† Adam in Eva; Irmna, dev.	
25 Četrtek	Božič. Rojstvo Gospodovo.	
26 Petek	Štefan, mučenec; Arhelaj, škof.	
27 Sobota	Janez Evangelist; Fabijola, vd.	
28 Nedelja	Ned. pred Nov. letom. Ned. otroč.	☼ Dan se skrči do 21. za 20 m. Zraste do konca meseca za 4 m.
29 Pondelj.	Tomaž, škof; Trofin, mučenec	
30 Torek	David, kr.; Liberij, m. p.; Nicefor.	
31 Sreda	Silvester. pap.; Pavlina, muč.	

Narodna krstna imena.

Prosinec.

1. pros. Čedomil, Živana.
2. » Zlatan, Miljeva.
3. » Anastazija, Bistra.
4. » Dobromir, Bosiljka.
5. » Berivoj, Grozdana.
6. » Svetozar, Darinka.
7. » Svetoslav, Vukmira.
8. » Radoslav, Liljana.
9. » Vladimir, Nikosava.
10. » Dobroslav, Nevinka.
11. » Zdravko, Kronoslava.
12. » Blagoje, Blagojila.
13. » Bogašin, Zorislava.
14. » Trdoslav, Neda.
15. » Radoslav, Vranika.
16. » Strezivoj, Tomislava.
17. » Ratislav, Deša.
18. » Trpimir, Vera.
19. » Hranimir, Beloslava.
20. » Živojin, Tihoslava.
21. » Večvit, Janja.
22. » Sviloj, Dikosava.
23. » Vratislav, Voljica.
24. » Cijaslav, Milislava.
25. » Radosin, Kosava.
26. » Vsevlad, Dušana.
27. » Selimir, Slavoja.
28. » Dragomil, Draga.
29. » Branimir, Gorislava.
30. » Desislav, Gordijana.
31. » Unislav, Divna.

Svečan.

1. sveč. Budimil, Kazimira.
2. » Dobrošin, Ljubomira.
3. » Daroslav, Vojsava.
4. » Munislav, Bojana.
5. » Vukmil, Jageda.
6. » Žudislav, Malina.
7. » Žalimir, Drenka.
8. » Zvezdodrag, Primisla.
9. » Obrad, Blagoslava.
10. » Vojmil, Krasa.
11. » Dedoslav, Dobrana.
12. » Zvonimir, Deda.
13. » Vrativoj, Tratinčica.
14. » Zdravko, Nevesin.
15. » Vojadin, Ljuboslava.
16. » Mildrag, Dobrana.
17. » Strahomir, Vesela.
18. » Bratomil, Dragoslava.
19. » Ostoj, Malojka.
20. » Dragovan, Stanislava.
21. » Miroslav, Dabiživa.
22. » Gojslav, Tomanija.
23. » Čudomilj, Koviljka.
24. » Pravoslav, Divka.
25. » Vladoj, Nikna.
26. » Inoslav, Ojdana.
27. » Krešimir, Krsanka.
28. » Kremen, Kremenica.

Sušec.

1. sušca Belin, Gostimira.
2. » Tešimir, Milena.
3. » Mislav, Kruna.
4. » Sladoje, Vukana.
5. » Radomir, Danica.
6. » Ninoslav, Zvezda.
7. » Svetorad, Kosana.
8. » Modin, Žegava.
9. » Danimir, Bojka.
10. » Dragoje, Stana.
11. » Onimir, Radola.
12. » Sodislav, Božana.
13. » Svetovid, Roža.
14. » Nevenko, Dušomila.
15. » Velislav, Istana.
16. » Žarilo, Ljubislava.
17. » Budimir, Obrenija.
18. » Slavoljub, Pava.
19. » Molislav, Zlata.
20. » Proslav, Vlada.
21. » Branimir, Tuga.
22. » Pačemil, Milojka.
23. » Dražislav, Plana.
24. » Jaroslav, Krasa.
25. » Predrag, Vida.
26. » Srčan, Zejna.
27. » Stanimir, Srčna.
28. » Prosegoj, Uma.
29. » Branivoj, Draža.
30. » Pribislav, Radula.
31. » Mojmir, Hotena.

Mali traven.

1. mal. tr. Mutimir, Vuga.
2. » » Gojmir, Miroslava.
3. » » Žarko, Istislava.
4. » » Selislav, Dušica.
5. » » Dabiživ, Hvalislava.
6. » » Neradim, Čudna.
7. » » Radivoj, Stanislava.

8. mal. tr. Upravda, Viljenica.
9. » » Ljuban, Milija.
10. » » Krasoje, Srčanica.
11. » » Vitislav, Rada.
12. » » Ljubomir, Milutina.
13. » » Kajmir, Njegojica.
14. » » Godimir, Jelača.
15. » » Gostirad, Vica.
16. » » Tješivoj, Božislava.
17. » » Radojica, Gorinka.
18. » » Slaviša, Gradislava.
19. » » Tihorad, Kosenka.
20. » » Dragislav, Gospava.
21. » » Ljuboslav, Dragomira.
22. » » Ljutomir, Gruba.
23. » » Vojslav, Vladaja.
24. » » Jurislav, Rusa.
25. » » Tugomir, Kita.
26. » » Zdeslav, Sekana.
27. » » Jerin, Rudana.
28. » » Živoje, Slavica.
29. » » Siniša, Tankoslava.
30. » » Samorad, Večenega.

Veliki traven.

1. vel. tr. Ljutovid, Vojka.
2. » » Vlatovid, Živana.
3. » » Mladen, Senčanica.
4. » » Cvetoslav, Skorosava.
5. » » Desirad, Mezima.
6. » » Dragovit, Utviija.
7. » » Stanislav, Ognjana.
8. » » Budislav, Pribisava.
9. » » Skorovoj, Prvinica.
10. » » Negoslav, Dvorna.
11. » » Tehomil, Ljerka.
12. » » Stojmir, Uglješa.
13. » » Dragoslav, Jasna.
14. » » Svetolik, Srdana.
15. » » Berislav, Jaromira.
16. » » Vukovoj, Mladena.

17. vel. tr. Dušoje, Smiljana.
18. » » Medan, Mladica.
19. » » Predivoj, Vitoslava.
20. » » Milodar, Pauna.
21. » » Negomir, Jelina.
22. » » Obren, Boža.
23. » » Milorad, Budislava.
24. » » Daslav, Cveta.
25. » » Nosimir, Krasuljica.
26. » » Milivoj, Dragica.
27. » » Vukašin, Darosava.
28. » » Jaromir, Milica.
29. » » Krajsav, Pana.
30. » » Goluban, Tihomila.
31. » » Bojslav, Despina.

Rožnik.

1. rožn. Radovan, Deva.
2. » Velimir, Ljuba.
3. » Vrativoj, Radosava.
4. » Milojko, Dika.
5. » Hrvatin, Rudjina.
6. » Milutin, Dobroslava.
7. » Prieslav, Veselica.
8. » Višeslav, Pukana.
9. » Čedomil, Kalina.
10. » Prelimir, Dostana.
11. » Rusimir, Lušica.
12. » Hrvoje, Draguška.
13. » Žitomir, Zorica.
14. » Radoslav, Zlatana.
15. » Vidoslav, Rosanda.
16. » Dragomir, Vladislava.
17. » Tratomir, Dragina.
18. » Bodin, Urica.
19. » Netko, Vukosava.
20. » Maroje, Milava.
21. » Vekoslav, Vera.
22. » Miloš, Stanislava.
23. » Gostimir, Dragija.

24. rožn. Janislav, Emila.
25. » Momčilo, Grlica.
26. » Markomir, Hrana.
27. » Vladislav, Nehota.
28. » Tolislav, Zorana.
29. » Peroslav, Jerina.
30. » Pavlimir, Gojslava.

Mali srpan.

1. m. srp. Bogoslav, Gorka.
2. » » Vukomir, Dragomana.
3. » » Radomil, Nada.
4. » » Belizai, Levinka.
5. » » Leledrag, Marula.
6. » » Domogoj, Dobrija.
7. » » Vukašin, Negoda.
8. » » Dorislav, Milolika.
9. » » Hvalimir, Istojka.
10. » » Stojan, Ljubica.
11. » » Medo, Miloslava.
12. » » Jaroslav, Slaviša.
13. » » Dragan, Jekoslava.
14. » » Slobodin, Dragojila.
15. » » Radalj, Jasika.
16. » » Bogdan, Vratislav.
17. » » Držislav, Javra.
18. » » Miroslav, Lelja.
19. » » Radoš, Krajslava.
20. » » Večimir, Čika.
21. » » Vitemir, Zora.
22. » » Pribina, Dragota.
23. » » Godemir, Brana.
24. » » Ratemir, Preda.
25. » » Boljedrag, Ljepava.
26. » » Bratoslav, Jana.
27. » » Dušan, Gleda.
28. » » Svetomir, Dabra.
29. » » Klonimir, Dobrila.
30. » » Vitadrag, Marčula.
31. » » Boleslav, Jelenica.

Veliki srpan.

1. vel. srp. Dedomir, Veka.
2. » » Bojan, Leposlava.
3. » » Stažimir, Mirača.
4. » » Hranko, Ljubačica.
5. » » Tisoslav, Dabrina.
6. » » Dobrobit, Vlastica.
7. » » Damir, Vidojka.
8. » » Gode-slav, Veranica.
9. » » Našemir, Libišana.
10. » » Ozrin, Jurica.
11. » » Bolemir, Vojka.
12. » » Dobrogost, Tekana.
13. » » Tvrdko, Stamenka.
14. » » Jeroslav, Dobrina.
15. » » Dragomir, Miljana.
16. » » Branislav, Nemira.
17. » » Davarad, Majda.
18. » » Želimir, Branislava.
19. » » Ljudevit, Zlatica.
20. » » Krunoslav, Žarka.
21. » » Želidrag, Mirjana.
22. » » Ostrivoj, Moma.
23. » » Semivit, Milaša.
24. » » Borivoj, Zlatava.
25. » » Dragorad, Nika.
26. » » Zidimir, Perunika.
27. » » Ljubidrag, Rosava.
28. » » Milodrag, Stanava.
29. » » Želided, Pauša.
30. » » Ljubomir, Milka.
31. » » Mildrag, Novka.

Kimovec.

1. kim. Hranislav, Rajka.
2. » Tolimir, Nenada.
3. » Tomidrag, Vujana.
4. » Milovan, Lepa.
5. » Nedamisl, Ružica.
6. » Osvin, Nedeljka.
7. » Radonica, Nišava.

8. kim. Semidrag, Mrena.
9. » Tetomil, Petkana.
10. » Vsemir, Sina.
11. » Nepostoj, Rakita.
12. » Slavan, Nikolena.
13. » Većedrag, Pola.
14. » Zremil, Površena.
15. » Znanoslav, Rajna.
16. » Sodimir, Ljudmila.
17. » Prvan, Miluka.
18. » Vitodrag, Smiljka.
19. » Radobul, Prija.
20. » Blagoslov, Razim.
21. » Celimir, Petka.
22. » Jelašin, Slavna.
23. » Sadivoj, Struja.
24. » Uroš, Taša.
25. » Sterad, Sokolica.
26. » Djubivoj, Stojzlava.
27. » Vojdrag, Ravimira.
28. » Častimir, Vidica.
29. » Bogomir, Voja.
30. » Stetrag, Jekica.

Vinotok.

1. vin. Pribimir, Dragana.
2. » Miran, Čudislava.
3. » Vitomil, Petna.
4. » Tegodrag, Stanislava.
5. » Svinidrag, Dumnuka.
6. » Bunoslav, Ljubna.
7. » Hudislav, Dragonica.
8. » Stojdrag, Dragosta.
9. » Nadislav, Svetina.
10. » Stremil, Odola.
11. » Kupivoj, Negoslava.
12. » Drugoslav, Priba.
13. » Sebislav, Rosica.
14. » Budivoj, Sestrena.
15. » Radislav, Trnjina.
16. » Drživoj, Veleni.

17. vin. Mranko, Mira.
18. » Grdimir, Travica.
19. » Irislav, Spasenija.
20. » Predislav, Raša.
21. » Stojslav, Preja.
22. » Zorislav, Stamena.
23. » Duševlad, Živka.
24. » Mališa, Blagota.
25. » Raosav, Zlatija.
26. » Nikodin, Vranica.
27. » Lovorka, Srebra.
28. » Bislav, Mila.
29. » Gradimir, Vojsava.
30. » Slavovit, Vladika.
31. » Srečko, Stojšava.

Listopad.

1. listop. Ljubomil, Cvenja.
2. » Levin, Neša.
3. » Rado, Bogomila.
4. » Dragotin, Veruša.
5. » Mirko, Savina.
6. » Ratislav, Maja.
7. » Stislav, Zdenka.
8. » Kazimir, Živka.
9. » Sebislav, Rusimir.
10. » Večimir, Golobica.
11. » Davorin, Višnjica.
12. » Braslav, Zakovica.
13. » Gorislav, Nevenka.
14. » Smislan, Borislava.
15. » Radislav, Vučica.
16. » Večerin, Krunija.
17. » Satovit, Ljubava.
18. » Kazimir, Oliva.
19. » Gradislav, Jelislava.
20. » Vladiboj, Vidosava.
21. » Grmislav, Pavija.
22. » Jezdimir, Vujaka.
23. » Draguš, Ravijojla.

24. listop. Zoran, Jeca.
25. » Kolomir, Ljubojla.
26. » Legat, Radejka.
27. » Goroslav, Vedrana.
28. » Krajmir, Lelija.
29. » Skoromir, Rastislava.
30. » Hrabroslav, Mijana.

Gruden.

1. grudna Mladin, Smina.
2. » Tihomir, Vojna.
3. » Drago, Raduka.
4. » Mihovil, Velika.
5. » Gromila, Stojana.
6. » Slavič, Vladovita.
7. » Veselin, Višesava.
8. » Mojslav, Toda.
9. » Slavisav, Savica.
10. » Tatomir, Mira.
11. » Vladimir, Živka.
12. » Široslav, Uzdаницa.
13. » Dobro, Vitača.
14. » Vojmir, Zorislava.
15. » Vlastimir, Cvetana.
16. » Smiljan, Bogoslava.
17. » Strojslav, Simana.
18. » Restoje, Kraja.
19. » Uglješa, Vuksana.
20. » Boživoj, Zrnka.
21. » Tomislav, Modrica.
22. » Prerad, Zvezdana.
23. » Ozrislav, Kupina.
24. » Stojadin, Dunja.
25. » Božidar, Zornica.
26. » Hreljo, Zlatka.
27. » Pelislav, Dragana.
28. » Vuk, Zenica.
29. » Vratoje, Vrhoslava.
30. » Branimir, Soka.
31. » Blažena.

Rodopis avstrijske cesarske rodovine.

Cesar: **Franc Jožef I.** (Karol), rojen v Schönbrunnu 18. avgusta 1830, je prevzel cesarstvo 2. decembra 1848.

Cesarica: † **Elizabeta** (Evgenija, Amalija), hči vojvode Maksa Jožefa na Bavarskem, rojena v Posenhofenu 24. decembra 1837, poročena 24. aprila 1854 na Dunaju, umrla 10. septembra 1898.

Cesarjevič: † **Rudolf** (Franc, Karol, Jožef) rojen 21. avgusta 1858, umrl 30. januarja 1889; poročen dne 10. maja 1881 z belgijsko princezino **Štefanijo**, rojeno 21. maja 1864.

Cesarčine: 1. † **Zofija** (Friderika, Doroteja), rojena 5. marca 1855, umrla v Budi 30. maja 1857. — 2. **Gizela** (Ludovika, Marija), rojena 12. julija 1856, poročena z bavarskim kraljevičem Leopoldom 20. aprila 1873. — 3. **Marija Valerija** (Matilda, Amalija), rojena 22. aprila 1868, poročena 31. julija 1890 z nadvojvodom Franc Salvatorjem, rojenim 21. avgusta 1866.

Hči cesarjeviča: **Elizabeta** (Marija, Henrijeta, Štefanija, Gizela), roj. 2. septembra 1883, poročena 23. januarja 1902 s knezom Otonom Windischgraetzem.

Bratje Nj. Veličanstva cesarja.

1. Nadvojvoda † **Ferdinand Maksimilijan** (Jožef), rojen v Schönbrunnu 6. julija 1832, poročen 26. julija 1857 s Karolino, hčerjo kralja belgijskega, cesar mehikanski, umrl 19. junija 1867.

2. Nadvojvoda † **Karol Ludovik** (Jožef, Marija), roj. v Schönbrunnu 30. julija 1833, umrl 19. maja 1896; poročen 4. nov. 1856 z **Margareto**, hčerjo kralja Ivana Saksonskega, roj. 24. maja 1840, umrlo 15. sept. 1858; vdrugič poročen z **Anuncijato**, hčerjo kralja Ferdinanda II. sicilijanskega, roj. 24. marca 1843, umrlo 4. maja 1871; vtretjič poročen 23. jul. 1873 z **Marijo Terezijo**, hčerjo portugalskega kraljeviča Don Miguela, roj. 24. avg. 1855. — Otroci: **Franc Ferdinand d'Este**, prestolonaslednik, roj. 18. dec. 1863; † **Otto**, roj. 21. aprila 1865, umrl 1. nov. 1906; **Ferdinand**, rojen 27. dec. 1868; † **Margareta**, rojena 13. maja 1870, umrla 27. avgusta 1902; **Marija Anuncijata**, rojena 31. julija 1876; **Elizabeta**, rojena 7. julija 1878.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** (Jožef, Anton), rojen na Dunaju 15. maja 1842.

Stariši Nj. Veličanstva.

† **Franc Karol**, rojen na Dunaju 7. dec. 1802, umrl 8. marca 1878 na Dunaju; poročen 4. nov. 1824 z † **Zofijo**, rojeno v Monakovem 27. jan. 1805, umrlo 28. maja 1872.

Očetov brat.

† **Ferdinand I.**, rojen na Dunaju 19. aprila 1793, je postal cesar 2. marca 1835, cesarstvu se odpovedal 2. decembra 1848, umrl 29. jun. 1875; poročen je bil z † **Marijo Ano Karolino**, kraljično sardinsko, roj. 19. sept. 1803, umrlo v Pragi 4. maja 1884.

Sedanji vladarji evropski.

Sveti oče. Pij X., rojen dne 2. rožnika l. 1835., za papeža izvoljen dne 4. vel. srpana 1903.

Andora. Republika z generalnim svetovalstvom 24 članov.

Anglija. Kralj Jurij V., roj. l. 1865, vlada od l. 1910.

Belgija. Kralj Albert, roj. l. 1875, vlada od l. 1909.

Bolgarija. Car Ferdinand I., rojen dne 26. svečana 1861. l., vlada od 7. velikega srpana 1887. l.

Črna gora. Kralj Nikolaj I., rojen dne 7. vinotoka 1841. l., vlada z dne 13. velikega srpana 1860. l., poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan X., roj. l. 1870, vlada od l. 1912.

Francija. Predsednik Armand Fallières, z dne 12. prosinca 1906, rojen dne 6. listopada 1841; doba vladanja 1906 do 1913.

Grško. Kralj Jurij I., rojen dne 24. grudna 1845. l., vlada z dne 31. vinotoka 1863., poročen z Olgo Konstantinovno, princezinjo rusko.

Italija. Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. listopada 1869. l., vlada z dne 29. malega srpana 1900. l., poročen z Jeleno, princezinjo črnogorsko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, rojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. l., poročen z Alico, vdovo po knezu Richelieu.

Nizozemsko. Kraljica Viljemina, rojena dne 31. vel. srpana 1880. leta, vlada z dne 23. listopada 1898. l., poročena s Henrikom, princem meklenburg-šverinskim.

Norvegija. Kralj Hakon VII. (princ Karol danski, voljen kraljem dne 18. listopada 1905), rojen 3. velikega srpana 1872, vlada z dne 23. listopada 1905, poročen z Maudo, princezinjo britansko.

Portugalsko. Republika, predsednik Teofil Braga.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, rojen dne 27. prosinca 1859. l., vlada z dne 15. rožnika 1888. l., poročen z Avgusto Viktorijo, princezinjo šlesvik-holštanj-sonderburg-augustenburško.

Rumunija. Kralj Karol I., rojen 20. maj, travna 1839. l., vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. maj, travna 1866. l., proglašen kraljem dne 26. sušca 1881. l., poročen z Elizabeto, kneginjo wiesdsko.

Rusija. Car Nikolaj II., rojen dne 18. vel. travna 1868. l., vlada od 24. vinotoka 1894. l., poročen z Aleksandro Feodorovno, princezinjo hesensko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljenima na 6 mesecev.

Srbija. Kralj Peter I. Karadjordjevič, rojen l. 1844., proglašen dne 15. rožnika 1903, vdovec z dne 17. sušca 1902 po Zorki, princezinji črnogorski.

Španija. Kralj Alfonz XIII., rojen dne 17. vel. travna 1886. l., vlada z dne 15. velikega travna 1902, poročen z Evgenijo Viktorijo batenberško.

Švedija. Kralj Gustav V., rojen l. 1858.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, ki ga vsako leto na novo volijo.

Turčija. Sultan Mohamed V., roj. 1844., vlada od l. 1909.

*

Mere in uteži.

Nov zistem mere in uteži je decimalen, t. j. deli se s številom deset, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne ednote novi meri in novim utežom so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratniki teh osnovnih ednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki: deka pomeni 10krat, hekto 100krat, kilo 1000krat, myria 10000krat.

Za podrazdelitev se rabijo števniki: deci za desetino, centi za stotino, mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*).
1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 10 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetrov (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov. 1 centimeter = 10 milimetrov.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do	150 K	K — 10	čez	2700 do	3000 K	K 2—
čez	150 »	300 » » — 20	»	3000 »	6000 » » 4—	
»	300 »	600 » » — 40	»	6000 »	9000 » » 6—	
»	600 »	900 » » — 60	»	9000 »	12000 » » 8—	
»	900 »	1200 » » — 80	»	12000 »	15000 » » 10—	
»	1200 »	1500 » » 1—	»	15000 »	18000 » » 12—	
»	1500 »	1800 » » 1·20	»	18000 »	21000 » » 14—	
»	1800 »	2100 » » 1·40	»	21000 »	24000 » » 16—	
»	2100 »	2400 » » 1·60	»	24000 »	27000 » » 18—	
»	2400 »	2700 » » 1·80	»	27000 »	30000 » » 20—	

in tako dalje za vsakih 3000 K 2 K več, pri čemer se ostanek manj nego 3000 K smatra za celih 3000 K.

V domačih deželah izdane menice, ako se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev, sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom »domače dežele« se razumejo dežele, zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožju teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogrske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868 l. in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogrskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tertia itd.), se mora plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic, izdanih v inozemstvu in glasečih se na inozemstvo, je plačati 4 v pristojbine za vsakih 200 K, ako kroži v naši državi. Ostanek, manjši nego 200 K, se smatra za celih 200 K.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekakor tekom 14 dni, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti:

- a) ako se rabijo kolekovane uradne golice;
- b) ako se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, ako se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več izvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta, ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kakega urada, ki za to ni upravičen, je neveljavno;

- c) ako pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, ako je ta stran še ne popisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je bila dosedaj navada, ni več dovoljeno.

Ako se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno, ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika, kolikršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 10 v, ako je njihov obrok k večjem osem dni, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 20 K kolekovine prosti — čez 20 K do 100 K se plača 2 v — čez 100 K pa 10 v pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, ako se taki računi vpleto v tekst kakega trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	40 K	K —1·4	čez	3200	do	4000 K	K 12·50
čez	40	»	80 » » —·26	»	4000	»	4800 » » 15·—	
»	80	»	120 » » —·38	»	4800	»	6400 » » 20·—	
»	120	»	200 » » —·64	»	6400	»	8000 » » 25·—	
»	200	»	400 » » 1·26	»	8000	»	9600 » » 30·—	
»	400	»	600 » » 1·88	»	9600	»	11200 » » 35·—	
»	600	»	800 » » 2·50	»	11200	»	12800 » » 40·—	
»	800	»	1600 » » 5·—	»	12800	»	14400 » » 45·—	
»	1600	»	2400 » » 7·50	»	14400	»	16000 » » 50·—	
»	2400	»	3200 » » 10·—					

Čez 16000 K se za vsakih 800 K plača 2 K 50 v, pri čemur se ostanek, ki ne znaša 800 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razen trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določil znesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za katerega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazni znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	20 K	K —1·4	čez	1600	do	2000 K	K 12·50
čez	20	»	40 » » —·26	»	2000	»	2400 » » 15·—	
»	40	»	60 » » —·38	»	2400	»	3200 » » 20·—	
»	60	»	100 » » —·64	»	3200	»	4000 » » 25·—	
»	100	»	200 » » 1·26	»	4000	»	4800 » » 30·—	
»	200	»	300 » » 1·88	»	4800	»	5600 » » 35·—	
»	300	»	400 » » 2·50	»	5600	»	6400 » » 40·—	
»	400	»	800 » » 5·—	»	6400	»	7200 » » 45·—	
»	800	»	1200 » » 7·50	»	7200	»	8000 » » 50·—	
»	1200	»	1600 » » 10·—					

Čez 8000 K se plača za vsakih 400 K 2 K 50 v, pri čemur se znesek, ki ne znaša 400 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici se kolekujejo dolžna pisma, katera se glase na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih

v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pismih znesek, na katerega se glasi; pri pogodbah v služenju znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku vkupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

- a) na Dunaju od prve pole K 12'—
- b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev » » » » 8'—
- c) v mestih ki imajo od 10.000 do 50.000
prebivalcev » » » » 6'—
- d) v mestih, ki imajo 5.000 do 10.000 pre-
bivalcev » » » » 4'—
- e) v vseh drugih krajih » » » » 3'—

Ako treba še druge pole, kolekuje se z 1 K.

Prošnje za tobačne trafike in loterijske kolekture, za dovoljenje, da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerte, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah se ima pristojbina plačati tudi takrat, kadar se prosi ustno, ne da bi se zapisal zapisnik.

Prošnje za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenose imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekuje po 10 K od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključni industrijski privilegiji, se kolekuje po 6 K od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekuje po 4 K od vsake pole.

4. Prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekuje po 2 K od vsake pole.

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, pošne nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatev s povzetjem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gornjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma do 20 *g* veljajo 10 *v* (v lokalnem prometu 10 *v*), od 20—250 *g* pa 20 *v*. Za nefrankirana pisma plača prejemnik dvakratno pristojbino.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogrski, v Bosni in Hercegovini ter na Nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*, morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski zavoji pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*; iz Avstrije na Ogrsko le 1 *kg*.

Čez pismeno znamko se sme pisati naslov. Ako se pa nanjo pritisne privatna štamplja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti iz pismenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravnotako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, se tudi ne smejo več rabiti za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, ako se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirano.

Povpraševalna pisma (pristojbina 25 *v*) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, ako se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnice po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma enake uradnim. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše na zadnji strani in na levi polovici sprednje strani, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, ako se ne pišejo potem nanje nikakršne druge,

nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opombe ter ako so frankirane za 10 v.

Tiskovine se morajo vsaj deloma frankirati, ker drugače se ne odpošljejo in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 kg težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 kg teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 cm.

Razen naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korekturne pole, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani, vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter priložiti običajne črke (n. pr.: p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismeno imenovati naročene ali ponudene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji, kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo smatrati za pravno ali osebno dopisovanje, se smejo v inozemskem prometu, izvzemši Nemčijo, in Črnogoro, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočeno) do 2 kg teže in 45 cm širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipet, Francijo, Nemčijo, Grecijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, Združene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi, do 350 g teže, drugam pa le do 250 g.

Kar se tiče mere, ne smejo presegati na dolgost 30, na širskost 20 in na visokost 10 cm. Vzorcem in blagu za poskušnje se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opomba »vzorec« ali »poskušnja blaga«.

Na naslovu sme razen tega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tvorniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega

označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razen omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakršnekoli opombe.

Tudi žive čebele se lahko pošiljajo po domačih krajih, na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za poskušnjo, ako so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljatkah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, se postopa ž njimi tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogrskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej »povzetja v inozemstvu«) tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 1000 K, drugam pa do 400 K = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljatkah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda »povzetje«, ako so namenjene v inozemstvo pa »remboursement«. Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a krone tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Švico in Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, je treba med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik vplačal znesek in pošiljatelj prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno poštno nakaznico in 10 v terjalnih stroških, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštne nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

Poštne nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine.

so dopuščene do 1000 K in znaša pristojbina do 50 K 20 v, od 50 do 100 K 30 v; od 100 do 300 K 60 v; od 300 do 600 K 90 v in od 600 do 1000 K 1 K 50 v.

Poštne pristojbine.

Dežela	P i s m a			Dopis- nice		Tiskovine		Vzorci		Poslovni papirji		Priporočitev	Povratnica
	Teža v gramih	frankirana	nefranki- rana	navadne	z odgo- vornim	Teža v g	znesek	Teža v g	znesek	Teža v g	znesek		
1. Avstrija in kneževina Lichtenstein	do 20	10	20	v	v	do 50 50—100 100—250	3 5 10	do 250 črez 250 do 340	v 10 20	nedopustni		v	
	črez 20 do 250	20	40	5	10	250—500 500—1000	20 30						
	do 20	10	20										
Ogrsko Bosna in Hercegovina Nemčija	črez 20 do 250	20	30	10	20	za vsakih 50	5	za vsakih 50	5 najmanj 10	nedopustni	5 za vsakih 50	5 najmanj 25	25
	do 20	25	50										
	za vsakih na- daljnih 20 g	15	30	5	10								
2. Sandžak Novi- Bazar*)	za vsakih 20 g	10	20	5	10					nedopustni			
3. Srbija	za vsakih 20 g	10	20	5	10								
4. Črnagora	za vsakih 20 g	10	20	5	10								
Ostalo inozemstvo a) Dežele, katere so v svetovnem poštnem društvu**)	do 20	25	50	10	20	za 50	5	za 50	5	za 50	5	5	5
	za vsakih na- daljnih 20 g	15	30	10	20							5	5
	do 20	25	50	10	20	za 50	5	za 50	5	za 50	5	5	5
b) Dežele, katere niso v svetovnem poštnem društvu	za vsakih na- daljnih 20 g	15	30	10	20							5	5
												5	5

*) Samo v Plevlje, Priboj in Prijepolje.
 **) Izjemoma znaša pristojbina 10 v pri frankiranih in 20 v pri nefrankiranih pismih;
 a) med Bukovino in Rumunijo;
 b) med avstrijskimi in švicarskimi poštami okraj, kateri so samo 30 km oddaljeni.

Poštni nalogi

posredujejo plačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo, in sicer v Adrijanopolj, Beirut, Konstantinopol, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 1000 K — v Belgijo, Nemčijo, Egipet, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošte v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 800 K (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena 1 v), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: »Na poštni urad v« poštni nalog«. Kakor hitro je znesek plačan, prejme oddajalec poštne naloga znesek, odštevši pristojbino poštne nakaznice in 10 v terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo. Ako se poštni nalog ne sprejme, pošlje se zastonj nazaj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 10 v terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštne naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel sprva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogrsko do 250 g 100 K vrednosti do 10 milj daljave 30 v, nad 10 milj 54 v, od 100 do 600 K do 10 milj daljave 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K 6 v več, — iz Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 600 K vrednosti do 10 milj 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K pa 6 v več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogrsko do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za zavarovanje pristojbina po 6 v do 100 K, od 100 K do 600 K 12 v; za vsakih nadaljnjih 300 K pa 6 v več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v, za vsak nadaljni kg do 10 milj 6 v, 20 milj 12 v, 50 milj 24 v, 100 milj 36 v, 150 milj 48 v, nad 150 milj 60 v več; vrednostna taksa do 600 K 12 v, za vsakih nadaljnjih 300 K po 6 v več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 kg.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar se plača do 500 g 60 v, od $\frac{1}{2}$ kg do 5 kg 80 v, in vrednostna taksa do 100 K = 11 v, do 300 K = 17 v, do 600 K = 22 v in za vsakih daljnih 300 K pa 11 v več. Za težje pošiljatve računa se do Imotskija ali Broda gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, najprej pa za vsaki kg 10 v vozarine in vrednostna taksa za vsakih 300 K 6 v več.

da je pri kakem trgovcu dosegel, da je ta naše izdelke na novo vpeljal, temu podarimo eno škatljo finega dišečega mila znamke „Elvira“.

Gotovo že uporabljate nekaj ali več naših izdelkov; torej: kakor ste se pri teh o njih dobri kakovosti prepirčali, ravno tako boste imeli le dobiček pri rabi vseh drugih naših izdelkov. Mi razpečavamo samo preizkušeno, dobro in ceno blago.

Meni jed ne diši in ne tekne, če je pripravljena s težko prebavljivimi jedilnimi mastmi.

Izvrstno mi diši in tekne jed, ker si jo pustim pripraviti z zdravo in lahko prebavljivo jedilno mastjo „Ceres“.

Tako in podobno se glasi več tisoč dopisov, ki smo jih prejeli na naš razpis „Ceres“-nagrada leta 1911: Na tisoče navdušenih pohval in dopisov od različnih oseb, ki so bolele na želodcu in trpele vsled slabe prebave, katerih bolezen je pa minula ali se vsaj veliko zboljšala, ker so uporabljali izključno te jedilno mast „Ceres“. Tiščanje v želodcu, izpehavanje, gorečica, napenjanje itd. nastane večkrat vsled težko prebavljive jedilne masti, toda te neprijetnosti izginejo, če bolnik uživa le lahko prebavno, tečno in redilno jedilno mast „Ceres“. To vелеvažno resnico potrjuje izkušnja mnogih zdravnikov.

Celo v zadnji vasi

je znano in se zahteva blago trvdke Jurij Schicht d. d. v Russigu. Tudi tam ve vsaka štedljiva in pametna gospodinja, da se sme zanesti na ime „Schicht“.

Schichtovi izdelki se dobivajo v nad 100.000 prodajalnah. Prosimo naše cenjene odjemalce, da povzročé pri svojem trgovcu, da se tudi on založi z blagom, katero se dobi v gornji vaški prodajalni.

Kdor dokaže,

Povzetja v domačih deželah

se morejo pošiljati na vse pošte avstro-ogrske države do 1000 K.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsake 4 K 2 v, najmanj pa 12 v, tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 g se pošiljajo s pisemsko pošto.

Poštne nakaznice v inozemstvo

in sicer v Nemčijo, Belgijo, Chile, Kino (nemške poštne agenture v Shanghai, Tientsin in Tsintan), Kongo, nemško vzhodno Afriko, nemško južno-zapadno Afriko, Egipet, Francosko in Algerijo, Italijo, San Marino in Erytreo, Japonsko in Koreo, Kamerun, Kiatschou, Luksemburško, Črnogoro, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko z Madeiro, Švedijo, Švico, Srbijo, Togo (samo v Klein-Popo in Lomé), Tripolis (ital. poštni urad), Tunis, Turčijo (c. kr. avstrijski poštni uradi do 1000 K), v Argentinsko republiko, Bolgarijo, Dansko, nemško Novo-gvinejo, Finlandijo, Anglijo, Irsko in kolonije, Malto, Maroko in francoski poštni urad Tanger, Nizozemska vzhodna Indija, Rumunija, Samoa (nemški poštni urad Apia), Siam (samo v Bangkok in Chiangmai), Tripolis (francoski poštni urad), Zedinjene države v Ameriki, Zanzibar (francoski poštni urad) do 500 K, v Grško do 400 K in znaša pristojbina v Nemčijo do 40 K 20 v, potem pa za vsakih 20 K 10 v več; v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo pa do 100 K za vsakih 25 K 25 v, čez 100 K pa za vsakih 5 K 25 v. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno iste pristojbine kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzobjavne poštne nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksenburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis, Egipet (a le v Aleksandrijo, Ismailio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro do 100 K.

Poštni zavoji do 3 kg oziroma 5 kg v inozemstvu so po nizki vozarini dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), Argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipet (5), Islandsko (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongiško državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo (3), Švedijo, Tanger, Togo (5), Turčijo (c. kr. pošte), Urugvaj, Zanzibar (5), Finsko (3). Pristavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah sprejemajo pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetje v inozemstvo

in sicer v Belgijo †, Nemčijo †, Angleško, Francijo čez Nemčijo †, Egipet, Helgoland, Italijo †, Luksemburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, v Francijo čez Švico, v Dansko, Portugalsko, Rumunijo do 500 K, v Švedijo †, Švico †, Turčijo in severo-ameriške Zedinjene države se sprejemajo do zneska 1000 K, v Srbijo do 1250 K avstr. veljave, v dežele z † zaznamovane, se tudi sprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri vozno-poštnih povzetjih (izvzemši vozarino) v Nemčijo in Švico 2 v za vsaki 2 K, najmanj pa 2 v; v Srbijo do 24 K 12 v, potem je pa za vsake 4 K 2 v več, a v druge dežele 20 v za vsakih 20 K.

*

Brzojavni cenik.

	taksa za vsako besedo:	najmanjša taksa:
Lokalne brzojavke:		
V Avstro-Ogrski	}	
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini		
V Nemčijo		
	6 v	60 v

Za besedo velja do 15 črk ali 5 števil; naslov in podpis se ravno tako zaračuna kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 60 v temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 števil.

Algir 26 v. — Anglija, Škotsko, Irsko in Kanarski otoki 26 v. — Belgija 21 v. — Bolgarija 16 v. — Črnagora iz Dalmacije 6 v, sicer 9 v. — Dansko 21 v. — Francija, Korzika in Monako 16 v. Gibraltar 33 v. — Grško (celina), Evbeja in Poros 41 v. — Krf čez Trst 26 v, na druge otoke 44 v. — Italija, mejni promet 8 v, sicer 16 v. — Luksemburško 21 v. — Malta 37 v. — Nizozemsko 10 v. — Norvegija 32 v. — Portugalsko 33 v. — Rumunija 9 v. — Rusija (evropska) 24 v. — Srbija 9 v. — Španija (celina) 28 v. — Kanarski otoki 88 v. — Švedsko 24 v. — Švica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 6 v, sicer 9 v. — Tripolis 68 v. — Tunis 26 v. — Turčija (evropska) čez Bosno 28 v, čez Trst 38 v.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek 1 K. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno poštno hranilno knjižico in vrednost te ne sme presegati 2000 K.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom, v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu (»protipisu«) ter pove stan, kraj, dan, mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko »geslo« (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v »protipisu«, sam si jo pa dobro zapomni. Knjižica in nje vročba so brezplačne.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhutega pošlje vložniku poštni urad še prejemno potrdilo, ako je vloženo čez 100 K. Najmanjša vloga je 1 K, katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 1 K so pa »poštne hranilne karte«. Te karte z vtisnjeno 10 v znamko se dobe po vseh zalogah poštne potrebščin po 10 v. Na tako hranilno karto se potem prilepi še devet 10 v poštne znamke, kar znaša s vtisnjeno ravno 1 K. Te karte z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 1 K.

Znesek od 2 K do 40 K se takoj lahko vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda pustiti se mora najmanj še 1 K v hranilnici za tisto knjižico. Znesek pod 2 K in nad 40 K je pa treba pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju odpovedati, na kar se prejme, ako je bila odpoved v redu, kmalu »plačilno nakaznico«. — Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik more zahtevati, da se za njegovo vlogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že tako vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

Obresti v poštne hranilnici so proste dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikov, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 K, ki jih mora imeti vložene, dokler

hoče ostati pri čekovnem oddelku. Gledé zneska, ki to »osnovno vlogo« preha, lahko potem razpolaga in zahteva z ene strani, da se nakazane vsote vpišejo na njegov račun, z druge, da se poljubni zneski nakažejo katerikoli osebi ali tvrdki. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavitkom, dajo poštni uradi brezplačno.

Natančen pouk o poštni hranilnici se nahaja v vložni knjižici.

Natančen pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih listov in čekov dobi se pri poštnih uradih brezplačno.

*

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 m
1 angleška milja	1.609 »
1 morska milja vseh narodov	1.852 »
1 francoska morska milja (= 3 morske milje)	5.556 »
1 norveška milja	11.295 »
1 ruska vrsta	1.067 »
1 švedska milja	10.688 »
1 geografična milja	7.420 »
1 stopinja ekvatorja = 5 geografskih milj	111.306 »

*

Metrična mera in utež in kratice za-nje.

1 meter = $\frac{1}{10,000,000}$ zemeljskega četrtnika (kvadranta).

1 kg = teža 1 litra destilirane vode pri 4° C v brezzračnem prostoru.

Metrična mera in metrični utež je v veljavi razen v Avstriji še v Belgiji, Boliviji, Braziliji, Čile, v Nemčiji, Angliji, Francoski, Gvatemali, Italiji, Mehiki, Norveški, na Nizozemskem, v Peru, na Portugalskem, Švedskem, Španskem in Turškem.

Dolgostna mera: meter = m ; — ploskovna mera: kvadratni meter = m^2 ; — prostorna mera: kubični = meter m^3 ; — posodna (suha) mera: liter = l ; — utež: gram = g ; — meterski stot = 100 kilogramov = q ; — bačva za 20 meterskih stotov = t .

ZABAVNI DEL

ŽRTEV VOLKOV.

BOŽIČNA BILJA. RUSKI SPISAL A. J. MAKSIMOV. PREVEL SREČKO.

I.

Jasen in mrzel večer. V brezdanji visočini skrivnostnega neba prijazno miglja tisoče zvezd, kakor radostne oči angeljskih zborov v neskončnem prostoru, nedostopnem človeškemu umu. Veličastno plava polna luna med krasnim sozvezdjem, metajoč na zmrzlo zemljo snope mehkih, nežnih žarkov. Fosforični valovi svetlobe dajejo vsemu okrožajočemu divno, fantastično podobo. Pod mogočnim uplivom te božajoče svetlobe se nahaja priroda v sladkem dremanju. Povsod vlada nemotena tihota.

Brezmejno na vse strani razprostrti gozd se ne gane. Kosmate in z rahlim snegom pokrite jelke so kakor zajete od očarujočega spanja. Njihove z mahom zarasle veje so nizko pobešene, kakor bi se hotele skriti pred skrivnostnim pogledom premajočega gozda. Mogočni bori so zasnuli v bajnem premišljevanju. Njihovi razkošni in temni vrhovi so umetno okrašeni s kosmiči ter se lepo vidijo pod primerno svetlim nočnim horizontom. Z njimi so zaspale vitke breze, široko razprostrvši svoje nežne ogolele veje.

Curki lunine svetlobe ponikujejo v najskrivnejše kotičke dremajočega gozda. Po krasnem snežnem pogrinjalu goličav in pust se vlečejo križajoč se in zlivajoč neke fantastične sence. Take sence so tudi legle preko široke poštne ceste, katera se zvija kot vijugasti trak po goščavi ter se zgublja v daljavi.

Pusto in gluho je kakor v gozdu tudi na cesti. Nikdo ne moti veličastnega molka zimske noči. A vsa ta odsotnost življenja je le navidezna. O tem se je lahko prepričati, treba je le natančno pogledati na rob dremajočega gozda.

Ob kraju vijoče se ceste tiho sede v posameznih gručah veliki volkovi, s kviško stoječo dlako in z upalimi trebui od dolgega gladovanja. Obrnivši kvišku ostre gobce, uporno zró na luno, kakor bi jim ta napravljala s svojo svetlobo poseben strah.

Čas hiti. Luna se je že skoro približala drevesnim vrhovom, a volkovi sede še vedno na prejšnjih mestih ter zijajo s prejšnjo vztrajnostjo na zvezdnato in jasno nebo. In glej! Jeden izmed krajnih lopovov se je naenkrat zdrznil, nastavlil ušesa ter začel pazljivo gledati na cesto. Za njim so tudi ostali obrnili glave kakor po povelju v isto smer, vidno hoteč ujeti s tankim sluhom neke nejasne, komaj zaznane glasove, ki so nenadno zmotili slovesni molk divne noči. Z vsakim trenutkom prihajajo ti zvoki bližje; vedno bolj jasno in razločno se razlegajo v mrzlem zraku... Sliši se že, kako zvene v daljavi živahno se zaganjajoč in spet kakor bi hoteli doneč umolkniti, zbrani v lepem soglasju. Zdajpazdaj se že začuje topot kopit in hrzanje konj. Rezko drsenje sani se zliiva z ubranimi glasovi zvončkov ter moti njihovo svojeobrazno harmonijo. Splasene zveri so se zbale, skočile v goščavo, pogrezajoč se do trebuha v rahli sneg.

II.

V razkriti, iz vrbja spleteni koševi sedita dva: mali trgovec Korkin, bradat mož, tesno zavit v lisičji kožuh in dečko desetih let, njegov sorodnik, skrbno odet v velik očetov ovčji kožuh, ki je skoraj pod pazduhami tesno zapet z dolgim rdečim pasom. Na majhni prostor se je nekam postrani pritisnil k njima obrnjeni čokati jamščik (voznik) s kozjim kožuhom in kosmato kučmo. Vidi se, da je ta z vsem zadovoljen: z zgovornima potnikoma, s seboj in s svojo hudo trojko. Poredkoma kričeč na konje, govori veselo, neprenehoma izpreminjajoč teme razgovora in s čudovito lahkoto skakajoč s predmeta na predmet: »Boljše od moje trojke ne najdeš v vsej okolici: vsi so kakor eden.

Treba jim je samo zaklicati: mili poskočite... še biča ni treba, pa polete kakor lahkokrile pute... In ti, kupec, poznaš li Kungurce? Ne poznaš... To so meščani iz mesta Kungura; z eno besedo: propali narod. A tudi zviti so; po celi Moskvi ne najdeš takih. Izrezati zadnji del voza ter izmakniti iz njega mimogrede nekaj čaja ali drugega blaga — to je njih posel... A poglej, kako krasen gozd imamo. Še v sanjah nisi videl takega...«

»Nisem videl,« se je oglasil bradač pazljivo pogledajoč po straneh, sicer ne ravno radovedno, pa s pritajenim strahom. — »Pač res!« se je samozadovljno nasmehnil jamščik. »Naši gozdi so pravi božji dar. Takih gozdov gotovo ne najdeš nikjer!« — »Pa razbojniki in volkovi so tudi v njih, ne?« se je začul drhteči glas dečka....

To ne navadno vprašanje je imelo na sebi znamenje neke duševne preplašenosti, ki jo je povzročila podoba fantastično dremajočega gozda. — »Kaj boš govoril prazne čenče, Vanjuša! Od kod se bodo vzeli tu naenkrat razbojniki? Pa tudi volkove so gotovo iztrebili razni lovci«, je izpregovoril pomirjevalno bradač, ter se ozíral okrog, kakor bi sam sebi ne verjel.

»E... eh, kupec! oprosti mojim besedam; rad si izmišljaš razne bedastoče!« se je obrnil z očitkom k njemu jamščik. »Imaš prav, da zdaj ni razbojnikov v tem mrazu, med tem pa ko je volkov — kolikor hočeš; z lopato jih lahko izkopavaš... In rečem ti: ljuti volkovi so v naših gozdih! Kolikor so že požrli razne živine in ljudi — res ne sešteješ...«

»Pa napadajo tudi mimo se vozeče?« je vprašal plašno bradač, otipavši v stranskem žepu kožuha ročaj velikega revolverja, katerega je dobil od nekega častnika, ki se je vračal iz Sibiriije v Petrograd.

»To še ni zgodilo. Tudi še ni bilo slišati kaj takega. Mili moj! Volk rajši trga pešca; pa tudi potepajočo živino napada. Ko si ravno zinil o tem, zato ti povem o njih to,

kar vem . . . » Zakaj pa puste volkovi pri miru vozeče se ljudi?« se je začudil bradač, ko si je olajšal srce z globokim vzdihom.

»Hočeš vedeti, zakaj? Dovolj, moj dragi, da ti povem«, a naenkrat ga je zmotil na levi strani upreženi konj. »Ne nori!« je zakričal jamščik z nenadno srditostjo na širokoprsnega sivega žrebca, ki je nepričakovano spustil nazaj zadržalnico ter se močno pritiskal na srednjega, kakor bi ga hotel potisniti s ceste.

»Ne nori!« je ponovil jamščik svoj srdit klic in po zraku se je razlegal rezki žvižg biča.

Moč, o je napel žrebec zadržalnico, a se še vedno pritiskal na ojnice, postrani pogledajoč v goščavo.

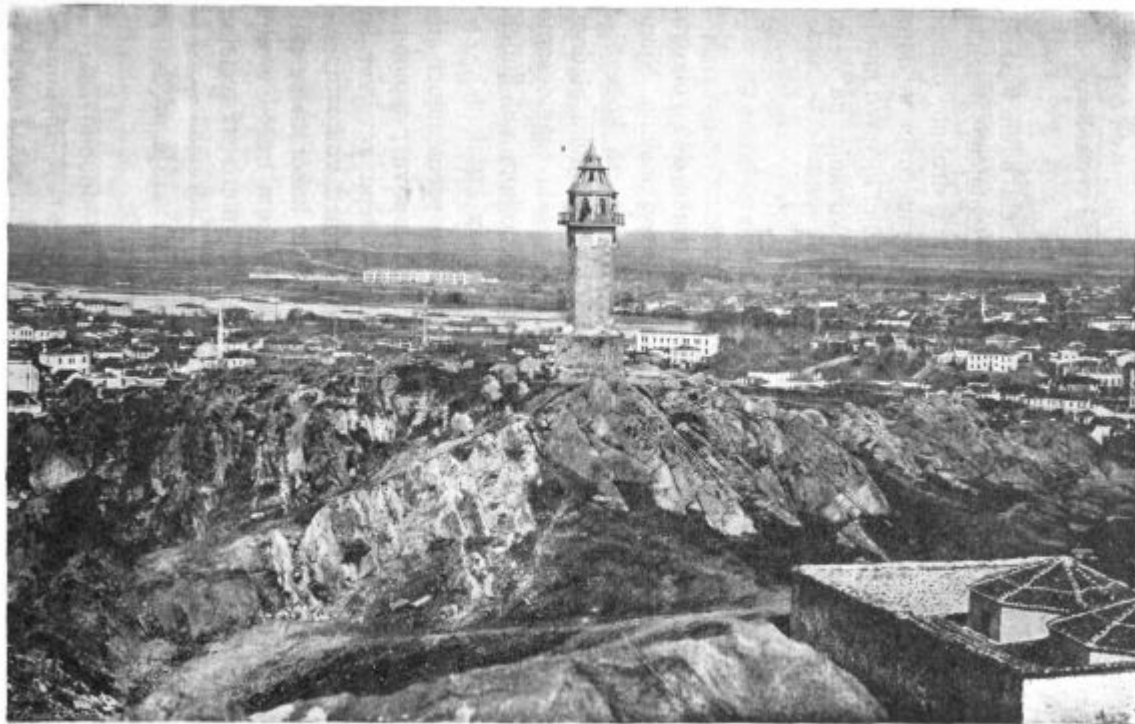
»Kaj je ž njim?« je boječe vprašal bradač, začeniši se bati. »Volkove je začutil«, je nekako gluho odgovoril jamščik ravnaajoč vajeti ter pri tem pristavil, kakor bi hotel žrebca opravičiti: »Mlad konj je še, ni še privajen tu ter je zelo bojazljiv . . .«

»Ah, stric, mene je strah!« je zakričal naenkrat Vanjuša, tesno se stiskaje k bradaču. »Strah!« In deček je zamižal z očmi.

Ta nenavadni krič je napravil na Korkina silni utis. Ves se je tresel. Hladen pot mu je stopil na čelo, in v srcu se mu je pojavila tesna boleš, kakor bi ga nekaj stiskalo.

»Vidiš, dečko se je tudi prestrašil«, je začel spet jamščik ter se oziral po straneh. »On gotovo čuje, da sede volkovi v gozdu ter nam kažejo zobe! Naj jih le kažejo! Četudi jih še tako mika človeško meso, a zvončkov se le bojé . . . Davno bi nas bili že napadli, ko bi ne bilo zvončkov. In zakaj se ravno zvončkov tako bojijo, sam ne vem, pa tudi menda nikdo drugi ne ve.«

»Poglej!« je z grozo presekala Korkin jamščikov govor ter pokazal z levo roko na rob gozda. »Glej, dva volka sedita tam!« In nehote je prijel z drugo roko za revolver ter potegnil iz žepa.

/// BULGARSKO MESTO PLOVDIV ///

»Naj sede!« se je navidezno bahato odzval jamščik, motajoč na rokavice vajeiti. — »Ej, vi mili, poskočite!« je je naglo zakričal na konje ter se uprl s prsi v visoki prednji del koševe.

Trojka je v hipu potegnila ter začela leteti v skok, metaje s kopiti oblake snežnega prahu. Izglajene plaznice so rezko zažvižgale. Zvončki so zazvonili drobno, plašno godbo. Vanjuša se je tesno stiskal k bradaču in ni odprl oči. Otrpnivši od strahu, ki je naenkrat objel njegovo mlado nežno bitje, je zamrl v nejasnem pričakovanju na nekaj nerazumljivega, strašnega in neizogibnega.

III.

Črez nekaj časa sta drvela vstric trojke dva volkova, ki sta prišla smelo iz goščave, kakor naprej poslana. Njune kakor žareče oglje blesteče oči so sledile za koševo z lakomno radovednostjo, spodbodene z neutešljivim gladom. Zlobno škripaje z zobmi, se je zdelo, da sta čakala samo ugodnega trenutka, da bi obupno padla po konjih ali ljudeh. Bila sta popolnoma blizu, oddaljena le par korakov.

Ta bližina je napravila na Korkina premagujoči utis ter je potegnil v tem hipu, ko sta se lopova popolnoma približala z nepremišljenim dvigom iz žepa revolver ter dvakrat ustrelil, ne da bi meril. Eden izmed volkov je visoko odskočil; preobrnil se je v zraku, kakor bi se pod njim napravila globoka jama, in z razmahom treščil v rahli sneg. Razleglo se je grozno tuljenje, na katero so se takoj odzvali vsi, preje se skrivajoči lopovi. Zadreman gozd je oživel ter se oglasil z divjim tuljenjem, ki je pretresalo dušo in srce.

»Zdaj se ne izognemo nesreči!« je obupno zakričal jamščik. »Ljubčki, poskočite! Mili, poskočite! ... Eh, kupec«, se je obrnil z besnim očitanjem h Korkinu, »kak vrag te je dirnil streljati!? Pravil sem ti, da jih ne mami ... Nu,

zdaj smo propali mi! Ne odstranijo se prokleti, ker so skusili kri Mili, poskočite! — Ne vstavijo nas!»

Resnica: cela čreda volkov je skočila iz gozda, raztrgala skoraj v hipu ranjenega tovariša ter se pognala za koševu. Na stran moleč okrvavljene jezike so lopovi drvili s presenetljivo naglico. Razdalje med njimi in koševu se je krajšalo z vsakim trenutkom neglede na vratolomno skakanje znorele trojke, ki je instinktivno čutila strašno nevarnost. Volkovi so zasledovali trojko z razkačenostjo in uporom. Kakor se je videlo, jih je privel nedavni krvavi obed v stanje, v katerem začne biti celo najbolj boječa zver vztrajna do blaznosti in smela do predrznosti.

Korkin je sledil z očmi velikanskim skokom volkov z neizrečenim strahom in z obupno odločnostjo, svoje življenje prodati kolikor mogoče drago. Držeč pripravljen revolver, je čakal samo ugodnega trenutka, da bi porazil z neusmiljeno kroglo katerega izmed najbližnjih; a trenutek je izčeznil, ne da bi ustrelil. Že večkrat je meril zdaj v enega zdaj v drugega izmed onih, ki so najbolj naskakovali; a vendar ni mogel pritisniti petelina, če ravno je bil gotov uspešnega strela. Pred očmi se mu je stemnilo, in videl je pred seboj vse nekam čudno zmešano. Skozi jedna prozorno snežno meglo, so se mu zdele zveri kakor pošasti, kakor neulovljive sence, ki naenkrat zginejo neznano kam, a se zopet pojavijo ravno na nasprotni strani. Pri vsem tem je koševa tako poskakovala ter se premetovala črez jarke s tako silo, da se je moral krepko držati, da ni zletel naravnost v odprta žrela volkovom. V takih razmerah je bilo možno streljati samo tjavendan, a še tega ni hotel radi premale zaloge patronov. Štedil je kroglice za skrajno silo. Napadajoča nevarnost mu na vse zadnje še ni zmešala razsodnosti, ter se je še dosti jasno zavedal, da skoro pride trenutek, ko bode moral stopiti ž njimi v odločilni boj, da se približa trenutek, ko jih zamore rešiti le nabiti revolver. S skrajno napetimi živci je čakal na to,

ko je naenkrat zadonel krik jamščika, ki je vedno opazoval zasledujočo jih čredo volkov.

»Zakaj ne streljaš?! — Ko si že začel, pa streljaj! Ubijaj jih, proklete... Ne zijaj! — Drugače se zna zgoditi da zdrvijo naprej ter se vržejo na konje. Streljaj! ali ne razumeš? Streljaj! —«

Ta nepričakovani klic je bil kaplja, ki je prenapolnila njegovo živčno prenapetost. Polotilo se ga je hipoma neko polunezavedno stanje, ki mu je branilo misliti in razsoditi. Zgubil je moč volje ter se je udal s čudovito pokorščino rezkemu zahtevanju jamščika. Začelo se je uprav blazno streljanje po volkovih, ki so besno skakali dosti blizu koševe. Redkokateri strel je dosegel svoj namen ter porazil tega ali onega volka, ki je skočil slučajno pred kroglo. Ako se je kateri zvrnil, so se vrgli ostali besno na njega ter ga skoraj v hipu raztrgali na kosce. Po kratkem krvavem prepiru so se pognali znova z nedosegljivo drznostjo za koševo, ne brigaje se za streljanje.

»Streljaj, streljaj!« je divje vzpodbujal jamščik popolnoma zmedenega Korkina. »Bij je, proklete, bij! —«

In Korkin je streljal z mrzlično naglico. Že parkrat je moral nabijati revolver, a število volkov, ki so jih besno zasledovali dalje, se ni manjšalo. Nekateri so bili že tako blizu, da se je razločno čulo njihovo pretrgano dihanje... A naenkrat so streli umolknili.

»Streljaj, streljaj!« je zavpil jamščik v nekem divjem zamaknjenju.

»Patronov ni več«, je pohropel Korkin s tihim za-
tegnjenim glasom.

»U, vrag, tako!« se je začel divje rogati jamščik »Djaval, ti prokleti! — Zakaj si začel streljati, če nimaš dovolj patronov? — Radi tebe, prokletega, bomo morali zdaj poginiti.... Nu, ne, ti si bedast! — Bedast... Nečem umreti strašne smrti.... Vrzi....«

Jamščik je za trenutek umolknil, kakor bi ga nekaj

všipnilo v grlu, a za tem je zakričal z neko blazno razkačenostjo: »Vrzi vendar dečka! Volkovi potem nas gotovo ostavijo ... Poskusili bi le radi človeškega mesa ... Pravim ti, vrzi! —«

»Kaj si si izmislil! — Ali se ne bojiš Boga!« je zastokal s strahom Korkin, stiskaje sorodnika k sebi. »Mati čaka sina na praznik, a jaz bi ga naj vrgel volkovom, da ga požrejo ... Ne, nisem izvržek, nisem ubijalec! —«

»Ljubček, striček mili, reši me, reši!« je zavpil nenkrat Vanjuša, krčevito se oprimajoč za bradačev kožuh.

»Vrzi, vrzi!« je neupogljivo in z žuganjem zahteval jamščik. »Pomisli, prepozno bo ... Vsak trenutek bodo naskočili volkovi konje ter nas vse raztrgali na kosce ... Ako vržeš dečka, se rešimo; ako ne vržeš, se ne izognemo ljuti smrti ... Vrzi, če ne, ga vržem sam iz košev!«

In jamščik se je žugajoče obrnil k njima. V tem hipu je skočil h koševi velikanski volk ter na mah popadel ovratnik Korkinovega kožuha. Ta je popolnoma zbesnel vsled tega nenavadnega napada, ter je skočil z blaznim krikom kvišku. Drzna zver ni zdržala tako odločnega dviga svoje žrtve, ampak se prekopicnila na cesto še vedno držeč v krepko stisnjenih zobeh kos ovratnika. Volkovi so se nekoliko oplašili, a se takoj zopet skupno zagnali za koševo, poskuševaje skočiti v njo z ene in druge strani. Dva sta se zaletela celo naprej z očitnim namenom popasti konje. Zdelo se je, da je smrtna nevarnost neizogibna.

»Vrzi dečka brž, dokler še ni prepozno! Vrzi, če ne sam zletiš!« je rjovel s prejšnjo zbesnelostjo jamščik ter se obrnil z žuganjem h Korkinu.

Ta se je zvalil na dno košev ter je zastokal z neizrečeno grozo: »Ne morem ... Ne vržem ... Sam — sam vrzi ...«

»Striček, ljubček, mili, reši me!« je zopet zaprosil Vanjuša umirajoč strahu ter se instinktivno skrival za stričev hrbet

Jamščik se je stegnil za dečkom ter ga hotel vloviti za nogo. A Korkin se ni ganil, da bi ga branil. Naenkrat ga je prevzelo čuvstvo, ki izpreminja človeka v zver. Hotel je živeti, pa naj se zgodi karkoli hoče. Fatum mučne smrti je zaglušil v njem vse pošteno, lepo in dobro ter ga spremenil v pošast, ki hoče napraviti najhujši zločin zaradi lastne, četudi samo dozdevne rešitve. Niso ga ganile obupne prošnje dečka. Bil je zanj popolnoma gluhi. Srce mu je naenkrat kakor okamenelo. Jamščik je že vlovil med tem dečka za nogo in ga vrgel iz košev.

Volkovi so se neredno vrgli od vseh strani na svojo žrtev. Po zraku se je razlegel presunljivi krik, ki je zabodel kakor oster nož Korkina v srce. Njegovi živci niso mogli prenesti tega. Z blaznim vpitjem in od neizrečene groze izkaženim obrazom je padel na dno košev in nenadno pretresujoče zajokal

IV.

Zamudivši se volkovi v besni borbi za slasten kos, so kakor pozabili na trojko, toda ne za dolgo. Jedva se je zamogla vsa penasta trojka oddaljiti par vrst, ko so začeli volkovi še bolj besno dirjati za njo. Zaman je gnal jamščik konje, zastonj jih neusmiljeno tepel z bičem in vajeti. Ne glede na znoreli beg trojke se je znatno krajšala razdalja med njimi in volkovi; a do mesta je bilo še dobrih pet vrst.

»Ali utegnemo doskakati? Ali moremo?« je planilo vprašanje iz razgretih jamščikovih možgan.

In jamščik je kričal znova obupno, da se je razlegalo po gozdu ter je vsled hropenja vzdihoval neprestano: »Mili, poskočite! golobčki, poskočite . . .« Parkrat se je ozrl nazaj in zapazil z blaznim strahom, kako hitro so dohajali lopovi trojko, katerim se je hotelo, kakor je bilo videti, do sitega se napiti človeške krvi.

Konji so bliskoma tekli naprej, kakor bi ne poznali utrujenosti. Strah jih je objel ter jim dal neko nadnaravno

moč. Vsa zasnežena koševa je skakala čez jarke in toliko da se ni prevračala na ovinkih. Samo zaradi širokih in močnih odvodov je stanovitno premagala blazno skakanje. Škripajoč se je premetavala na eno in drugo stran, legla zdaj na desni, zdaj na levi odvod in se zopet zravnala in čez nekaj hipov se je hotela zopet prevrniti.

Drevesa in brzjavni drogi so švigali mimo s čudovito hitrostjo. Zdelo se je, da so letele velikanske fantastične sence na sneženi odeji za znorelo trojko, ki se je brez-uspešno trudila uiti ne zmanjšajočemu se številu volkov. Nasprotno; z vsakim trenutkom so se pridružili zasledujoči čredi novi lopovi.

Korkin že ni ničesar več videl niti slišal. Zarivši se z glavo na dnu koševe v razmetano seno, se je nahajal v polumračnem stanju. Ničesar ni več razumel, ničesar se zavedal. Strah mu je omotil možgane, otrpnil ude ter ga izpremenil v nekak grozen steber.

Jamščik že ni več kričal, ampak komaj slišno je hropel ter ponavljal vedno ene in iste besede:

»Mili, poskočite! Golobčki, poskočite...« Silni strah mu je stiskal grlo. Tresel se je od same misli, priti lopovom med zobe. Vedel je, da se ne izogne strašni smrti, ako se ne usmili Najvišji ter ne razprostre nad nesrečnim svoje mogočne roke. Nada na pomoč je oživela še enkrat za trenutek v njegovih raztresenih možganih, a je tudi takoj ugasnila.

Naglo je potipal v kot in potegnil ven sekuro, ki je zlovešče zablestela v luninem svitu. Nekoliko dvignjenemu Korkinu se je zazdelo, da zna ta sekira vsak čas pasti po njegovi glavi ter jo razklati do pleč, da je lahko vsak hip vržen od besne roke ubijalca volkovom v raztrganje. Smrtna nevarnost je napravila v vsem njegovem bitju čudoviti in nagli preobrat. Skoraj otrpla kri je nenadno zavrela. Zavest se mu je dvignila. Obupna odločnost je pregnala prejšnjo boječnost. Kakor elektriziran je Korkin

v hipu skočil na noge, vrgel se na jamščika ter ga krčevito objel z obema rokama čez telo. Jamščik se je opotekel od nenadnega napada ter se ni mogel obdržati v koševi; a sekire ni spustil iz rok.

Zdelo se je, da so volkovi že samo čakali na to. V nerednosti so se vrgli po njem ter se ga lotili z zversko besnostjo. Pričela se je nejednaka krvava borba enega moža s petdeseterico krvoločnih lopovov, ki so besneli od gladu in zasledovanja. Jamščik junak je krepko mahal na desno in levo, poln besne želje prodati svoje življenje kolikor mogoče drago. Sekal je z velikim pogumom okrog. Že nekaj volkov se je zvalilo z razklanimi glavami; a njih število se ni manjšalo. Nasprotno, kakor da bi rastlo. Vedno bolj so bili razkačeni. Kri in obupno zoperstavljanje žrtve jili je razjarilo do skrajnosti. Skakali so na jamščika od vseh strani z blazno drznostjo ter neglede na njegove smrtonosne udarce trgali njegov kozji plašč, hoteč priti do toplega živega mesa. Jamščika so zapuščale moči. S krvjo oblit in obklan ni več mahal kakor prej. Utrujene roke so mu mahale le še mehanično in nekako brez cilja. Udarci so postali slabi in negotovi. Približal se je trenutek popolne onemoglosti.

Kakor bi to čutili, so postali volkovi vedno drznejši. In glej, eden izmed njih je mogočno skočil naravnost na prsi jamščika ter ga prevrgel. V tem hipu se ga je lotilo deset drugih pri glavi, vratu, rokah in nogah. Nastopilo je poslednje dejanje strašne borbe. Žrtev in razkačene zveri so se zvile v en klopčič. Jamščik je zgubil zavest in se ni več ganil; samo hropel je še ter krčevito drgetal z vsem telesom. Volkovi so besno trgali telo v kosce ter se borili za vsak košček in za vsako kapljo vroče krvi.

Trojka je med tem dirjala in dirjala ter se hitro približala mestu, katerega prijazne lučice so že migljale skozi razredčen gozd

V.

V veliki leseni samotni hiši na koncu mesta se skrbno pripravljajo na praznik. Skozi močno razsvetljena okna je lahko zapaziti, kako švigata iz izbe v izbo dve ženski ter se pripravljate z vnemo k neki slovesnosti. Sredi skromne dvorane stoji okrašeno, a še ne prižgano božično drevesce, okoli katerega stopa resen mož z veliko brado in na smeh se držečimi očmi. Po domači obleki poltrgovskega kroja sodeč, ni težko uganiti, da je to premožen gospodar te hiše, Peter Ivanovič Hotin, mali krznar, ki pa ima v svojih rokah vso trgovino tega mesta z veveričjimi kožicami. Vidi se, da mu dela veselje to božično drevesce, katero je tudi on pomagal okrasiti. Blagodušno si gladi brado ter ogleduje pazljivo in z očitnim veseljem raznobarvne okraske, ki lepo štrlijo iz temnozelenih vej. Poredkoma se ustavlja njegov prijazni pogled po raznovrstnih darilih, ki so lepo porazvrščena pod drevescem.

»Maša, ti, maša, pojdi sem! Kje pa je harmonika, ki sem jo primesel za Vanjušo iz sejma. Nikjer je ni videti?«

»Tukaj je. Jaz sem jo nalašč vtaknila v zelenje, da bi mogla svojega ljubčka bolj nenadno razveseliti. Zelo rad ima tako godalce,« je izpregovorila mlada prijazna žena oblečena v prosto, na deželi navadno trgovsko obleko, ko je prihitela na klic. Nekoliko je pomolčala, potem pa nenkrat plašno vzkliknila:

»Ah, ah, ali bo že skoraj tu? Ali mi verjameš, da se zelo bojim zanj. Če se mu le ni grede kaj pripetilo? ...«

»Na kvasi praznih reči!« ji je prekinil nezadovoljen Hotin besedo. »Vsaka božja stvar se mora v tak praznik radovati, tembolj pa ti. Saj ga že nisi vidila skoro eno leto, zdaj pa naj bi se peljal k nam v pogibelj po tvojih mislih ...«

»Ali se pripelje moj dravec?« je žalostno in globoko vzdihnivši pošepetala mati.

»Da bi se ne pripeljal... Saj se ne pelje sam, sajje ž njim striček! Prideta srečno.«

Po tolažilnih besedah moža ji je postalo nekoliko lažje. Ravnokar je zbežala po opravih, ko se je naenkrat vrnila, ustavila se pri durih ter vzkliknila:

»Čuj, zvončki bingljajo! Ali slišiš?«

»Ničesar ne čujem.«

»Res jih čujem, res; — čisto blizu so!« je mrzlično pošepetala Hotina. »Grem na krilce in pogledam.«

In smuknila je pri vratih ven. »Ogrni se s čim« je zaklical za njo mož ter stekel godrnjaje po njen veverični kožuhi:

»Celo zmešana je... Pa leti v tako tenki obleki ven...«

Hotin je dohitel ženo na dvoru in ji vrgel črez rame kožuhi: »Da planeš taka kar tja v endan iz hiše! Še prehladiš se. Pojdiva nazaj!«

»Ej, kaj bi čenčal«, se je obregnila ter radovedno zrla na cesto, ki jo je razsvetljevala luna. »Ne grem v sobo, tu bom počakala... Ali čuješ zvoniti?«

»Zdaj slišim, prej pa nisem ničesar. Tu sem dirja trojka; vedno glasneje se sliši«, je zaznal Peter Ivanovič, zroč v daljavo. Gotovo prihaja Semjon Afanasjič; čas je pa tudi že, da bi moral biti tu«, je živo pristavil.

Trojka se je med tem prikazala v daljavi ter se naglo približevala spodbodena z blaznimi kiki Korkina, ki je stal brez šapke in z raztrganim kožuhom na koncu košev. Njegovi dolgi lasje so vihrali po zraku; zasnežena brada pa je bila ena sama velika ledena kepa čudne oblike.

Črez en trenotek je že švignila trojka kot veter mimo hiše, in toliko, da ni prevrgla Hotina, ki je zavpil na ves glas:

»Stoj, stoj! Semjon Afanasjič, ali si znorel, ali kaj? Stoj, ti pravim!«

In Hotin je skočil za sanmi in kričal iz vsega grla: »Stoj, stoj...«

Korkin je spoznal znani glas ter ustavil konje. Peter Ivanovič je dohitel trojko, prijel za vajeti ter naglo obrnil nazaj k hiši. Slutil je strašno nesrečo. Nič več ni dvomil, da se je nekaj zgodilo z Vanjušo, a kaj? Ni si upal vprašati svaka, ki se je onemogel sesedel na dno koševe. Obrnivši trojko, je zagledal ženo, ki je hitela spodtikajoč se po cesti. Ko je prišla vštric, je blazno planila k Korkinu, prijela ga za ramo in naenkrat bridko zaplakala: »Bratec, bratec, kje je moj sinko?« —

Ta materni jok je uplival pretresajoče na Semjona Afanasjiča. Skočil je na noge ter hoteč skočiti iz koševe zavpil z groznim glasom: »Volkovi, volkovi!« —

Hotin ga je popadel še v pravem času za ovratnik ter izpregovoril osorno:

»Sedi mirno! — Doma boš povedal, kako je bilo ... Maša, stopi v koševo, da se popeljemo domov prižgat lučice. Dekleta bodo vsak čas prišle z babico iz cerkve.«

Žena se je pokorno udala njegovemu ukazu. Naenkrat je nekako otrpnila. Ne vede zakaj, je sedla na dno koševe k bratu, ki je bil še vedno prevzet od prejšnjega strahu. Na njej pa ni bilo videti znamenja kake srčne boli. Niti v eni potezi njenih bledih lic ni bilo zapaziti težke bridkosti, ki jo je povzročila neizrečeno težka in nepričakovana zguba oboževanega sina. Samo široko odprte oči so se s strahom uprle v zgubljeno postavo brata in blede ustne so tiho šepetale ponavljajoč vedno ene in iste čudne skrivnostne besede:

»Jaz sem to vedela, jaz sem to vedela«

VI.

Hotin je pustil trojko počasno korakati, kakor bi se hotel odtegniti strašni svakovi izpovedi o pogibelji nesrečnega sina-edinca. Njegovo rahlo očetovsko srce je slutilo, kakšna bo ta izpoved. Uganil je, da se je zgodilo nekaj posebnega, nekaj takega, ki mora kot težko breme ob-

teževati svakovo vest. V njegove raztrgane možgane se je ukradlo skrivnostno vprašanje:

»Zakaj se je neki rešil svak, a Vanjušo in Jamščika so raztrgali volkovi? Kako da niso poginili vsi?«

Dobro je vedel, da so razsajali v poslednjem času po okolici volkovi, kakor še malokdaj; a vendar niso niti enkrat napadli kake poštna trojke. Slični napadi so se zdeli vsem neverjetni, ker so vedeli, da se zveri boje zvonkega glasu zvončkov. A zdaj se je naenkrat zgodilo česar se preje ni nikdo nadejal, posebno še na takem kraju ne.

»Zakaj se je rešil on sam?« je grenko premišljeval Hotin, pogledajoč svaka z zavistjo, ki je vedno naraščala ter se izpremenila naposled v neko nejasno in mrko sovraštvo.

Ta čudna rešitev se je zdela njegovi domišljiji kot nekaj strašnega, kot vnebovpijoča krivica, ki mu jo je namenila usoda. Ta misel ga je mučila vedno bolj. V srcu mu je besnelo in očital je božji previdnosti. Vsled strašne nesreče mučeno srce se je trgalo bridkih dvomov, ki so mu bili preje neznani, nedostopni. Ta bridkost je rastla vedno bolj, dokler se ni izlila v nezadržljiv in protestujoči klic:

»Gospod, zakaj me kaznuješ?«

»Petja, ne proklinjaj Boga!« je nenavadno strogo spregovorila njegova žena ter uprla oči v moža. Iz njenih oči ni več odseval prejšnji strah, ampak čudovita udanost v božjo voljo. Porudela so blede lica, po katerih so še vlile obilne solze.

»Bog je dal, Bog je vzel. Naj se zgodi njegova sveta volja!« je nadaljevala žena s tresočim glasom. »Davi si ti sam to dejal, zdaj pa kolneš Boga . . . Ni lepo to, Petja, ni lepo . . . Ne žali Boga, da nama ne vzame še ostalih otrok . . . Usmili se jih moj dragi! — Senja, o Senja!« obrnila se je po trenutnem molčanju k bratu; »dosti dolgo si me mučil . . . Doma smo . . . Idimo v hišo . . .«

In krotko je prišla Semena Afanasjiča za roko. Ta se je zdrznil od nenavadnega dotika ter zajokal.

»Oprosti mi, sestra, oprosti... Bog mi je priča, da nisem kriv... da nisem kriv. Oprosti meni kletemu!«

»Bog oprosti, Sonja«, je mehko odgovorila Hotina; a solze so ji še vedno lile iz oči.

»Da Bog bo oprostil, Semen Afanasjič«, je ponovil s pretrganim glasom Hotin, ko je lezel iz košev ter odpiral duri, da bi peljal zmučeno trojko na dvor. Kot dober gospodar ni hotel pustiti konj na mrazu, ampak je sklenil oskrbovati jih, dokler se jih ne posreči spraviti na poštno postajo.

Ko je prepustil trojko pozvanemu hlapcu ter mu naročil najpotrebnejše, je stopil za ženo in svakom v sobo. Molče se je približal okrašenemu drevescu, poiskal med bodečimi vejicami na sejmu kupljeno harmoniko in druga njemu namenjena darila ter jih shranil v svoji pisalni mizi. Za tem je šel s prejšnjim temnim pogledom k omarici, kjer so visele svete podobe, popravil stenj pri svetilki ter radovedno pogledal v obraz Spasitelja, kakor bi pričakoval od Njega odgovor na svoje vprašanje. Kmalu pa je spet obrnil pogled na pred podobami stoječo ženo in svaka ter zapazil v njunih očeh odsevajoče pobožno drhtenje. Iz stisnjenih prsi se je izvil globoki vzdih. Prsi so se mu dvigale in oči zažarele. Kolena so se mu nehote pripognila in zgrudil se je skupno z ženo na obraz, ves prežet od nejasnega hrepenenja, k goreči molitvi.

NA GROBU NAPOLEONOVEM.

Ti, ki si se bil pocesaril
in pol sveta razmesaril,
naše Kranjce s svobodo udaril,
veliki Napoleon!

Kaj snuješ zdaj v sarkofagu,
V rdečem, molčečem magu,
ki kamenito govori:
Sveti Napoleon!

Kedaj spet vstaneva, greva na boj,
in narode zbudiva,
dežele prejahava, morja prebrodiva
in Alpe preletiva?

In belim cesarjem, škrlatnim kraljem,
kedaj jim pojdeva v goste?
Kedaj ujameva papeža
in mu naloživa poste?

Kedaj, kedaj, moj car?

ANTON NOVAČAN.

AVGUST STRINDBERG.

SPISAL JOS. VUGA.

A. Strindberg, stvaritelj in vodilni duh švedskega realizma, se je narodil l. 1849 v Stockholmu in umrl letos 13. majnika.

Njegovo življenje je bilo zelo burno in pestro. Študiral je v Upsali medicino, bil nekaj časa učitelj, obiskoval dramatično šolo itd. — Potem ga najdemo zopet pri študijah; postane ammanuensis knjižnice, dokler se končno ne posveti popolnoma literaturi. Živi premenoma na Francoskem, Švicarskem, Nemškem in v Avstriji, potem zopet na Francoskem. — Večer svojega življenja pa je preživel v svoji švedski domovini, kjer ga je težka bolezen (rak) prikovala na posteljo.

Strindbergovo duševno življenje je polno skepse in negotovosti, filozofskih in verskih kontrastov. Njegov nestalni in vihravi duh se ni mogel ustaviti na enem kulturnem polju, temveč se je trudil, da si po možnosti osvoji vse vede in umetnosti, najsi bode to geologija, kemija, državne vede, zgodovina, folklor, filozofija ali filologija itd., predvsem pa seveda poezija. Njegova načela se majajo od ekstrema k ekstremu in zá-nja se je bojeval proti svojim nasprotnikom zelo temperamentno. S. je bil v mladosti pristaš demokratičnih načel in izenačujočih socialnih teženj, a pozneje se je po vplivu Nietzsche-jeve filozofije prelevil v glasnika individualizma ter povdarjal naravni egoizem, ki pozná samo kladivo in nakovalo. Kakor je poprej gorel za Rousseau-jev »retournons á-la nature«, takó sveto je bil zdaj zopet prepričan o potrebi uglájene civilizacije ter pridigoval ateizem. In zopet ga vidimo, kako pada v drugi ekstrem, postaja verski mistik, ki preklinja grešni svet in grozi s peklenskimi kaznimi. (Advent, Velika noč.)

Podobno nestalne nazore je imel tudi o umetnosti, oziroma nje namenu. Prva njegova drama, ki je razburkala nivô sočasne družbe, filozofska drama »Mojster Olaf«, je nastala v 70ih letih minulega stoletja. V tej drami, ki zajema svoje snovi iz dobe reformacije, je pesnik spretno tolmačil ideje čete mladih bojevnikov za liberalna načela, ki se bo borila zlasti proti klerikalizmu, verski ortodoksiji in formalizmu na Švedskem.

Z romanom »Rudeča soba« (1879) že nastopa jasno in odkrito kot besednik svoje dobe in satirik. Knjiga je slika umetniškega in buržoazijskega življenja one dobe v Stockholmu ali kakor pravi kritik Hansen: »udarec na plat zvoná v gluhi noči«, — pikra in nenavadno bistrournna satira na sodobne družabne pojave, na javno kakor zasebno življenje. — S. je stopil na čclo entuzijastov, ki so se nazvali »Mlado Švedsko« ter bili boj proti tedaj vladajoči romantiki, ki so ji res za celo vrsto let izpodbili tla, dokler se ni pojavil spet nekak neoidealizem, kateremu se je tudi Strindberg začasno pridružil.

S svojo brezobzirno kritiko je alarmiral S. proti sebi celo oficijalno javnost švedsko, s katero se je potem boril vse življenje rogaje se njeni ozkosrčnosti in pristranosti. V tem je podoben Ibsenu in Björnsonu, sicer pa njiju strasten nasprotnik. — To je treba poudarjati: za vsakim njegovim delom stoji odkritosrčen človek vzlic vihravosti in številnim temeljitim spremembam v osnovnih nazorih.

Pietizem njegovih zadnjih let je bržkone posledica duševne oslabelosti vsled njegovih trdih bojov za egzistenco in strastne borbe za svoja načela. S. je bil nesrečno, na znotraj razdvojeno bitje, pravi švedski značaj, — vedno nezadovoljen. Njegove genijalne zmožnosti so ga speljavale vedno na stranpota in zdi se, da je bila njegova naloga staviti človeštvu velika vprašanja, ki so polnila njegovo nikoli mirno notranjost, vprašanja, ki jih sam ni mogel nikoli zadovoljno rešiti.

Roman »Služkinjin sin« in »bizzarerijska« — »Iz-poved norca« odkrivata obupno duševno stanje genija, ki išče trdnih tal v divjem kaozu filozofskih in socialnih načel. Njegov duševni boj in notranjo boleost izražajo tudi »Legende« in roman »Inferno«.

Od socialnih del S.-ovih je vzbudila pozornost zlasti zbirka novel: »Utopije v resničnosti«, vrsta umetniško obdelanih refleksij o socializmu, potem roman »Na širokem morju«, po splošni sodbi kritike eno najglobljih del S.-ovih, v katerem se že zrcali prehod k individualizmu in nitzscheizmu.

Iz poslednjih let naj omenim še velika socialna romana: »Črne zastave« in »Gotične sobe«, kjer se obrača S., kakor nekdanj v »Rudeči sobi«, zopet proti švedskemu uradnemu formalizmu, očita švedski družbi nedostatek idej in velikih političnih činov in ciljev, nezaupnost nasproti močnim iniciativam in kaže pomanjkanje ustvarjajoče volje.

Najbolj je znan Strindberg širokim slojem čitateljev po svojem mizoginstvu — sovraštvu do žen. V čem tiči vzrok k temu »sovraštvu«, se mnenja kritikov razhajajo.

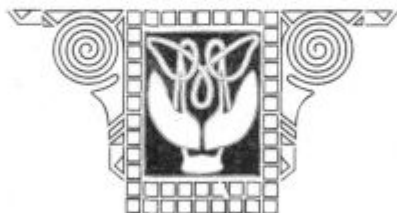
Fracoska kritika meni, da je S. zato črtil ženske, ker je bil sam ženskega značaja, oziroma kakor trdi nekateri določneje, da je bil spolno abnormalen. Ali vse to ne drži. Iz njegovega življenja in tudi spisov je razvidno, da je ravno on, največji »mizogin«, nekoč strastno ljubil ženske, da ni mogel biti brez njih; znano je, da je bil trikrat oženjen, a vsakokrat tako nesrečno, da se je zakon končal z razvodom. Junaki njegovih povesti ljubijo strastno in nesebično, govoré tople besede ljubezni, ki stoji v ostrem nasprotju z mrzlo sebičnostjo in varljivostjo S.-ovih žen. — Tu moramo iskati vzrok njegove mržnje. Ta čustveni človek silnega temperamenta je imel nesrečo, spoznati samó ženske nizkih instinktov, ki so mu vračale veliko ljubezen z lažjo in prevaro. Zato je naravno, da je S.-u žena posebljena sebičnost, ki vedno, tudi če »ljubi«, samo jemlje,

a ničesar ne daja; pozna le materialne nagibe, ki so vedno zavora idealnemu stremljenju moža. — Od oboževanja žene kot mladenič je prišel S. pozneje k zaničevanju; iz nekdanjega branitelja emancipacije je postal pozneje zaklet sovražnik in zasmehovalec iste. Njegove drame »Oče«, »Gospodična Julija«, in »Upniki« odkrivajo brezobzirno vse temne strani ženskega značaja, ki izvirajo iz prirojenega nagnenja k čutnosti, poltenosti in hrepenenju po materinstvu. Polne globokih misli in sarkazma so tudi »Povesti zakonskega stanu« (Ehestands geschichten).

Zgodovinske drame Strindbergove so bolj odsevi sodobnosti nego preteklosti ter kažejo v starinski obliki le sodobne pojave. Najznačilnejši sta »Gustav Wasa« in »Gustav Adolf«.

Med najboljše njegove plodove se štejejo še zgodovinske novele, zbrane pod naslovom: »Historične minijature«, rezultat njegovih zgodovinskih študij.

Iz vseh Strindbergovih del govori silen temperament, bistrost razuma in strastnost gest. S Strindbergom minéva največja literarna osebnost švedska, zadnji izmed velike trojice skandinavskih genijev: Ibsen - Björnson - Strindberg, ki so stali sicer v sovražnih si taborih, a vsi trije so si edini v tem, da so obogatili svetovno literaturo z deli, nad katerimi se mora resen človek zamisliti.

ZLOMILA SO SE VESLA.

SPISAL STANKO SVETINA.

učalo je morje in se penilo. Valovi so se srdito zaganjali ob ostre skale, kakor bi jih hoteli razrušiti. Nad vodo se je sklonila noč, črni lasje so ji padali v morje in valovi so jih razčesavali in zopet spleтали v svaljkaste kite. Sredi šumenja in bobnenja so se vili bliski kakor ognjene kače. Švigali so po nebu, a zdelo se je, da se borijo z valovi morja žareči delfini. Samoten čoln je plesal v divjem vrtincu po razkačenih žvelih tisočglavega morskega boga. Samoten čoln s smelim mornarjem. Ah, kje je svetilnik? Kje je pristan? Mornarjeve oči so zrle mrko v penečo se vodo. Zdajpazdaj so se dvignile, zabodle se v temo — noč, šum, šum in grom. Kreproko držijo vesla močne roke in mišice se nategujejo. A kje je svetilnik? In kje je pristan? A morje buči, buči in se zlobno krohota mornarju: »Ne boš videl svetilnika, ne boš zrl v pristana varno naročje!« S poslednjimi močmi se upira mornar, vesla se zadirajo v mehko telo morskega boga in mu neprenehoma zadajajo globoke rane. »Ali te bom zmagal, ti morski bog?« pomisli mornar in njegov pogled se zopet vpraša v daljo. Nikjer svetilnika, nikjer pristana. Zakipelo je morje in dvignilo čoln z mornarjem skoro do neba, nato pa ga pahnilo s silno močjo nizdol. »Resk!« S temnim očesom se je ozrl mornar na zlomljeno veslo. »Ne vzdržim«, je pomislil in čelo mu je prepregel oblak. »Kaj počnem z enim samim veslom? Poiskusim pa vseeno!« In uprl se je mornar in je veslal z enim veslom. Morje pa je bučalo in se mu krohotalo. »Resk!« Mornar je zalučil ostanek drugega zlomljenega vesla daleč v morje, nato se je zleknil podolž v čoln in je čakal konca. In ni videl nikdar več ne svetilnika, ne pristana

*

Na oknu naslonjena je zrla za njim, ko je šel s hitrimi koraki po ozki, nevljudni ulici. Majhen, črn plašč se mu je opletal okrog bokov in čepico je imel potegnjeno na oči. Hodil je hitro, nekoliko vpognjen in ko je zavil za ogel ulice, je zamahnil z roko, kakor bi hotel zapoditi težko, gosto jutranjo meglo, še od prejšnjega dne pomešano s tovarniškim dimom. Malokdaj je posvetilo solnce v tisto temačno ulico, in če je posvetilo, ga je hipoma zagrnili cel oblak dima s tovarne, ki je čepela na nasprotni strani ulice kakor potuhnjen ris in čakala svojih žrtev, ki so tropoma hitele v njeno žrelo. Upadli obrazi s trudom in trpljenjem v očeh. S hitrimi, nervoznimi koraki so prihajali zjutraj v tovarno, s počasnimi so jo zvečer zapuščali. Trpini, reveži z megleno preteklostjo in z bodočnostjo, od sajastega dima začrnelo. Cele dneve so se vrtili stroji in z rezkim, cvilečim glasom napolnjevali svojo okolico. V vsak kot je prodrlo njih oglušujoče škripanje, skozi dvojnata zaprta okna se je priplazilo v izbe in se z odurnim smehom krohotalo.

*

Nastanila sta se v četrtem nadstropju velike hiše, neokusno sezidane in na neroden kraj postavljene. Vsa hiša se je zdela kakor bolehnna starka s sivimi, krmežljivimi očmi in s črno, čipkasto ruto ogrnjena. Soba, kjer sta stanovala, je bila precej prostorna, toda slabo opremljena s pohištvom. Dvoje postelj je stalo druga poleg druge, med njima je viselo od muh in od prahu onesnaženo zrcalo, na sredi izbe se je šopirila črviva miza in za njo ob strani temnozelen, oguljen divan nad vse čudne oblike. Star, nadložen penzionist s sključenim hrbtom in z grenkokislim obrazom. Na steni poleg nizke peči je samevala ura z dolgim nihalom in s parom svinčenih uteži. Ura je počasno tiktakala in kadar je prišel veliki kazalec na dvanajst, je zadrnila, kakor opotekajoč se pijanec z nogo po tlaku in je s hreščečim glasom štela svoje udarce.

Ko je Manja prišla prvič v to izbo, ji je bilo dvaindvajset let. Bila je bleda v obraz, kakor so blede večinoma vse šivilje, ki se neprestano podnevi in ponoči sklanjajo nad šivalnim strojem in napenjajo svoj pogled. Lepa ni bila, toda Janu se je zdelo, da ne bi mogel nikjer na svetu dobiti lepše žene. Čez ograjo gosposkih vrtov in skozi leseno križasto mrežo ut na teh vrtovih ni nikdar pogledal. Slutil je sicer v njih svilo, bele roke in žametast obraz, ampak nikdar ni dvignil pogleda k onim prijaznim, zelenim utam sredi pisanega vrta. Kadar je šel mimo takega vrta, je sklonil glavo in je stopil hitreje. Večkrat se mu je tudi zazdelo, da sovraži one tihe ute, s prijaznim zelenjem ovite in z lepimi sanjami v njih.

Nji se je priljubil takoj, ko ga je zagledala. Majhna plesna veselica je bila v predmestni krčmi. Šla je tja sama po naključju. Doma si je oblekla kambrikasto krilo in bluzo, vso posuto z belimi rožami na modrem polju. Na prečni frizuri je imela bledorumen slamnik z velikimi, bahatimi maki. Kakor je bila vedno sama doma, tako je hodila tudi v nedeljo sama okoli. Privajena je bila. Imela ni ne očeta, ne matere, ne bratov, ne sestra. Samotna bela roža na zelenem morju bilk. Prišla je mimo one krčme in se je vstavila pred njo. Nad vrati so viseli beli, modri in rdeči balončki in na zidu je kričal širok, oranžast lepak. Isti hip je stopila iz krčme njena znanka Matilda, vsa rdeča in zasopla. Nič ni govorila, še pozdravila je ni, prijela jo je za roko in jo je vlekla za seboj v krčmo. Sedli sta k okrogli mizi, kjer se je menil hišne Matilde fant s svojim tovarišem Janom. Plesali so, pozno v noč, in ko so krčmo zapustili, jo je Jan spremil do doma. To je bil začetek njune ljubezni. Dva meseca nato sta imela svatbo in drugi dan po svatbi sta se nastanila v četrtem nadstropju velike, nerodno postavljene hiše nasproti visoke, temnoglede tovarne.

Trdo življenje sta imela. Temni oblaki so se zagrnili nad mlado srečo, le tuptatam je zasijal svetel žarek skozi

mračen dan. Zasijal je, poigral se s srečnimi mislimi in je hipoma zginil Črne sence so prišle od bogvekod in so zagrnile vesele misli v temen plašč. V takih trenutkih je obema zamrl nasmeh na licih, ozrla sta se drug na drugega vsa prestrašena, roka je zdrknila z roke, živi plamen v očeh je ugasnil. Duši obeh sta si zakrili oči in sta obupno zaplakali. Odšel je brez slovesa, ona se je sklonila nad šivalni stroj.

Ko je tako zrla za njim skozi okno, so se vrstili vsi dogodki njunega življenja drug za drugim. Vsak je postal nekaj časa, pogledal jo je veselo ali mračno, nato je zamahnil z roko in odhitel je in se zgubil v dalji. Kako ga je ljubila! Njene oči od bledenja trudne, so pričale o ljubezni, in prsti na rokah, z zgrbljeno, ohlapno kožo so pričali o ljubezni. In čemu vse to? Čemu vsa ta oranžasta ljubezen? Čemu vse te, v vijoličast pajčolan zavite misli in hrepenjenja? Čemu? Njena ljubezen, tako deviško čista, počiva v srcu, njene lastne oči pa zastira mrak, noč. Ah, kje je luč? Kje je solnce?

In ni mu povedala, da gre vse nizdol, čeprav je bila prepričana, da se bliža hitrih korakov konec vsega truda. S svojo plačo, ki ji jo je prinesel, nista mogla živeti. Kaj naj ji prinese poštni sluga?! A ona je hotela, da bi se jima smejalo solnce, da bi padali zlati žarki v temno sobo, da bi tiho veselje prepreglo njegov obraz. Zakaj velika je bila ljubezen do njega. Solnčne dneve mu je hotela pokazati, trudila se je zanje, kaplja za kapljo se je zgubljala kri z njenih lic. Pa ni ga bilo solnca, tako željno pričakovanega, ni bilo toplih žarkov in tudi vesele misli ne. Kakor daleč plaval pogled, povsod le mrak in temne sence. Ko je hodil opoldne in zvečer domov, je bil njen pogled tem veselejši, čim žalostnejša je bila njena duša. In ni mu povedala, da dela dolgove na svojo roko in da ti dolgovi rastejo neprenehoma. In takrat je dobro videla konec.

*

Stopila je od okna, sedla na stol in si zakrila obraz z rokama. Tako daleč je že torej prišlo. Na robu propada. Jutri pridejo in poženejo oba iz hiše. Zakaj ni povedala njemu prej? Morda bi se rešila. Zakaj je hotela s temo doseči solnce? Zakaj, ah, zakaj? Ne! Skozi temo je hotela v svetel dan. In njuna sreča bi bila oblečena v belo in rdeče rože bi imela v laseh. Preveč pa je bilo teme, ki je rastla in rastla naprej, zakrila je solnce, ki je bilo v dalji in ji je legla krog duše, da je ranila še nje kristalno hrepenenje. Že včeraj je premišljevala o koncu. Saj priti mora takointako. Čemu še njega vznemirjati? Da bi skupaj —? Ne! Kak bi bil njegov obraz? Kako bi jo pogledale njegove oči, nje veselega obraza navajene? Morda pa on že ve? Morda sluti? Zakaj postane sredi veselega govora njegov pogled plah? Lahko bi mu potem rekla: »Jan, tu imaš roko, pojdiva skupaj!« Z resnim obrazom bi mu to povedala; on bi sklonil glavo in me molče prijel za roko: »Pojdiva!«

Pa vendar! Čemu njega siliti, ko ni ničesar kriv? Ali imam pravico do tega? Pravico? Pravica je kakor njena sestra resnica. Iztegujemo roke po nji, ne dosežemo je nikoli. Toda čemu ubijati zaradi sebe drugega? Ne! Ne!

Vstala je in šla zopet k oknu. Nagnila se je čezenj in je dolgo strmela na tlak puste ulice. Naenkrat se ji je zazdelo, da oni tlak ni tako globoko pod njenim oknom. Saj je čisto blizu, z roko bi se ga lahko dotaknila. Ah ne, to je le prevara teh trudnih oči. Globoko doli je, globoko! Tem boljše. Zatisnem oči in v pol minute je vse končano, vse. In kaj porečem njemu? Kaj mu napišem? Seveda, napišem mu, kakor je bilo od začetka do konca. Morda se ne bo jezil na me? Saj on je tako blag in kriva sem le jaz. Da, jaz sem kriva! Zakaj mu nisem povedala, ko je bil še čas? Ah, in vendar sem to delala, da bi vsaj njega obsijalo solnce svetlih misli. Ali tema je bila prevelika, nisem je mogla razpoditi s temi svojimi ubogimi rokami. Kako globoko je tu doli! In kako vabi ta globočina!

Stresla se je in se skoro opotekla na bližnji stol. Napišem mu pismo, kratko pismo. Vsega sem kriva sama, naj me ne obsodi napak. Da naj bo srečen, mu napišem. Kako srečen? Ali mu ne bo zastavljala poti moja črna senca? Sami strahovi! Saj je lahko srečen z drugo, ki je močnejša od mene. Z drugo, da, z drugo. In mene naj pozabi. Če pa pride spomin, naj se ozre na svojo drugo, ki bo vesela morda, ki mu bo lajšala korake, katerih jaz slabotna nisem mogla!

Stopila je k mizi in je vzela iz predala majhen pisemski papir. Nato je sedla in začela pisati. Poteze so bile krepke in odločne. Ko je poslednja beseda na papirju, se ji je začela nemudoma tresti glava. Prijela se je z obema rokama za sence, nato si je natočila v kozarec sodavice, izpila jo je hlastno in je skrčila pesti. V očeh ji je zagorel čuden plamen. Nato je stopila k oknu.

*

Prebudil sem se. Zunaj je bil oblačen dan in zdelo se mi je, da padajo drobne kapljice. Stroji v tovarni, ki je stala nasproti mojemu stanovanju, so zdaj bučali, zdaj cvilili, tako da se mi je zdelo, da režejo one žage in pile moje živce. V tem sem zaslišal čuden zvok, gluh, kakor če pade testo na tla. Okna moje sobe so bila odprta. Četrť ure na to sem zaslišal na ulici nenavaden šum in že sem hotel pogledati kaj je, ko so se odprla nastežaj vrata in v sobo je stopila moja gospodinja, majhna ženska z drugače lokavimi, toda sedaj prestrašenimi očmi.

»Gospod, ah gospod! Vsa se tresem. Manja Kordova je skočila z okna. Oh! Tudi meni je bila dolžna, čez petdeset goldinarjev, gospod, čez petdeset goldinarjev!« . . .

ENO JE ZMIROM.

Eno je zmirom: Noč in dan!
Kadar se vzdigne s krono na glavi,
s solncem velikim, v zarji krvavi
hrič oživi, poseje v poljane
novo življenje, mir v oceane.
Smelost, svobodo, misel osveži,
solze obriše, žalost zamreži:
Eno je zmirom, noč in dan.
Kadar pa lastne moči pijan
divje zapleše v mrakih večernih,
krono bleščečo žarkov stoternih
v prah razdrobi, — aj solnce ugasne
solnce veliko. Sence počasne
tiho plazeče, vedno rastoče,
vedno gostejše, pošastneje žgoče
kri vzvalove. Zaziblje ga tema
v strastne skrivnosti, noč ga objema
dokler da zarja rojstvo odkrije,
dokler da mlado jutro posije,
eno je zmirom, noč in dan.

A žena je noč — in mož je dan.

ANTON NOVAČAN.

PRIMA DONNA.

SPISAL AVGUST ŠENOŠ. — POSLOVENIL Š. K.

I. ZABAVA OB GLAZBI.

Ljubka noč je bila. Sijajna mesečina je padala na čarobne beneške palače; blede svetloba je prodirala v temne ozke ulice in pod starinske oboke, se poigravala na balkonih in na kanalih.

Na Markovem trgu je bilo vse živo. Pod stebrovjem orijaških stavb so se vrstele bogate prodajalne. Ob kavarnah se je vlačila tolpa postopajočih, na mehkih stolih so se zibali mladi beneški gospodiči in merili z ostrimi očmi mimo idoče ženske. Šal, govorenja ni bilo ne konca ne kraja.

Tu se je noč in dan plelo in kovalo o ljubezni, o neljubezni, tu pa tam se je ozrlo plaho kako vroče žensko oko, često so šepetale ustne sladke besede; za hip nato se je ljubezen premestila pod stebre doževe palače, sedaj zopet odletela po lahni gondoli na mirno morje. In ostale Benetke? Kamnit kip, pust, brez srca, brez ognja, brez življenja, ki ga je mesečina odela v blede tužno lice.

Kakor bi se vse življenje v Benetkah zlilo na Markov trg. Še celo Canal Grande je zapuščen, molče se dvigajo silne palače iz morja, temna so okna, samo iz ene palače se razliva močna luč.

Pred stopnjicami je čakalo nekaj gondol, okrašenih z grbi, pri vratih je zevalo nekoliko lakajev v pisani livreji, in od palače Foscori in Rialta sem je hitelo nekaj plemiških gondol proti razsvetljeni palači. Brez dvoma se bode nocoj plemiški svet zabaval v tej palači.

Ena teh gondol je malo preje odplula od palače Grassi. Iz gondole je skočil debel, fino oblečen gospod ter stekel po marmornatih stopnicah.

Na vratih dvorane ga je pozdravil bogato oblečeni vratar.

»Ali se je že pričela godba?« je vprašal gospod komaj sopeč.

»Da, eksclenca!« je odgovoril vratar in pokazal na garderobo.

Odvzel je gospodu vrhno sukno, ta si je poravnal črno vlasuljo in stopil h koncertni dvorani. Sto in sto sveč je razsvetljevalo staro beneško razkošnost.

Krasno družbo je danes zbrala okrog sebe gospodarica — markiza Tiepolo, in ta družba se je zbirala vsak teden enkrat pri njej, ljubiteljici umetnosti. Prvi plemiški umetniki so radi prvič kazali svojo umetnost v markizinih salonih; vsakdo se je trudil biti član njenega družabnega kroga.

In kako tudi ne! Vse kar je bilo v Benetkah plemenito, krasno, bogato, vse to se je zbiralo okrog markize.

Njen salon je bil zbirališče vse beneške aristokracije, katera se je nekaj časa sem odtegovala političnemu življenju.

Hitro je preletelo oko starega gospoda vso družbo, dokler ni obstalo na gospodinji. Gospa vitka, tankega stasa, finega aristokratskega obraza, je takoj opazila došleca, pa mu je namignila, naj pristopi.

Gospod je šel k njej. Nekaj se je opravičeval, zakaj je prišel tako pozno.

»Jeziti bi se morala na vas, Carlatti«, je odgovorila markiza. »Dve točki programa naše male akademije sta že končani, a vas ni bilo! Nočem, da bi odšli iz Benetk s prepričanjem, da tudi pri nas ni pravega smisla za glazbo. Ravno o pravem času ste prišli, ker sedaj nastopi dika našega kroga. Zelo žal bi mi bilo, če bi je ne slišali, maestro, vi največji veščak na glasbenem polju vseh Italijanov! Rada bi vedela za vašo sodbo o tej naši divni pevki!«

Starec debeluh se je priklonil markizi.

»Gospa markiza« je odgovoril smehljaje, »gledališki ravnatelj, kakor sem jaz, se bode prav lahko premotil v

sodbi o vrlinah kake pevke, če ni za njegovo podjetje povsem ugodna. Verujte mi — to moram priznati v svojo sramoto — v meni sta dva človeka, eden je praktičen podjetnik, drugi pa navdušen za umetnost. Ta dva se neprestano borita, pa žalibože, največkrat premaga praktična stran.«

»O, lepa grofica Julija vam ne bode vzbudila takih misli, je dejala markiza v smehu, a sedaj idiva, da vas predstavim grofici.«

Med govorom je bila markiza obrnena od glasovirja, ki je stal sredi dvorane, pa ni opazila, da je grofica že pri glasovirju. Nek hrup je vstal po dvorani.

Markiza se je obrnila.

»Oh«, je dejala gospodarica proti gospodu, »maestro, zamudili ste. Naša dika je že pri glasovirju.«

»To je grofica?«, je povzel Carlatti, gledaje mlado damo, »hm, kakor bi jo bil Bog nalašč ustvaril za gledališče, plemenita, ponosna, vsa, kakoršna le mora biti, 'Norma'!«

»Vidim, dragi moj!« je dejala malo porogljivo markiza, »da ste impresarij z dušo in telesom, odkar ste zapustili Florenco.«

»Kaj čemo, markiza«, je zmignil z ramo, »trgovec sodi kot trgovec.«

Dama pri glasovirju je bila lepota ženske. Vitka, visoka, fina, plemenitih potez, temnih žarečih očij, z vsakim migom, z vsako kretnjo je pokazala vso svojo lepoto.

Grofica je prijela note, nek gospod se je vsedel k glasovirju; vse je utihnilo.

Markiza je sedla na svoje mesto in namignila impresariju, da vzame prostor poleg nje.

Gospod je igral na glasovirju arijo iz Rossinijeve »Semiramis.«

Kot srebro je tekel Julijin čist glas; očarala, osvojila je s pesmijo ves svet, omamila vsako glavo, opojila vsako dušo. Čimbolj se je razvijala pesem, čimbolj se je prelival njen glas, tembolj se je razvnemal impresarij. Vsaka žilica

mu je trepetala, oči so se pasle na zvonki krasotici, roke so se mu tresle, komaj je dihal. Nemiren je pričel postajati.

Pesem je bila končana. Gromovit plosk se je razlegal po dvorani, kakor se to dogodi le v Italiji.

Grofica se je v zahvalo naklonila.

»No, kako sodite, Carlatti?« se je obrnila markiza. »Ali imate v svojem gledališču tako pevko? Kako vam ugaja grofica?«

»Milijon bi si pridobil, če bi imel takšno pevko«, je vzdihnil impresarij.

»Nepoboljšljiv ste. Medtem ko se ves svet topi v razkošju grofičnega glasu, vi tukajle računate, koliko dobička bi napravili iz njenega glasu. Sramujte se!«

»A zakaj, milostiva?« je povzel Carlatti naglo. »V tej družbi sem edini človek pesniškega poklica, pa mi je prosto presoditi grofičino vrlino po lastni volji.«

»Vi ste poseben veščak v glazbi, pa ste tudi, kolikor jaz znam, navdušeni za umetnost.«

»Tudi Rossini se je navduševal za glazbo, a njegovemu žepu to ni nič škodovalo. A prosim vas za eno uslugo, markiza! Predstavite me grofici!«

»Pa vendar ne boste poskušali pridobiti Julije za svoje gledališče?« se je šalila markiza. »Zastonj prijatelj. Julija ima že one milijone, po katerih ste zahrepeneli.«

»Nažalost vidim, da biseri na njenem vratu desetkrat več veljajo, nego bi ji jaz mogel ponuditi za eno leto«, je odvrnil Carlatti napol šale se, napol tožno. »Da, žalibože! Toda« je nadaljeval naglo, »sreča je lahkokrila ptica. Milijon se danes hitro porazgubi, vrlina nikoli. Poznam več takih odličnih dam, katere je sila prisilila se posvetiti gledališču.«

»Varate se, dragi moj« je odgovorila zaničljivo markiza, »grofica Julija, čeprav zabrede še v tako nesrečo, ne bo nikdar pozabila, kakega rodu in pokolenja je. Druge slabotne ženske so se res morda tako ponižale, a Julija, poznam jo predobro, se ne baha s svojim imetjem, ne s svojim grlom

ne s svojo lepoto, temveč s starodavnim, neomadeževanim imenom.«

To je markiza govorila proti Carlattiju, idoč k Juliji.

Carlatti ni odgovoril besede, temveč okoli usten mu je igral lahek, zloben smeh. Pazljivo je motril grofico, okoli katere se je vrtela vsa družba, pa je zagledal poleg krasotice moža, grdega starca, ki je že vedel, da je tudi on deležen grofične slave.

»Kdo je ta gospod?« je vprašal markizo.

»To je vendar soproj naše divne Julije«, mu je ta odgovorila.

»Prav gotovo mora biti fin in omiljen, da je starec, kakoršen je, si znal pridobiti toliko lepotic.«

»Motite se. Grof Amalfi nima ne enega ne drugega. Grofica ga ni vzela iz ljubezni. Dozdeva se nam, da je dala narava Juliji vse lepote, vse vrline, samo ljubiti ne.«

»Tako? Jaz nisem tega mnjenja, markiza. Kdor zna tako živo peti, kakor grofica, ta zna tudi ljubiti. Hm. Ima kaj otrok?«

»Ne! Ona je . . .«

Markiza ni mogla končati. Julija jo je bila zapazila, pa je bila pritekla k njej.

Ni se pustila hvaliti od markize, temveč je započela živ in zanimiv razgovor in se tako rešila dosadne družbe.

Markiza je predstavila Carlattija.

Julija se je njegovim častitkam ljubko nasmejala.

Govorilo se je o petju, o umetnosti, »tem in onem.«

Carlatti je samo opazoval Julijo, občudoval je vedno bolj njeno ljubkost, njen oster um in njen krasen glas

Impresarij je bil navajen fine družbe, bil je mož finega, ostrega očesa, in ki je znal prikriti lakomnost s svojim dobrodušnim obrazom in z veselostjo. Po svojem vedenju je bil podoben človeku, ki se le malo razume na glazbo in gledališče. V resnici je pa dobro poznal svet in človeško naravo, imel je jako široko obzorje. Spadal je v ono vrsto

sebičnežev, ki na videz za vse plitvi, se znajo hitro vsemu prilagoditi, vse hitro razumeti, a nje ne doseže nihče, nihče ne umeje.

Hitro je zvedel, da ima Julija naravo, ki gori samo za čisto umetnost, a zna ta svoj plemeniti vshit radi pristojnosti v sebi zatajevati in odbija vsako drugo mnenje krepko in ponosno.

Raditega se je dozdevalo, da je Julija v družbi hladna za vse, kar se okrog nje godi in vkljub vsej svoji ljubkosti. Vsakdo je občudoval njeno lepoto, njeno vrlino, a ne več, kakor kakemu kipu brez srca.

Grofica je pela še nekaj pesem, nato je bila zabava končana. Družba se je razšla. Carlattijeva gondola je plula po velikem kanalu; on se ni zmenil za bogate glavne gondole, ki so letele mimo njega, ne za mesečino, ki je obsevala Benetke. Zaglobil se je v misli, duh njegov je Bog ve kod begal.

»Milijon bi si pridobil z njo«, je zamrmral, »to je gotovo! A zakaj ga ne bi? Grofica je hladna, ohola — in ko ne bi imela sredstev, kdo bi jo premagal? Mlada je, brez otrok, ne ljubi moža. Ni taka, kakor se dozdeva. Hm — videli bomo.«

II. ŠPANSKI GROF.

Štirinajst dni po oni zabavi pri markizi je posetila grofica Amalfi opero v gledališču »La Fenice.«

Peli so Donizettijevo »Lucijo«, in to sami izvrstni pevci. Lucija je zelo nova umetnica.

Gledališče je bilo napolnjeno, po ložah so sedele same krasne dame, človek bi dejal, da se je tu danes zbrala vsa beneška aristokracija. Pevka je sicer dobila pohvale, a pravega navdušenja vendar ni bilo. Večina občinstva, in to največ iz boljših krogov po ložah, ni pazila na opero, temveč so rajši opazovali spletke in dogodbice med

poslušalci, katerih je vedno dovolj, kjer se svet zbira ne samo, da druge gleda, temveč da drugi njega gledajo.

Grofica ni gojila te nadvrednosti.

Ona ni marala za sijajne obleke, ni se brigala za prazne govorce, temveč živo poslušala petje.

Donizettijeva mehka, toda strastna struna je prevzela vso grofičino dušo.

Raditega tudi ni opazila blizu sebe osebe, na katero so vneto gledale oči marsikatero beneške lepoticе.

Tik odra v loži je sedel mlad mož, katerega je ves moški in ženski svet pazno motril.

Oblečen je bil črno, na levih prsih je imel pripet red, vsaka kretnja ga je izdajala, da je plemenitega rodu.

Prav malo se je kazal občinstvu, temveč bil je za-verovan v igro, ves navdušen za petje.

Od več strani so naperile nanj gospe svoja kukala.

Ena je občudovala njegovo finost in uglajenost, druga zopet njegov obraz, a vse je najbolj zanimala ona tajna žalost, ki se je kazala na njegovem obličju.

Znova se je bil zagledal na oder.

K Juliji se je primaknila njena soseda, precej debela plavka.

»Ali poznate onega mladega gospoda«, je vprašala. Julija se je ozrla okrog sebe.

»Katerega?«

»E, onega, ki sedi v loži poleg odra. Kaj ne vidite, kako ga opazuje vse gledališče?« je nadaljevala plavka, »ali ga še ne vidite?«

»Vidim ga«, je odvrnila Julija.

»Glejte samo, kako je uprl svoje sanjave oči v oder. Blaziranec je ali nesrečen, ker prav nič ne mara za veselo življenje po gledališču. Torej vi ga ne poznate?«

»Ne«, odvrne grofica, »mora biti gotovo tujec.«

»Ali vendar lep, mil človek!«

Julija je molčala.

Mladenič se je obrnil; njegovo oko se je srečalo z grofičinim.

Tujčevo oko je žarelo v tajnem, čarobnem ognju, ki se je prelil v žalost in sanjavost.

Grofica je bila malo dirnena.

Hitro se je obrnila z glavo.

»Dozdeva se mi, da je gospodu dolgčas«, je povzela Julija čisto mirno.

»Ta hip že ne, grofica«, je odgovorila soseda, »ker vas neprestano motri.«

»Gotovo me tako slabo vidi, kakor oni zastor, ki ga je toliko časa opazoval«, spregovori grofica ter se obrne proti odru.

Nehote je pogledala Julija postrani po tujcu.

Njegovo sanjavo oko se je čimdalje bolj zapikalo v Julijo, kakor da se sedaj ni prav nič več zmenil za petje na odru.

Julija je bila navajena, da jo je opazoval moški svet, a ta tujčev pogled jo je bil zmedel.

Ni bil radoveden pogled, a iz njega je gorel tajen ogenj, ki nehote prevzame srce.

Dobro je razumela Julija, da je ne gleda radi proste zabave, temveč da jo občuduje.

Naenkrat je zarudela grofica.

Hitro se je obrnila proti odru, kakor bi se zanimala samo za oder, v resnici je pa mislila le na tujca.

Po koncu opere se ni ozrla v njegovo ložo, a čutila je, da jo tujec gleda.

Zastor je padel, občinstvo se je razšlo.

Pred ložo je dobila Julija krog plemičev, kateri so jo spremili do njene kočije.

Stopajoč v kočijo se je Julija ozrla po občinstvu, kakor bi koga iskala.

Mladi tujec je bil že zginil.

Po svoji navadi se je Julija sprehajala vsak dan po trgu sv. Marka, zbirališču vsega boljšega sveta.

Skozi osem dni je srečavala neznanca. Ta jo je opazoval z globokim spoštovanjem, njuna pogleda se nista nikdar srečala, še več, on se je je hote ogibal.

Za deveti dan je bila naznanjena večerna zabava pri kneginji Romano.

Tudi Julija je obiskala veselico.

Pri kneginji se je zbral ves domači in tuji plemiški krog. Julija se je šetala z domačinko po dvorani.

»Danes bode pri meni videli posebno zanimivega gospoda« ji je dejala stara kneginja, »saj obljubil je priti, čeprav ne ljubi bučnih zabav.«

»Prav gotovo mora biti veščak v glazbi, svetlost?« je vprašala Julija.

»Težko če bo.«

»Vi veste, kneginja, da mene samo glazba zanima.«

»Vem dobro, draga grofica! Toda jaz sem prepričana, da vas bode moj varovanec grof Juan de Riego tako zanimal, kakor tudi vse druge goste. Grof prihaja iz španskih naselbin. Prepotoval je velik del sveta, pa zna mnogo pripovedovati o Mehiki, Avstraliji. Pameten, ljubeznjiv, posebno okreten v družbi, čeprav je preživel mnogo let na morju.«

»Torej je šele nekaj dni v Benetkah?« je vprašala Julija mirno, »pa jaz nisem videla v zadnjem času nobenega takega tujca.«

»Menda bo teden dni, kar je prišel v Benetke; od povsod ima priporočila, toda vedno je sam, kakor bi ga težila neka notranja tuga!«

Prihod grofa de Riega je prekinil nadaljni razgovor. Kneginja ga je predstavila grofici, ta je takoj spoznala v njem mladega tujca iz gledališča.

Grof se ni izdal z nobeno kretnjo, da bi že kje videl Julijo. Gledal jo je tako milo in tako pomenljivo, kakor bi ji hotel reči: »Usoda je ukrenila, da sva se sešla.«

Prvikrat v svojem življenju je začutila grofica čudno, nepoznano čustvo.

Kneginja je posebno odlikovala grofa in to je delala s polno pravico. Njegov bister um, fino vedenje, posebna živahnost je hitro osvojila vso družbo, in v kratkem so se zbrali vsi gosti okrog Julije in grofa kot zvezde okrog dveh solnc.

Ko se je družba kasno v noč razšla, si je morala grofica priznati, da je grof zelo nevaren mož.

»Če bi mi bilo dano ljubiti«, si je dejala sama pri sebi, »bi bil on — ali ne, ne! Nikdar ne sme priti takšna slabost v mojo dušo.«

Od sedaj naprej sta se Julija in de Riego večkrat videla v boljših beneških družbah, ker to mu je ugajalo, saj ni bil ne Nemec in ne Francoz.

Povsod je ugajal in to posebno damam, a se ni zmenil za vse te lepoticе, on je gledal le po — Juliji. Dostojen in miren, ni nikdar izdal svojega čustva, pa je mogla grofica samo skrivaj ugibati, kakšna ljubezen se skriva v Riego-vem srcu.

Čez nekaj tednov je grofa zadela čast, da je smel v Julijin salon, kadar je le smel, in to je bilo dovoljeno le prav malemu številu izvoljenih.

Sprvega se je branil Riego, čeprav ga je silno vlekla Julijina lepota. Bil je miren, molčeč sanjač pred grofico, a v en hip se je razvila njegova živahnost, ljubeznjivost. Juliji se je dozdevalo, da gori v njegovem srcu silna strast, katero poskuša zaman zatreti.

Tudi njo je obšlo čudno čustvo.

Ni še ljubila grofa, ali vsaj tako je mislila, videlo se ji je samo, da ji postaja grof vedno milejši. čimbolj je prikrival svoje čustvo pred njo, da, kazala je očito, da ga pomiluje, pa je nameravala spremeniti njegovo strast v pravo prijateljstvo.

Hotela je postati nekakšna njegova varovalka — nekakšna mati; a to je vedno zelo nevarno za mlado žensko, ki še ni okusila ljubezni.

In ko je pričela primerjati svojega moža — starca z mladim tujcem, kakšna razlika.

Njen mož, starec, spit ves, a Riego dika moške lepote; njen mož plitvega uma, siten, nevešč za lepoto in umetnost, a Riego vse, kar umeje mladenič, vesten poznavalec človeške narave, ljubeznjiv, navdušen za pesništvo in glazbo, mož polne glave, polnega srca.

Precej časa je preteklo, a grofica še vedno ni izpeljala svoje namere. Preveč rahkočutna je bila, preveč ji je ugajal mladi Španec, da bi sama uporabila priliko, s katero bi spremenila njegovo strast v dostojno prijateljstvo. Ko bi bila propala ženska, ne bi bilo to zanj nič posebnega, a Julija je bila poštena žena, dostojna in poleg tega še, kar ni nikomur pokazala, tudi strastna.

Ogibala se je Španca, ker se ni čutila dovolj močno. Mislila je, da je trdna, da je svoja, a ni bila več.

Nekaj se je zgodilo, kar je pretreslo njeno dušo in oživelo ono pritajeno čustvo do Riega.

Julija je zapazila, da grof de Riego vedno redkejšo prihaja, da je od dne do dne žalostnejši in da se skrbno ogiblje vsakega srečanja z njo.

»Kaj naj s svojo hladnostjo izgubim moža, ki mi je pogodu, katerega spoštujem?« si je dejala grofica. »Ženski svet se mu klanja, a jaz sem napram njemu hladna, jaz, ki hočem biti njegova prijateljica. Zakaj mu naj prikrivam svojo naklonjenost, zakaj naj dopuščam, da se mu klanjajo druge ženske? Oh, on me ne pozna, on misli, da nimam srca, kakor sodi o meni ostali svet, o da, on me bo zapustil! In če ga vjame kaka ničvrednica v mreže, iz katerih ga more rešiti samo iskrena prijateljica? Ali me sme zato karati plemenit človek, ali tolmačiti mojo iskrenost z grešno željo?«

SRBSKO GLAVNO TABORIŠĆE NIŠ

Tako je premišljevala Julija, ne misleč, da je zašla na krivo pot. Njej se je to zdela le nežna skrb za Španca, a v resnici je bila ljubosumnost, izrastla iz tajne ljubezni. In Julija je bila še Italijanka.

Odsedaj se je vedla proti grofu prijaznejše. Kazala se mu je ljubka v vsaki malenkosti, sama ga je silila k temu, da se ji je bližal in to več, kakor dovoljuje strogi družabni red, poskušala mu je odkriti svoje srce, znala je večkrat priliko tako uporabiti, da sta ostala sama.

Na ta način ga je skoro prisilila, da ji je odkril ono, kar je ženska bistrost že davno zapazila v njegovem srcu; brezbrizno je težila po sporazumu, o katerem ni mislila, da bi bila kaka ljubavna spletka, temveč čista prijateljska zveza dveh duš.

A čuda! Čimbolj se je kazala grofu prijazno, tembolj se je je on ogibal. Kadar je bil sam z grofico, kakor bi mu duša ne dala govoriti. Ni bil hladen, temveč boječ. Govoril je malo, naglo, da bi se odtegnil čimpreje od nje.

To njegovo čustvo je še vedno bolj podžigalo grofico. Postala je tudi sama nemirna, da, celo zmedena. Sedaj šele je opazila, da je v njenem srcu več nego prijateljstvo, in pa da se ne more ubraniti tega čustva. Do sedaj je mislila, da je Riegova strast pod njeno oblastjo; sedaj je dvomila, če ima on res to strast.

»Zakaj se ne bi mogla pohvaliti kaka beneška lepotica, da si je osvojila lepega tujca?« se je vpraševala.

Znala je preje, zakaj je bil Riego zamišljen, žalosten, sedaj pa, ko mu je vendar naklonjena, zakaj se je sedaj boji? Vzrok je hotela zvedeti.

Čez nekaj dnij nato je odšel njen mož v Verono za malo časa; Juliji je odleglo. Ne raditega, da je bila sedaj svobodnejša. Saj ji mož tako ni stavil nobenih zaprek. Trdno je bil prepričan, da se Julijino srce ne more razveti za nobeno stvar razven umetnosti.

Suhoparen aristokrat je prepuščal ženi prosto voljo, obiskaval je njen salon, ne da bi jo čuval, temveč da je bil deležen njene slave.

Ponosen je bil na svojo lepo, umno ženo, kakor je bil ponosen na svoje ime in bogastvo.

Grofica je tudi sedaj sprejemala običajne posete.

Obiskal jo je tudi Riego.

Tega dne je bil bledejši od navade, njegove oči so bile nekam temne.

Samo odgovarjal je. Bil je videti silno raztresen.

Smehljal se je po sili, glas mu je drhtel, in od vseh gostov je samo Julija zapazila Riegovo zmedo.

»Moram ga na kak način pridržati, če bo hotel oditi z drugimi«, je sklenila Julija. Tega ji ni bilo treba storiti. Španec je navadno odšel z drugimi gosti, danes je ostal še pri njej.

S tem ni prekršil navade; bilo je pred poldnem.

Ko sta ostala sama z grofico, je pristopil k njej.

»Milostiva!« je pričel z navidez hladnim udvorljivim glasom, »oprostite, da sem danes ostal toliko časa. Danes moram skrivaj oditi iz Benetk, pa nisem hotel vsem povedati, da sem se prišel posloviti od vas.«

Grofica je prebledela. Toda ni pokazala, da bi jo bila ta vest posebno zadela.

»Kaj, grof, vi greste na pot?« je vprašala mirno, dostojanstveno.

»Da, milostiva.«

Španec je bil uprl svoje sanjave oči v grofico.

»Torej ni v Benetkah nič«, je povzela Julija skoro drhteče, »kar bi vas še zadrževalo? Kar jaz vem, ves beneški svet ljubi posebno grofa de Riego, in vsi so že poskušali ga priklopiti naši družbi.«

»Zelo cenim to čast, milostiva! Ne verujte, da sem vetrnjak in da bom pozabil toliko prijaznost, s katero odlikuje vaš krog mene — tujca. Ravno zato, ker je ta čast

zame prevelika, odhajam skrivno iz Benetk, ker se ne morem z vsemi posloviti, ki me ljubijo.«

»A tako, gospod grof«, je odgovorila trpko se nasmehnivši Julija, »Vi me torej niste hoteli počastiti s svojim slovesom, dozdeva se mi, da vam palača Amalfija ne bo ostala tako mila, kakor one srečne hiše, ki so vas sprejele pod gostoljubno streho.«

»Okrutni ste, milostiva«, je odvrnil žalostno grof, »prišel sem k vam, ker bi bil velik greh oditi, ne da bi vi tega vedeli, ne da bi se vam zahvalil za vse lepe čase, s katerimi ste mi olajšali bivanje v Benetkah, katerih ne bom nikdar pozabil in kateri edini mi lajšajo ono neusmiljeno usodo, ki me žene iz Benetk.«

Julija je zarudela, prsa so se ji pričela burno vzdigovati.

»Neusmiljena usoda vas torej žene iz Benetk?« se je silila mirno govoriti. »Ne, ne, povejte rajše golo resnico. Žalostne, temne Benetke in mi potomci slavnih rodbin smo dolgočasni za vas, pa ste zaželeli po spremembi. Tako je, gospod grof. A ono, kar govorite o neusmiljeni usodi, je samo fin, a prazen izgovor, da bi se nas rešili.«

»Napačno me sodite«, je odgovoril grof naglo in žalostno. »Pomnite, da sem Španec, a ne kak vesel Francoz, čegar besede so v vetru, kateremu so blaženi spomini podobni oblakom na nebu. Mi veljamo za najbolj ponosne ljudi na svetu, a ta graja je obenem tudi odlikovanje, ker ponosni ljudje ne lažejo! Ko sem dejal, da me neusmiljena usoda žene iz Benetk, sem govoril čisto resnico! Nesrečen človek sem, milostiva!«

Pri zadnjih besedah je zadrhtel Riegov glas.

»Da, njegova bol je resnična«, si je mislila sama pri sebi.

A vzrok, kje je vzrok? Kaj je ljubezen napram meni, omoženi? Kaj beži Riego, ker njegova plemenita duša sluti, da se spremeni njegova strast v nesrečo.

Ali se mu je pa odprla kakšna stara rana, pa ga goni od prijaznih ljudi. Kaj ga je mogoče prevarila sreča, ne

zaupa svetu, kateri ga vabi in obenem odbija? Mogoče vse to žene nesrečnika od nas?

Podobne misli so ji šle po glavi. Sedaj ni samo obžalovala grofa, smilil se ji je, sedaj ni hotela več biti njegova varuhinja, prijateljica, sedaj se je porodila v njenem srcu ljubezen.

Vsa razburjena je gledala lepega grofa.

»Vi ste nesrečni?« je komaj slišno spregovorila. »Kaj vam ne ugaja razkošje, veselje? Mladi ste, prost. Plemenitaš, pameten, vsi gledajo na vas, vsi vas ljubijo. Kaj hočete še več?«

»Milostiva!« je povzel Riego važno, »imam že osemindvajset let, nisem več mladič, kateri leti za svetom in praznim veseljem. Preziram svet, mrzim vse njegove radosti; ker prepričal sem se, da je samo oni nekako samostojen, kateri je sebičnejši od drugih. Žalostna samostojnost, katera ni nikdar po moji naravi! Tako mi pravi moje srce, raditega sem tudi nesrečen.«

»Vi ste nesrečno ljubili!« je šepnila Julija.

»Da, milostiva. Prepričal sem se, da se skriva satan pod angelsko podobo.«

»Ko vas je prevarila ljubezen, zakaj si vsaj ne poiščete — prijateljstva?«

»Prijatelj mi je zapeljal ljubico, ravno isti prijatelj, ki mi je ugrabil očetovo imetje.«

»Ali ne mislite, da ne bi mogli pri ženski najti pravega, čistega prijateljstva? Ali niste še nikdar potožili svoje gorje ženskemu srcu?«

»Dosedaj še nisem bil tako srečen, milostiva!« je odgovoril Španec žalostno. »Dosedaj še nisem našel tako plemenite duše, ki bi razumela mojo bolesto.«

Grofičino čelo se je malo namršilo. Ženska ponosnost in sladko nepojmljivo čustvo sta se isti hip borila v njeni duši.

Hitro je bil končan ta boj.

»Pa če jo najdete sedaj?« je vprašala Julija željno in boječe.

»Ah, tedaj bi mi zopet svetila zvezda, moja duša bi bila ohrabrena, srečen bi bil tedaj«, je odgovoril živo Španec.

»Tukaj sem pri vas«, je šepnila Julija vsa blažena ter mu podala bele oble roke.

Srce ji je silno bilo, čakala je, da jo bo grof prijel za roko.

A čudo. Grof se je odmikal, v očeh se mu je zasvetila groza, na čelu se je prikazal strah.

»Nikdar«, je zaklical Riego. »Prisegam pri živem Bogu, gospa, samo tega ne!«

Julija je prebledela.

»Zakaj — tako?« je komaj dehnila.

Sprva je bila zmedena, a kmalu se je pokazal v njej stari plemiški ponos in spregovorila je:

»Ponudila sem se vam za prijateljico, pa ste me odbili? Kaj je za vas moje prijateljstvo tako ceno, gospod grof?«

»Moj Bog!« je vskliknil grof strastno. »Kaj naj vam odgovorim? Vi vidite, da obupavam, da me uničuje bol. Vaše prijateljstvo bi bilo za drugega nebesa, a meni — ki vas ljubim, obožujem do norosti, brezmejno, ki radi vas zapuščam Benetke — meni bi bilo vaše prijateljstvo vir brezkončnih bolesi. Sovražil sem ženski svet, ali gledajoč vaše obličje, vašo lepoto, sem se zopet naučil ceniti ženske! Mislim sem, da je v vašem srcu zame več nego je prijateljstvo! Oprostite mi to! Nevreden sem vašega prijateljstva, ker ono, kar mi v srcu vre in plamti, ne more biti hladno prijateljstvo, temveč živa, slepa strast. Odpustite mi, grofica, da sem vam odkril svoje srce, oprostite da s temi besedami žalim vašo čisto, plemenito dušo! Ne bojte se, odšel bom, da vas nikdar več ne vidim v življenju! Samo to mi recite, da me pomilujete, in vse muke bom lahko pretrpel!«

Španec je pristopil k grofici in ji vroče poljubil roko, česar mu ni branila.

Riego je gledal Julijo in pričakoval sodbe.

Julija je bila ganjena. To se ji je videlo na obrazu.

Tolike ljubezni se ni nadejala. Sedaj šele je čutila, kaj je Riego njenemu srcu. Še se je razum upiral strasti in srcu.

»Z Bogom!« je komaj zašepetala.

Z Riegovega obraza se je čitalo, da se je uklonil sodbi. Še enkrat je prijel Julijino roko, še enkrat se je dotaknil z ustni. Vroč Špancev poljub jo je obšel kot blisk po celem telesu.

Brez zavesti je gledala, kako odhaja Riego proti vratom.

Vsa kri je udarila Juliji v obraz. Pričele so ji teči solze iz oči, Julija je pričela bolno ihteti. Ljubav je zmagala.

Riego je bil prišel do vrat. Tamkaj se je tožno ozrl nazaj na grofico. Naenkrat so zažarele Julijine oči.

»Riego!« je zaklicala, »ali me hočete zapustiti?«

Riego je stekel k Juliji in objel vroče prekrasno ženo.

III. BEG IN BEDA.

Od onega dne, ko je Riego odkril Juliji svojo ljubezen, sta se ljubimca shajala v hiši neke zaupne prejšnje Julijine služkinje. Grof Amalfi se je bil povrnil.

Riego in Julija sta bila oprezna, da ni svet prišel na sled najine ljubezni, ker ljudje niso ogledovali samo grofico kot posebno krasotico, temveč tudi mladega tujca in tega posebno še odlične beneške gospe.

Zaljubljenca sta se morala skrivati pred svetom. Posebno je to šlo izpod rok Riegu, kateri se je kazal človeka, katerega muči skrivnostna tuga; na obrazu se mu je bila zarisala otožnost, radi katere je bil posebno damam zanimiv. Vse so opažale, da je Španec ljubezniv napram ženskemu svetu, a ni ena ni mogla ogreti njegovo hladno srce. Večkrat se je razžalostil, pa je zbežal iz družbe kot pred sovražnikom.

Julija je zaklinjala svojega ljubčeka, naj ne kaže svetu radosti, v kateri tone njegovo srce.

»Če svet opazi spremembo«, mu je govorila Julija, »bo pričel iskati po vzroku tvojega veselja.«

»Storil bom to po tvoji volji, čeprav mi je silno mučno hliniti tugo in žalost, ko me pa obdaja največja blaženost, ko mi je tvoja ljubezen odkrila novo življenje.«

Pred svetom je bil tužen, žalosten kot preje.

Toda kmalu je Julija opazila; da ni njegova žalost hlinjena, ker so se mu na obrazu videli sledovi resnične bolesti.

»Kaj se more res toliko hliniti?« se je vpraševala Julija.

»Skoro da se bojim Riega! A vendar. Možak je ponosen, pošten, pa ne bo hlinil ljubezen na tako podel način! Toda nekaj mu mora peči dušo. Ali nisem edina v njegovem srcu? Kaj se mu še ni zacelila stara rana?«

Od sedaj je opazovala Julija Riega z onim ostrim očesom, s katerim opazuje vsaka žena, ki ljubi in obenem dvomi.

Sedaj je opazila nekaj, česar ni videla v prvih dneh ljubezni. Kakor bi Riega zbolela neka tajna boleost, pa je v največjem veselju ljubezni naenkrat obtihnil in se zamislil.

»Kaj ti je Riego!« je vprašala nekega dne Julija. »Žalosten si, a vedno mi prisegaš, da si presrečen! Kje je torej vzrok?«

»Motiš se, Julija! Ali nisem pri tvoji ljubezni pozabil na vse gorje, ali nisem najsrečnejši človek na svetu?«

»Govori resnico, Riego!« ga je skoro prosila Julija, »saj vendar izdajajo tvoje besedo neko skrivnost. In to čutim, ker sem žena, ki te ljubi, silno ljubi!«

Nemo je uprl Riego oko v ljubico. Srce mu je ranila tuga.

»Poslušaj torej!« je vzdihnil obupno in strastno Španec, ko si uganila, da mi žalost trga srce. Tako ne morem dalje živeti, kakor živiva sedaj.«

»Kaj je to?« je komaj zajecala prebledela Julija.

»Ti me ljubiš, Julija«, je odgovoril bridko Riego, »a nisi moja vsa! Shajam se s teboj, poljubljam, a to samo za hip. Na skrivaj prihajam k tebi, na skrivaj zopet odhajam od tebe, jaz, kateremu bi bila največja radost s teboj se

pokazati pred celim svetom. Kaj misliš, da morem gledati njegovo ljubimkanje z mirno dušo, ali me smrtno ne žali, ko se postavlja pred svetom svojo krasno ženo?»

»Ubožec!« je šepnila Julija žalostno se nasmehnivši, »a kaj moreva proti temu, kar je odločila usoda? Kaj ti ni dovolj, da sem ti dala svoje srce? Ti veš, da svojega moža nisem nikdar ljubila.«

»Če bi te ne ljubil, kakor te, če bi bila najina ljubav samo šala, ne bi maral za vse to, dovolj bi mi bilo z lepo gospo pokramljati nekaj uric. Ali nad teboj, Julija, ni mi dražjega bitja na svetu, ti si moja rešitev, hrepenenje, ti si mi rešila dušo, odprla raj! Sedaj veš, kaka muka me teži. Strast, ljubosum me objema, pa ne morem trpeti stanja, ki nama kali sveto najino ljubezen.«

Grofci je pretreslo srce. Rdečica ji je oblila obraz, ljuti strah jo je prevzel.

»Prosil bi te, Julija, da zbežiš z menoj,« je povzel Riego, »ali jaz sem reven, malo mi je ostalo od ogromnega imetja. Vem, da tudi nisi bila bogata, ko si vzela grofa. Ponos bi ti branil nesti seboj kaj grofovega imetja, čast bi tudi meni prepovedovala skupno uživati ono, kar bi ti dal grof, če bi se ločila od njega. Navajena si na razkošno življenje in udobnosti, poleg mene bi našla le bedo in pomanjkanje, kako pa naj jaz ubožec zahtevam od tebe, da deliš z menoj nadlogo. Oh, Julija, tu ni drugega izhoda nego — razstane!«

»Razstane?« je zamrmrala Julija.

Dolgo je zrla pred se.

Strast v njenem srcu se je borila proti vsem zakonom, ki so oživel v duši poštene ženske. Če bi ji bil Riego naravnost dejal, naj beži, zavrnila bi ga bila z krvavečim srcem. Toda Riego se je udal kruti usodi, voljan se je bil odreči sreči, katero je mogel doseči, če se Julija odreče svojemu stanu.

On je hotel torej vse žrtvovati, a ona njemu — nič.

Kaj je marala za svet, za oni svet, ki se javno ponaša z poštenostjo, na skrivaj jo pa tepta; kaj je bilo njej vse razkošje o primeri z Riegovo ljubeznijo? Ali si ni tudi sama pripoznala, da skrivno ljubimkanje ne more dolgo trajati.

Zopet je zmagala strast.

Strastno je poljubila Španca, kateri jo je dosedal gledal z žalostnim očesom.

»Tebe se naj odrečem?« je šepetala Julija. »Oh ti se tudi ne moreš odreči Julije? Kaj se ti zdim tako malodušna, da ne bi mogla prenašati bede radi ljubezni? Idi iz Benetk, a s teboj gre tudi Julija!«

S strastjo je pritisnil Riego lepo grofico na prsa, navidez se je branil njene žrtve, a v srcu je želel, da se mu izpolni volja.

Pri naslednjem sestanku sta se dogovorila za beg.

Prišla je temna, deževna noč. Nebo je bilo pokrito, staro kraljico sinjega morja je pokrivala, gosta, siva megla.

Grof Amalfi je sam obiskal na večer zabavo pri nekem plemiču, a grofica, hlineč bolezen, je ostala doma. Odpustila je sluge in se zaprla v svojo sobo.

Bilo je skoro deset.

Veter je vlekel na gladino po kanalu Grande.

In temna, deževna noč je imela kriti beg dveh ljubimcev, beg čiste in do nedavno še krepostne žene, hladne ponosne lepotice, katera je pogazila zakon in vero in postala ljubica.

Črne, temne, orjaške so se dvigale palače iz burnih valov v temno noč.

Naenkrat je obstala temna gondola pri stari palači, v kateri je brlela slabotna luč.

Poleg veslarja se je dvigala črna postava.

Pazljivo je pregledovala neko zaprto okno.

Bilo je, kakor bi se belil izza temine robec.

Čez nekaj minut nato so se odprla stranska vrata.

Ženska vsa zavita in zastrta se je prikazala na pragu.

BŪLGARSKO PRISTANIŠČE
VARNA OB ČRNEM MORJU

Mož iz gondole je skočil k njej, objel jo in jo odnesel v gondolo.

Skrbno je potisnil gondoljer čoln od palače in gondola je švignila po motnih valovih.

Riego in Julija sta molčala.

Nemirno je bilo to potovanje. Lepa grešnica je trepetala od strahu v gondoli, katero je premetavala huda burja.

Kmalu sta prišla do kopnega. Hitro sta stekla na kolodvor.

Hitela je postaja za postajo, mesto za mestom.

Šele ko sta zapustila avstrijsko Lombardijo, šele tedaj je beguncema odleglo.

Riego je silil le dalje in dalje.

Minula je noč. Srečno sta došla v Milan. Samo nekaj ur sta se tamkaj zamudila in nato sta odhitela v Genovo. Odtu sta odpotovala s parnikom do Livorna, od Livorna po suhem do Florence. Florenca, raj Italije, ponos umetnosti, je imela biti prvo zavetišče njune ljubezni.

Čez nekaj časa sta zvedela iz časopisov, da je grofa Amalfija zadela kap. Na smrtni postelji je grof razdedinil Julijo.

Ta novica je silno potrla Julijo. Ali ni bila ona vzrok grofove smrti?

Riego ni dopustil, da bi se mu ljubica zavedla, temveč je z živo strastjo tolažil nesrečnico, da bi zadušil nemirno vest.

»Sedaj si svobodna; sedaj šele si vsa moja!« Slučaj, kako sva se seznanila, nenadna njegova smrt, katera je pretrgala tvojo nenaravno zvezo, je dokaz, da sva si drug drugemu usojena, kar je nesreča zakrivila, to je popravila narava!«

Oh, kako je rada poslušala Julija te mameče besede, da si je zatrla oglašujočo vest.

A izgubljena dedščina?

Kaj ni ona sebe žrtvovala grofu, a on njej svoje imetje — ali ni s tem poplačan dolg!

Na ta način si je hotela pomiriti vest — in čez malo časa je ženska zašla na pot v gotovo pogubo.

Vzradoščena med krasno okolico sta živela ljubimca vsa srečna, blažena pod senco divnih palač, ob čarobnih vodomelih, v sredi florentinskega burnega življenja.

Nihče ju ni motil; povsod sta imela prosto.

Sedaj se ni bilo treba več hliniti, prikrivati svojo ljubav. Blažene ure!

Sklenila sta se poročiti, ko preteče doba žalovanja. Medtem pa naj bi stanovala daleč od šumnega sveta.

Izven mesta sta si najela malo hišico.

Res je bila mala, a udobna in na krasni legi.

Z bregov nad hišico si motril belo mesto s sijajnimi palačami, dalje reko Arno, srebrno kačo, zelene gozde, krasne vinograde.

Juliji, katera je bila navajena na sijaj visokih dvoran, je poskakovalo srce od radosti. V mali sobici je bila srečnejša, nego v ponosni palači.

Vse ji je tako ugajalo, prijalo; tukaj je šele občutila vso zemeljsko blaženost.

Julija je bila pobegnila z Riegom, brez vseh sredstev. Ni vzela seboj ne svojih biserov, ne drugih dragocenosti, kar jih je imela od grofa. Ponos ji tega ni dopuščal. Samo malo okrasja, ki ga je imela še kot deklica, je bilo celo njeno premoženje. Riego je imel nekaj dragocenosti in tisoč cekinov.

Ljubimca sta se torej morala ogibati sijajne družbe, kateri sta bila enaka po rodu in vzgoji.

Ni jima bilo težko se do tega odločiti. Vsaj njuna sreča ni izvirala iz bučnih posvetnih veselice.

Skromno sta si uredila svoje romantično zavetišče; Julija je odbila z dražestnim nasmehom vse, kar ji je hotel Riego nabaviti preko potrebe.

»Ne smeš po nepotrebnem trositi, dragi, rajši misli na prihodnost.«

»Prav imaš. Najini cekini se ne bodo množili. Tudi mislil sem že na prihodnost. Delati je treba.«

»Kaj boš pa delal?« ga je vprašala pozorno Julija.

»Ti dosedaj samo veš, da sem večšak v odličnem drugovanju!« ji je odgovoril smehljaje Riego. »A vedi, da je v meni nekaj, česar si človek ne more pridobiti ne z vzgojo, ne z marljivostjo. Dar od Boga je, katerega morejo ljudje samo spolniti.«

»E, menda nisi dosedaj meni še nepoznan umetnik?« je vprašala s čudo Julija.

»Pesnik sem, dušica, čeprav se še nisem pojavil med svetom. Kar sem dosedaj na potovanju napisal, so samo odlomki, črtice iz mojih izkušenj. Slast mi je bila popisavati svoje potovanje po svetu, pa nisem pri tem še sanjal ne, da mi bode nekoč to koristilo. Takrat sem to samo površno označil, ker bil sem bogat, pa sem si s pisarenjem samo krajšal čas. Na podoben način se je razvil Sue in mnogi drugi, ki so izgubili vse, in naposled so si pridobili zlata le z peresom. In zakaj se tudi meni ne bi posrečilo, kar se je drugim?«

»A se sme grof de Riego družiti onim pisačem?« je vprašala Julija, začutivši v sebi stari ponos.

»Zakaj pa ne? Kaj ni bil moj rojak Martínez de Rosa in Portugiz Espaceiros velik državnik in slaven pesnik? Kaj ni izdala svoje pesmi vojvodinja d' Alrantes, Chateaubriand in grof Volney? Ali ni bil kralj Friderik pisatelj, kralj bavarski Ludovik pesnik? Ali ni v italijanski literaturi mnogo plemičev, ali ni bil Louis Napoleon publicist? Tudi družba pisateljev je odlična, kakor vidiš. Književnost in umetnost« — to zadnjo besedo je posebno naglašal Riego in postrani gledal na Julijo — »dandanes tako spoštujejo, da se ne plemič ne plemkinja ne smeta sramovati biti umetnika. Kaj naj sicer tudi pričnem? Kot Španec bi si v Italiji težko pridobil časti — razven v vojski.«

»Kaj?« se je prestrašila Julija.

»Če bi šel v pijemonteško vojsko, ne bi ti mogla z menoj. Če bi šel v papeževo.« —

»Riego! Italijanka sem!« mu je burno prekinila besedo grofica.

»Vidiš torej«, je povzel mirno Riego. »Saj tudi jaz ne mislim biti plačenec one države, ki je na robu propada. A sedaj mi povej, kaj naj pričnem?«

Julija se je zamislila.

»Riego!« je dejala čez nekaj časa, »delaj, kar hočeš za najino bodočnost. Pri najini ljubezni te rotim, ne zbiraj si poklica, pri katerem ne bi mogla stati jaz na tvoji strani. Tega ne stori Riego! Saj sem vse, ime, poštenje, razkoš, ves ta svet sem pustila le radi tebe! Ne puščaj me samo, ker bi me vest umorila iz obupa! Samo tvoj smehlaj, tvoj ljubeznivi pogled me varuje pred kesanjem in obupom. Odpusti, da tako govorim, govorim to kot žena, katera še ljubi brezmejno, katera se boji, da pri spominu mojega greha izgine iz tvojega srca živa ljubezen.«

»Ne govori tako, dušica!« jo je miril ljubeznivo, »kaj naj jaz pozabim na vse one zapreke, preko katerih sem to dobil, tebe, moje zlato? Borba je posvetila najino ljubezen. Kako naj bi bila grešnica ona, katera postane mučenica iz ljubezni. Toda ljubezen, prava živa ljubezen — to je naj-svetejša postava na zemlji, kateri se mora pokoravati vse. Dokler bode v mojem srcu kaplja krvi, pokoraval se bom tudi jaz tej postavi, ne brigajoč se za prazno mnenje drugega sveta.«

Strastno je privil Riego Julijo na svoja prsa.

»Mirna bodi! Ne bo se ločil Riego od svoje Julije. Skupno bova živela, skupno bova kramljala v tem milem zatišju. Da pa nama ne bo sreče kalila skrb, je treba delati!« je šepetal Riego svoji ljubi.

»Ali upaš, dragec, da bode nama pomagalo tvoje pero? Vešč si našega jezika, kakor bi te bila rodila Italijanka. Ali pomni, da vsa dežela, ves narod misli sedaj samo na

eno — na svobodo in edinost Italije. Mlado in staro, veliko in malo se peča le s politiko. Pesništvo, umetnost, znanost — vse to se mora skriti pred idejo združene, ene Italije. Kdo bo sedaj poslušal pesnika, čeprav done njegove strune še tako milo? In sedaj, ko nihče ne čita, temveč le delajo, in sedaj se ti lotiš peresa? Kje boš našel založnika, kje bralcev?»

»Vse bom našel«, je odgovoril Riego prepričevalno, »ker delal bom, kakor delajo vsi drugi. Narodna pesem, narodna drama, narodni roman, vse to je prikladno našemu času, in jaz imam k temu tudi potrebno moč. Vešč sem vašega jezika; ona misel, ki navdušuje vso Italijo, navdaja tudi mene. Vse moči bom napel, da stečem sebi lavoriko, a tebi, dušica, stalno srečo.«

Julija se je nasmehnila. Pametna, kakor je bila, je umela vrednost Riegovega navdušenja, bila je edina njegova misel rediti samega sebe; vse to je ni žalilo — mislila je le na to, kako bi privezala nase svojega dragega, da bi ga odtegnila hrupnemu svetu.

Če bi je ne bila slepila strast ljubezni, opazila bi bila, da Riego ni stalen, neomahljiv značaj, da vse njegove misli o ljubezni, poštenju, s katerimi je tolažil njeno vest, ne prihajajo iz globokega prepričanja.

Ali v njej je živelo srce in to srce je bilo za Riega, kateri je pokazal svojo plemenito dušo, hoteč se odreč svoje ljube, ko mu je nudila svoje srce.

Prvi dnevi ljubezni so tekli v največji blaženosti. Iz Benetk nista zvedela ničesar, iz Florence samo to, kar se je godilo v Italiji.

Konečno se je lotil Riego dela, ki je imelo zagotoviti ljubimcema bodočnost.

Prišel je s socijalnim romanom; načrt sta bila skupno napravila.

Za to delo je potreboval nekaj mesecev.

Z vso gorečnostjo je spremljala Julija delo; tudi Riego je marljivo pisal.

Lepo so potekale ure miru; včasih je Julija razveselila Riega z čarobnim petjem.

Riego ji je bil kupil klavir, pa ji je donašal vse italijanske opere, ki so se pele isti čas v Italiji.

»Zakaj toliko trosiš zame?« je govorila ljubeznivo.

»Kaj ti naj kratim še ono radost, po kateri ti hrepeni srce? Kdor ljubi petje in ume peti, ta hrepeni po njem, kakor ptica po zraku. A ti dušica mi prepevaš po končanem delu. Le prepevaj, delal bom, in prva zasluga bo povrnila ves strošek.«

Julija je prepevala na Riegovo željo; naučila se je bila vse glavne vloge raznih oper.

Petje in ljubezen, to dvojje je napolnjevalo njeno dušo. Na vse je pozabila, razkoš, sijaj, posvetnost, vsi minuli spomini so izginili iz njene duše.

Bila je srečna.

Drugih ljudi ni videla mnogo; posečala je samo opero v Florenci. Večkrat jo je peljal Riego, čeprav ga je karala radi stroškov. Tudi v gledališču je ni zanimala sijajnost; njena duša je bila utopljena le v petje.

Riego je končal delo.

Kakšno veselje.

Riego je bil odšel v Firence prodajat. Skrajni čas je že bil, ker od onih tisoč cekinov sta jih imela samo še dvajset.

In tako hitro, v pol letu? Kaj nista dovolj varčevala? Da. Po njenem mnenju, ko sta bila navajena na razkošnost.

Riego je bil odšel zjutraj; opoldan se je že vrnil.

Obraz mu je bil mračen. Pogumen je bil odšel, a vračal se je potr.

Smehljaje mu je šla žena naproti; in v skrbeh je naglo vprašala:

»Kaj ti je? Kaj nisi prodal?«

Riego je molčal in vrgel rokopis na mizo.

Potr se je spustil na stol, podpiral je glavo in nemirno gledal na Julijo.

»Ali si bil pri vseh?« ga je vprašala dalje. »Pri vseh založnikih?«

»Pri vseh že ne!« je odgovoril naposled Riego. »Ni eden ni hotel pregledati rokopisa. Ni se jim zdelo vredno za prebrati. Pišite politične brošure, so mu dejali, te sedaj bero. Sedaj ko se ves svet bori, nimajo volje in tudi ne utegnejo čitati romanov. Ko bi že končno bili znani! Ravno s tem delom sem hotel doseči slavo, sem odgovarjal. Vse kar se površno v brošurah obdeluje, sem tu zbral v roman. Samo zmigali so z ramami. Samo eden je hotel sprejeti rokopis.«

»Zakaj ga pa nisi dal?« je naglo povzela Julija.

»Pripravljen je bil dati knjigo v tisk, če jaz plačam vnaprej tiskarniške stroške, ker to da je navada pri vseh aristokratskih pisateljih, kateri si morajo kot začetniki iskati založnika.

»Ali tudi ta ni čital dela?«

Tudi ne. »Lahko bi bil obiskal še nekaj manjših založnikov, toda čemu bi človek iskal upa pri njih, ko je bil že pri prvih tako odbit.«

Mračno je zrl Riego predse.

Z tolažečim nasmehom je stopila Julija k Riegu.

»Kaj?« je pričela. »Tebe je prvi poskus popolnoma potrl? Kaj mora delo ravno v Florenci iziti? Kaj ni dovolj drugih mest v Italiji? Če se ti ni danes posrečilo, se ti bo čez nekaj dni.

Pošlji delo v Milan, Rim, Neapolj. Gotovo se bo našla kje kaka glava, pa ga izda!«

»Ah, slutim, dušica, da ga bo povsod spremljala ista sreča,« je odvrnil Riego potr.

»A ne smeš tako misliti«, je povzela živo Julija, »ker tako uničuješ sam v se zaupanje. Samo onega poljubi sreča, ki je vztrajen, ki ne obupa, če mu takoj ne zasije sreča.«

»Da,« je odgovoril žalostno Riego. »Ali če tudi kdo sprejme moje delo, bodo pogajanja trajala nekaj mesecev, a najin denar zadostuje za nekaj dni.«

»Med tem časom moreš kaj drugega delat!« de smehljaje Julija. »Piši brošure, kakor so ti svetovali.«

»Pišejo se samo o denarnem in političnem vprašanju, temu pa nisem dovolj kos.«

Julija se je zamislila.

»E, piši za gledališče!« deje naenkrat.

»Da, da«, je poskočil, »da za gledališče. Tu bo hitrejši uspeh, če napišem igrokaz po sedanjem duhu, me ne bodo zavrnil.«

Objela sta se in srečno se je končal nesrečni dan.

D drugega dne je šel Španec zopet v Florenco ponujat delo. Nihče ga ni hotel sprejeti. Doma ga je zavil in odposlal v Milan. Takoj je sedel in pričel načrt za dramo.

Kaj vse bi bil storil pravi pesnik ob taki ženski opori, katera mu je preganjala hude ure z rajskim petjem.

Ali Španca ni došla vila. Bil je navajen in priučen posvetne izobrazbe, ker mnogo je bil potoval po svetu. Raditega so ga tudi občudovali Benečani. A kakor že rečeno, Riego ni bil pesnik.

Julija ni opazila tega. Njena umetniška duša, opojena z ljubeznijo je obsipala dragega z vsemi pesnikovimi lastnostmi.

A Riego?

Vedel je, da ni pesnik, a pokazati ni hotel.

V nekaj tednih je končal dramo, katera je v Juliji vzbudila radost, v Riegu pa nekaj nade.

Bila je to tudi edina nada. Iz Milana ni bilo odgovora, od vsega denarja je preostajal še samo — cekin.

»V kratkem bo nama zasijala sreča,« je govoril pri odhodu v Florenco. »Sinoči sem zvedel, da je ravnatelj tukajšnjega gledališča razumen mož. Sicer je glasbenik, mnogo troši za opero in balet, a zna ceniti tudi drame.«

»Kako se piše ta ravnatelj?«

»Carlatti.«

»Dozdeva se mi, da sem že čula to ime.«

»Mogoče. V gledališču ga večkrat omenjajo.«

»Ne, ne! Zdi se mi, da v Benetkah...«

»Mogoče tudi to. Saj je znan po celi Italiji. Sedaj grem poskušat svojo srečo. Zbogom, dušica.«

Riega je spremljal Julijin blagoslov.

Kmalu se je vrnil Riego ves obupan. Carlatti ga je odbil.

»Odbil?« je spregovorila obupno Julija. »Je tudi on ni čital?«

»Pripraven predmet bi bil za opero, mi je dejal,« je govoril prisiljen Riego. »Sestavite besedilo, pa ga pošljite Verdiju v Pariz. Mogoče sestavi opero. Tako mi je dejal, tako me je odpravil. Razlagal sem mu svojo bedo, a on...«

»A on?« je ponovila boječe Julija.

»Mlad ste, lep, izobražen, tako mi je govoril. Glasimate prijeten, vedete se elegantno. Vse to vam more zagotoviti bodočnost in pridobiti precejšno imetje. Idite k gledališču. Plemič ste, grof — kakor ste dejali, to vas nikakor ne ovira; saj je že več igralcev in igralk iz aristokracije. Pikolominijska je iz knežjega rodu, Ristorica markiza. Zakaj ne bi bili tudi vi igralec?«

»Igralec«, je prebledela Julija. »To ti je torej dejal?«

»Da.«

Prsi so se ji burno dvigale: razna čustva so se tvorila v njeni duši.

»Gledališče! Da, da, Pikolominijska, Ristorica...« je ponavljala tiho.

Riego je silno trpel.

Spregovoril je:

»Kot pisatelj nimam nobene nade. A Carlattijev nasvet je samo zasmehovanje; vsaj nimam ne glasu ne daru za gledališče.«

»A vendar!« je povzela Julija odločno, kakor da je naenkrat prisvetil žarek upanja, »je nama pokazal pot, po katerem je treba iti.«

Riego je skrivaj opazoval svojo ženo.

Njegovi živci so se tresli.

»Kaj nameravaš?« je vprašal.

»Čuj me. Če tebi ni narava podelila daru in glasu za gledališče, ali ga nimam tudi jaz potem? Ali niso bili moji učitelji slavni glasbeniki? Ali niso občudovali vsi plemiči moje petje? Že več let živim le umetnosti glazbe. In naj še se dalje branim posvetiti povsem umetnosti?«

»Ti . . . da . . .?« je jecljal Riego. »Ti, da bi šla po oni poti . . .«

»Po kateri — kakor pravi Carlatti, hodi že več plemkinj, katerim se čudi ves svet, katere so si pridobile slavo in zlato. Povsod jih občuduje, svet, in to največ plemiški, časti jih bolj, nego bi živele v njihovem krogu. Ai ni svet že davno spoznal, da umetnost oplemeniti človeka? Saj si mi vendar sam dejal, Riego, ko si se lotil pisati. Kaj naj mi brez koristi izgine oni dar božji, in to iz same oholosti? Sedaj, ko me muči beda in nadloga? Ali ne morem takoj nastopiti svojega novega življenja? Saj vendar vem vse glavne uloge najslavnejših oper. Ti sam si mi jih prinašal, ne sluteč si mi pripomogel, da morem takoj nastopiti. Ali ni to prst božje previdnosti?«

»Ne sluteč!« je zamrmral Riego.

»Glej, vse me kliče k umetnosti, to je moj poklic, moja sreča bo, moja bodočnost! Pelji me h Carlattiju!«

Riegō se je zdrznil.

»Julija«, je spregovoril temno. »Tvoj sklep je lep, plemenit; ti boš srečna, slavna. Če se ti to posreči, potem dosežeš vse — in vse si boš zahvalila le sebi! A jaz, tvoj ljubček, bom hranjen od tebe, ko te nisem mogel ohraniti bede. Sram me mora biti pred teboj!«

»Ne govori mi tako«, je poljubovala Julija Riega. »Ali vprašuje prava ljubezen, kdo daje, kdo sprejema.«

»Da se ne boš nikdar pokesala svojega sklepa?«

»Nikdar! Kaj naj se kesam, da sem šla s teboj!«

Riego se je zdrznil.

»A sedaj, ljubček, pelji me h Carlattiju!«

UBITI KRISTJANI V KUMANOVEM

IV. ODKRITA SPLETKA.

Juliji se je izpolnila želja. Riego jo je predstavil Carlattiju ter je pred njim pokazala svojo veščost s petja.

Uspeh je bil sijajen.

Mlada pevka je predložila vse opere, katerih se je bila naučila; tega je bil Carlatti silno vesel.

Takoj po prvem poskusu je ponudil ravnatelj tako sijajen engagement, da je presenetil Julijo samo.

Dogovorili so se, da podpiše pogodbo po prvi predstavi. Zapustila je ljubimca beda in nadloga.

Upati je bilo, da se Julija proslavi kot prva pevka Italije; da trditi se je moglo, da si v nekaterih letih napravi lepo premoženje.

Julija je bila presrečna.

Z željo je pričakovala ure, ko prvič nastopi pred svetom. Ni se bala nastopiti, ker ji je srce dejalo, da je umetnost njen poklic.

Riego se je ponašal z ljubico pred svetom, ali njegovo veselje ni bilo čisto. Videlo se mu je, da ga neka skrivna bol peče. In sedaj sredi svoje velike radosti ni smel pogledati svoje ljubljenske.

Tega Julija ni opazila. Saj vendar še slutiti ni mogla pri tolikem veselju!

Carlattiju ni povedala svojega pravega imena.

Ta ni ničesar omenil; sprejel jo je, kakor bi jo prvičkrat videl v svojem življenju.

Ali se ni več spominjal onega večera v Benetkah, ko je odhajaje od grofice šepetal: »Milijon bi si pridobil z njo.«

Ali je vse to pozabil?

Kdo je to mogel pogoditi, če ni videl v dušo zvitega Italijana?

Z nobeno kretnjo ni izdal, da se je z Julijo že kje srečal. Samo ko je odšla z Riegom, je zamižiknil za njim smehljaje, da se je Julija nekam zdrznila.

A ona? Ali je spoznala Carlattija?

Ne.

Prišedši v svoje skromno stanovanje, se je Julija popolnoma udala radosti.

Čez osem dni, tako so se bili dogovorili, je imela peti »Normo«.

Eno uro kasneje je poslal Carlatti sto cekinov predujema.

Tej svoti je bilo priloženo vljudno pismo, kjer je ravnatelj omenil, da malo ve za bedo ljubečega se para.

Riego je hotel kupiti glasovir, ker ga je Julija sedaj neobhodno potrebovala.

Imela sta kmalu glasovir.

Jokajoč je poljubljala Julija svojega ljubčka.

»Čez teden dni podpišem pogodbo«, je vzkliknila Julija, »a dan potem zame drugi še srečnejši dogovor. Ali ti tega ne ugameš? O dragec, ali ne veš, da je že davno potekel čas žalovanja. Kako se moreš vendar tega spominjati pri toliki bedi in pomanjkanju? A sedaj je vse dobro, sedaj ti morem postati zvesta, zakonita soproga. Če mi Bog podeli uspeh in slavo, bode blagoslovil duhovnik najino zvezo. Toda Riego, to mi moraš obljubiti, da se ne izseliva iz tega kotička, pa naj bo sreča še tako velika. Mene ne brigajo prav nič posvetni pokloni — a ti, kaj ne da se boš tudi izogibal tega sveta? Kaj ne da boš?«

»Seveda, dušica«, je strastno povzel Riego.

Naglo je oživela skromna hišica.

Čez osem dni je imela peti »Normo«. Šivilje so ji delale obleko.

Riego je bil en čas vesel, en čas žalosten.

Julija se je vedno smejala in prepevala.

Pričele so se izkušnje v gledališču.

Riego je vsak dan spremljal Julijo v gledališče in nato domov.

Prvi poskus se je sijajno posrečil.

Nova prima donna je očarala vse igralsko osebje, to je moške, dočim so jo ženske, čeprav so ji ploskale, gledale zavidno.

Med zadnjimi je bila tudi signora Trapola, že več let Carlattijeva ljubica.

Do zadnjega časa je bila prva pevka, a sedaj že ostarela ni hotela, da bi jo kdo prekosil.

Občinstvo ni maralo zanj, ploskali so samo najeti.

Carlatti je bil kramar z dušo in telesom.

Prav nič ni bil pri volji radi uvele lepoticе žrtvovati mnogo donašajoče podjetje.

Odkrito je povedal svoji signori, da naj zapusti gledališče ob prvi priliki, ne bo pa ji odtegnjena dosedanja plača in njegovo srce.

Trapola je skrbno obiskavala Julijine vaje.

Kmalu je uvidela, da se ne bo mogla meriti na odru z Julijinim glasom.

Poleg tega jo je še morila druga skrb.

Bala se je, da ne bi samo grlo temveč tudi Julijina epota zamamila Carlattija.

¹ Še ni Julija nastopila javno, a je že imela od vseh strani dovolj častilcev, a tudi nevošljivcev, — posebno Trapolo, pred katero je trepetalo vse gledališko osebje.

Po mestu se je raznesla vest, da bo nova umetnica, pravi slavec, pela »Normo«. Carlatti je bil raznesel po časopisju. Občinstvo je bilo sila radovedno.

Konečno je prišel dogovorjeni dan!

Glavna vaja je bila končana; Julija je pela prekrasno. Vsi so ji častitali.

Carlatti ji je pri odhodu poljubil roko in ji povedal, da so že vsa mesta razprodana. Riego jo je spremil domov.

Julija je bila prevesela.

Čez nekaj ur se ima odločiti njena usoda.

Julija je v tem času pripravljala obleko in prepevala sedaj to, sedaj to mesto iz »Norme«. Sedaj je pohitela v

hišo, nato na vrt; bila je nemirna, kakor sploh ženske pred važnim korakom.

Riego je bil odšel k vrtnarju naročiti šopek cvetlic za svojo ljubico.

Komaj je bila Julija nekaj minut doma, kar ji je bilo prinešeno nenadoma pismo.

»Grofica Julija de Amalfi«, se je glasil naslov.

Pismo je bilo iz Florence, ker ni bilo poštnega pečata

»Ne poznam pisave! Kdo v Florenci je zvedel za moje ime?«

Hitro je pričela brati.

Prebledavala je.

Čim dalje je brala, tem bledejša je postajala.

Od boli se je spačil njen obraz, po celem telesu je strepetala, grozno zakričala in se zgrudila na stol.

Podobnejša je bila mrliču nego živemu stvoru.

A kaj je brala?

Strašno vest.

Pismo se je glasilo:

»Gospa grofica!

Pripravljeni ste se posvetiti gledališču in podpisati pogodbo z ravnateljem Carlattijem.

Še sanja se vam ne, da je Carlatti pred več meseci z možem, ki se nazivlje Juan de Riego, s katerim ste pobegnili iz Benetk, sklenil pogodbo, iz katere morete zvedeti, da ste žrtev gnusne spletk. Če se hočete prepričati o tem, odprite Riegov kovčeg, in v njem gotovo najdete dotično pogodbo. Listina mora prav gotovo biti pri njem, ker se je Carlatti obvezal plačati dogovorjeno vsoto šele po vašem podpisu pogodbe.

Mož, katerega vi tako strastno ljubite, radi katerega ste zapustili vse, ni noben Španec, in tudi ne iz španskih naselbin, kakor govori. Obubožan plemič iz Napolja je, pustolovec. Carlatti je sklenil z njim hudičevo pogodbo, da

vas v Benetkah zaslepi, omami, iztrga iz družbe, da se ne morete nikdar več vrniti, da padete v bedo, katera vas prisili se posvetiti gledališču in da postanete Carlattijev plen. Vse, kar se vam dozdeva, vrsta nesrečnih zgodb, vse to je podla sleparija, s katero vas je ujel Riego, Carlattijev suženj, po njegovem načrtu. Vaše stanovanje je že preje najel Carlatti v to svrho, še predno ste prišli v Florenco. Vse pisanje navideznega Španca je gola prevara in slepilo, da vas pridobi za svoje namene, da vas siloma napravi umetnico. Carlatti je to tako uvedel, da padete v največjo bedo, da si je sigurnejši plena.

Vse to sem vam odkrila, ker se mi smilite, ker čutim, da je mera podlosti polna, in ker bi bil greh, da oni lopov, katerega ste do sedaj ljubili, uživa sadove vaše kreposti in umetnosti!

Ne mislite, da je to navadno obrekovanje, ker obrekovalci skrivajo svoje ime.

Carlattijeva ljubica sem, pa mi je v neki pijanosti odkril ves načrt. Povedala sem vam, grofica, kar vem in to ravno še v pravem času, da ne podpišete pogodbe in da se ne zvežete za vedno s podlim goljufom.

Vem, da vas bodo ta odkritja silno iznenadila; a v srcu čutim zadovoljnost, da sem vas obranila pred veliko nesrečo.

Tereza Trapola.«

Polagoma se je zavedala Julija.

Skrajen obup jo je navdajal.

Bila je sila ponosna žena, a ni hotela jokati.

Velika je bila njena bol, še večja jeza.

Če je vse res, kar je stalo v pismu, potem je Julija žrtvovala vso srečo propalici, potem ji ne preostaja drugega zdravila razven smrti.

Ni odprla Riebovega kovčega kakor ji je svetovala Trapola.

Kaj ni mogel biti on nedolžen?

Ne, tega ni več verjela.

Sedaj so se ji odprle oči, sedaj je razumela njegovo čudno vedenje: vse, vse je pričalo, da je kriv. Toliko menda še ni bilo pokvarjeno njegovo srce, da ga ne bi pekla vest, da ne bi pomiloval Julije, katero je tako grdo zapeljal.

Pomiloval! A ne ljubil?

Mogoče sta ga vest in srce prisilila k ljubezni, mogoče je v zadnjem času trpel muke, kakor jih trpi sedaj ona.

Pa če jo tudi sedaj ljubi, ali ni vseeno slepar?

Takšne misli so hodile Juliji po glavi.

Vrata so se odprla.

Riego je vstopil.

S smehom na ustnih je vstopil. V roki je imel šopek krasnih cvetk.

On — se še smeje! Mraz je obšel Julijo.

Grofica se je dvignila bleda, ponosita, veličastna.

Takoj je zginil smeh z Riegovega obraza, cvetke so mu padle iz rok, nem je stal pred grofico.

»Kaj ti je?!« je komaj vprašal.

»Beri!« mu je prezirljivo podala pismo.

Riego je prebral le nekaj vrst.

Obupajoč je zdrsnil na kolena.

»Ti veš vse — vse!« je klical s parajočim glasom, »ne veš pa za one peklenške muke, ki mi trgajo srce. Julija! Najpodlejši človek sem na svetu, zločinec sem; mislil sem, da bom kot sebičnež mirno izpolnil Carlattijevo namero. Toda Bog me je grozno udaril, ker v meni se je vzbudila silna ljubezen, Julija! Veruj mi to. Odkar živiva v Florenci, sem spoznal, kako me ljubiš, kako si pripravljena zame vse žrtvovati; od onega časa je moje srce polno neodoljiv2 ljubezni do tebe, a obenem je vest prepričana, da sem največji podlež pod solncem! Vem, ti me boš prezirala, vem, da mi ne boš odpustila, ker mi ne zaupaš!«

Julija je odstopila korak nazaj, ko ji je hotel poljubiti rob krila.

Bila je mirna, nema kot marmornat kip, kot duša, ki se odreče tega sveta.

»Prav ste dejali, gospod!« mu je odgovorila, »toda odpuščam vam radi one ljubezni, ki je bila nekoč tako silna proti vam...«

»Julija! Julija!« je zaklical Riego.

»Odpustila sem vam«, je nadaljevala hladno, »in od sedaj se ločijo najina pota! Bodite srečni, če morete! A sedaj me — zapustite!«

Resnobno je pokazala na vrata.

»To je tvoja zadnja beseda?« je jecal. »Julija, brez tebe ni zame življenja! Ne pehaj me proč! Nikdar več ne bom dvignil očesa k tebi, nikdar več ne bom omenil ne besedice ljubezni, samo tvoj rob, suženj naj bom, naj bom le pri tebi, da dokažem, da moje besede niso grda laž! Julija, usmili se me!«

Julija se ni zganila.

»Odpustiti morem ničvrednežu, drugovati nikdar! Zbogom!«

»O moj Bog!« je zavrisnil obupno Riego. »Zbogom, zbogom! Toda čuj me, Julija. Dokažem ti, da se sam bolj preziram, nego ti mene, da te tako ljubim, kakor si me ljubila ti! Zbogom!«

Počasi je šel iz sobe.

Julija si je zakrila žalostno oči.

Obstala je okamenela.

Naenkrat je silno zavrisnila.

V drugi sobi je počil strel.

Trepetaje je stekla Julija v sobo.

Riego je ležal mrtev na tleh.

Kroglja mu je prebila srce.

Padla je na mrtvo telo.

Tekle so ji solze z oči, iz prsi so ji vrele obupne

besede, polne boli, polne bridkosti. Poljubovala je mrtvega ljubega na blede čelo, na hladne ustne.

Toda to je trajalo le za hip.

Pograbila je za klobuk in stekla iz hiše — — —

Dve uri je že množica dohajala v gledališče.

Gledališče se je polnilo najvišje, najbogatejše družbe.

Ura je udarila; sedaj se mora pričeti predstava.

Orkester je bil že zbran; igral še ni.

Množica se je pričela vznemirjati.

Naenkrat se je dvignil zastor.

Občinstvo je utihnilo.

Toda glej! Gozd se je pokazal v ozadju, a ni bilo ne Norme ne svečenic.

Vsi so se začudili.

Nastopil je debel gospod v črni obleki.

»Ravnatelj!« so si šepetali po gledališču.

Carlatti se je naklonil.

Spregovoril je.

»Strašna nesreča je preprečila današnjo predstavo. Pri blagajni dobite denar za vstopnice. V tem trenutku mi je prišla vest, da se je mlada gospa, katera je imela peti »Normo«, utopila. Mrtvo so potegnili iz Arna!«

ŽUPANI OBČINE ŠT. PAVEL PRI PRE- BOLDU IN NJIH DELOVANJE OD LETH 1848/49.

SPISAL JOSIP VIDIC.

1. NOVOVREJENE POLITIČNE OBČINE IN KONEC GRAŠČINSKE OBLASTI.

akor za hudoj, z ledom okovanoj zimoj nastopi pri-
jetna in vesela spomlad, enako je po dolgomornej
zimi robstva, tlaččenja in nasilstva nastopila za vse
narode, tedaj tudi za Slovence — vesela pomlad
prostosti leta 1848/49. Čeravno je cesar Jožef II.
odpravil nekoliko robstva ter začel vpeljavati v
državni upravi svobodnejša načela, vendar je šele
dne 7. septembra leta 1848. cesar Ferdinand I. podpisal
patent, s kojim je bilo podložništvo s tlako, robstvom in
desetino za vselej odpravljeno. Slovenski kmet je bil za
svobodnega avstrijskega državljana z volilno pravico pro-
glašen ter tako trdih nasilstev in grozovitosti graščakov
rešen. Dne 2. decembra 1848. leta pa, ko je cesar Ferdinand
odstopil in prepustil prestol sedanjemu cesarju Francu Jožefu I.,
se je pričel in za stalno zagotovil prosti razvoj in napredek
vseh narodov v Avstriji.

Z dnem 17. marca 1849 se je izdala postava, s kojo
so se vredile nanovo politične občine ali »županije«, češ
prosta občina je temelj prosti državi. Na čelo so si občani
po svoji volji prosto volili odbornike in ti izmed sebe enega
domačina za župana, kakor je to sploh še dandanes navada.
Po tej postavi voli se vsaka tri leta novi odbor in župan,
kateremu je skrb za občino izročena. Sprvoma je občina
Št. Pavel imela 12 odbornikov; ali leta 1875. se je njih šte-
vilo v sorazmerju z naraščajočim številom volilcev pomno-

žilo na 18. — Okolice in vasi kakor Št. Pavel, Dolenja vas, Kapla vas, Latkova vas, Št. Lovrenc, Šešiče, Magdalena, ki so sedaj združene v eno občino, so svoje dni, ob čas robstva, bile podložne prebolski, goriški, ojstrški in največ blumberški graščini, deloma pa tudi šentpavelskemu farovžu. Tudi graščinama Šenek in Stravsenek je bilo nekaj kmetov šentpavelske občine pripisanih. Poprej razkosana in mnogo graščinam podvržena šentpavelska občina je bila tedaj leta 1849. združena in se od tedaj svobodno razvija pod oskrb-
stvom domačih županov, svetovalcev in odbornikov.

2. OBČINSKI ŽUPANI V ŠT. PAVLU.

Kot prvi župan šentpavelske občine se imenuje gospod »Janez« Sadnik, zemski in hišni posestnik ter gostilničar v Latkovi vasi (na Groblji) ob Savinjskem mostu. Bil je rojen Slovenec na Kranjskem ter sin ljudskošolskega učitelja. Vsled svoje dobre glave se je izšolal vrlo dobro ter dospel do uradnika poprejšnjih graščinskih gospodk. Kot tak je služboval v graščinah Šeneku in Preboldu. Potem pa se je priženil tje v Latkovo vas na Grobljo. Bil je zaradi svoje uljudnosti in razumnosti vobče spoštovana in priljubljena oseba v celi občini. Zato si ga je pa ljudstvo izvolilo za svojega prvega župana. Vrlo dobro je županoval ter tudi v občinskem uradu sam uradoval. Rad je dajal dobre nasvete ljudstvu in jih dobro podučeval, kako imajo kot svobodni občani za blagor občine skrbeti. Z napravo kamenitega dolgega brega (škarpe) od Savinskega mostu na desnem bregu Savinje si je postavil za svojo občinsko skrb očitni, vedni spominek. Prijazen je bil šoli in učitelju ter osebni prijatelj piscu teh vrst. Županoval je od leta 1849. do 1861., toraj 12 let.

Drugi župan je bil baron Hackelberg Landau, graščak v Preboldu od 1861.—1864. leta. Za Sadnikom je bil torej izvoljen za župana nemški graščak baron Hackelberg, ki je leta 1855. nakupil grad Prebold. Kot župan se

ni veliko brigal za javnost in za politiko ter tudi ni sam uradoval, temveč je imel svojega starega zvedenega graščinskega oskrbnika, g. Jakoba Stanovnika, za občinskega pisarja, ki je moral biti za urad odgovoren. Umljivo je, da se župan kot »Nemec« ni hotel in ni znal brigati za svoje slovenske občane.

Tretji župan je bil mesar in usnjar Anton Schwab in sicer od leta 1864. do 1870. Bil je prav dobra duša in zato med ljudstvom dokaj priljubljen. V svojem uradovanju je bil jako praktičen mož in se je, kakor nam pravijo, rad posluževal pesti. V pisarni mu je uradoval njegov sorodnik Franc Dobriha, nekdanji gostilničar v Dolenji vasi, ki je bil jako izšolan in za tisti čas zelo prebujen človek ter povsod, na Vranskem, v Žalcu in Celju obče spoštovan gospod. Če je prišel, kar se je pogosto zgodilo, n. pr. na Vransko, »se mu je tam vse klanjalo«. Okrajni sodnik sam ga je vselej prišel pozdravit. Župan Anton Schwab si je pridobil najlepši spomin za občino s tem, da je uredil domače šolstvo. Za šolo je nakupil nov računski stroj in pripravil zlato častno šolsko knjigo. Pustil je vse stare šolske klopi po novejšem modelu prenameniti. Storil je za šolo vse, kar mu je bilo od šolskega nadzornika Ivana Krajnca, učitelja v Mariboru, naročeno. Drugi trajen spomin si je Anton Schwab kot župan pridobil z napravo vozne ceste mesto prejšnjega pešpota od Št. Pavla na Dolenjo vas in z napravo voznega mosta čez potok Bolsko mesto prejšnje ozke in šibke brvi.

Za Schwabom je bil izvoljen za župana krčmar v Dolenji vasi pri mostu Ferdinand Schweizer. Bil je Nemec s Sred. Štajerskega ter je bil svoje dni c. kr. finančni stražnik. Tam se je »privadil raznih zvitosti«. Županoval je od leta 1870. do 1873. Njegov tajnik je bil domačin Franc Kolšek. V njegovem času se je prej enorazredna šola razširila v dvorazrednico. Za občino je kupil čistilni stroj za žito za 200 gld.

Peti župan Martin Marinc, posestnik v Št. Pavlu,

je županoval od leta 1873. do 1876. Z nakupom šolskega vrta ob cesti med Št. Pavlom in prebolskim gradom, kjer je zdaj novejše šolsko poslopje, si je za občino in posebno za šolo pridobil nevenljivih zaslug. Bil je tudi načelnik krajnega šolskega sveta in je s šolarji posebno slovesno slavil cesarjevo srebrno poroko. Uradoval mu je domačin gospod Franc Kolšek v Latkovi vasi.

Šesti župan je bil vdrugič baron Hackelberg in sicer za čas od leta 1876. do leta 1882., to je v dveh periodah. Drugič se je pa bolj pobrigal za občino in politiko. V času njegovega županovanja se je s pomočjo tukajšnjega veletržca Zanierja podrla na Cerkvenem trgu bivša Zoterjeva hiša in na nje mesto postavil lep kip Matere Božje. Razširila se je tudi dvorazredna šola v trirazredno. Hackelberg sam je tudi kupil veliko bronasto podobo Križanega, ki jo je daroval občini, da jo je postavila na novi del razširjenega pokopališča. Na zunaj je ta gospod samovlastno zastopal v duhu nemške politike svojo občino. — Tako je n. pr. v Celju položil venec pod novo postavljeno podobo cesarja Jožefa II. kot germanizatorju v imenu šentpavelske občine, ne da bi bil obč. odbor pravzaprav vedel, kaj je nameraval storiti. Njegova nemška politika in pa samolastno obnašanje proti občinskemu odboru ga je pripravilo ob zupanje pri ljudstvu, tako da je pri novi županovi volitvi propadel. Pogladil je on pot v Celju izhajajočemu listu »Kmetski prijatelj« (od kmetov imenovan »lisjak«) v našo občino, ter prav strastno delal propagando za nemštvo in nemški »Schulverein«, kojega član je bil! — Saj se je enkrat proti piscu teh vrstic izrazil: »Wissen sie, dass ich mir jemals das Gut Pragwald angekauft hätte, wenn ich nicht das Bewusstsein hätte, dass es im grossen und ganzen im Verbande des deutschen Reiches liege.«

Sedmi župan Florijan Zagožen, domač rojak, kmet v Latkovi vasi, je bil izvoljen jeseni leta 1882. in je le prav kratko časa županoval, ker je bil pretrmast in svoje-

glaven nasproti celemu odboru. Ni se hotel vdati sklepu obč. odbora, ki je zahteval, da se občinska pisarna iz šentpavelske vasi ne sme preseliti na njegov dom v Latkovo vas. Po mnogem prepiru in pritožbi celega obč. odbora se je Zagožen udal na deželni ukaz ter občinskemu odboru ustregel. Hkrati je tudi županstvo odložil v zgodnji spomladi leta 1883.

Namesto njega je bil kot osmi župan izvoljen domač kmet Jožef Potočnik v Kaplji vasi, jako priljubljen mož mirnega značaja. Njegovo županovanje je pomirilo vse razburjene duhove po občini. Kmetje so se, kakor skoro povsod, tudi v Št. Pavlu protivili zidanju nove šole. Po treh letih, leta 1886. je bil izvoljen vdrugič za župana, tako da je njegovo županovanje trajalo do pomladi 1889. Pod njim se je občina pravdala s šolsko gosposko radi dozidovanja nove šole po predloženem načrtu. Zadeva je šla do naučnega ministerstva, ki je občini ugodilo prošnjo, da šele sme po preteku 20 let šolo zidati! K tej »zmagi« za občino je največ pripomogel baron Hackelberg.

Dne 22. junija 1889 je bil tukajšnji veletrgovec gospod Norbert Zanier izvoljen županom v Št. Pavlu. Ta gospod, domač rojak, je bil eden izmed najboljših županov v Št. Pavlu. Odlikoval se je s svojo inteligentnostjo, prijaznostjo, štedljivostjo ter osebno požrtvovalnostjo. V uradu je bil pravičen, prijazen in ne ristranski. Njemu je bil v resnici blagor občine na srcu. Z občinsko blagajno je uzorno gospodaril, tako da je bilo v blagajni vedno izdatnega preostanka. — V času njegovega županovanja se je popravila in izboljšala okrajna cesta na Grobljah do velike državne ceste, oziroma do Sadnika. Nakupila se je za občino Št. Pavel nova brizgalna novejša konštrukcije za 1000 gld., ki izvrstno deluje. Ker je g. Zanier bil hkrati župan in cerkveni ključar, skrbel je tudi za cerkev in omislil na željo vseh župljanov nove štiri zvonove, ki so stali 6000 gld. in jih je mariborski škof Jakob Maksimilijan Stepišnik, sorodnik župnika v Št. Pavlu,

Mihaela Plešnika, blagoslovil. — Pod g. županom Zanierom se je stavila tudi nova farna cerkev, ki je stala skupno 60.000 K, farani so dali zanjo le 30.000 K, torej komaj polovico. G. Zanier sam je daroval 1400 K, gospa Zanierjeva pa je kupila v zvonik novo uro za 2000 K. Omeniti je še, da je gosp. Zanier občini svojo župansko letno nagrado po 100 K skozi vseh sedem let, torej skupaj 700 K daroval. Iz vsega rečenega je razvideti, da je bilo njegovo županje plodonosno. Trajalo je do dne 22. decembra 1896.

Deseti župan je bil kmet Franc Randl v Dolenji vasi. Izvoljen je bil dne 15. decembra 1896 in je ostal v svoji častni službi do maja 1903. Bil je mirnega značaja, modrega obnašanja in v uradovanju je bil dovolj vesten in spreten kmečki župan, ki se je izšolal v domači slovenski ljudski šoli in bil potem kratko časa tudi v Celju, da se je še bolj praktično privadil nemščini. — Ko je nastopil županstvo, je marsikaj ukrenil, kar je bilo dobro za občinsko blagajno, nekaj pa tudi slabo. — Odtegnil je remuneracijo organistu, ki je letno dobival po 140 K iz občinske blagajne, tudi kaplanu je odtegnil letno remuneracijo v znesku 200 K z motivacijo, da je ta plača že drugje vplačana in ima cerkveno predstojništvo za njo skrbeti. — Šoli je bil ta novi odbor prijaznejšega mišljenja in se je ravno ob tem času od šolske gosposke sililo na pridobitev pete šolske sobe. Ker se za novo zidanje ljudstvo ni moglo ogreti, je župan Randl hoteč deloma vstreči šolskim potrebam, kupil z odbornikom Uršičem po naključbi celo posestvo Švabovega doma za 20 000 K z namenom, da se v enem teh poslopij pridobi peta šolska soba, a drugi prostori se porabijo za občinsko pisarno in učiteljska stanovanja. — To posestvo je postalo last občine Št. Pavel pri Preboldu. Namen je bil hvale vreden, vendar se ni izvršil. Odbor je sklenil to hišo porabiti za občinsko gostilno — in za občinsko pisarno. Stransko poslopje se je adaptiralo za peti šolski razred, ki se je dne 25. januarja 1901 otvoril. Najhvalevrednejši čin

tega župana je ta, da je sklenil in se potegnil zopet nanovo za slovensko uradovanje v občinski pisarni z vnanjimi uradi kakor je bilo že pod županom Zanierom poprej vpeljano. Pod županom Randlom je občinski odbor dne 9. nov. 1902 imenoval istokrat v pokoj stopivšega, 38 let v Št. Pavlu službujočega nadučitelja Josipa Vidica častnim občanom.

V jeseni leta 1903. je bil po smrti Randlovi izvoljen za župana njegov prejšnji namestnik Janez Cajnar. Ta mož je bil leta 1906. na novo izvoljen županom v Št. Pavlu. V svoji prvi županski dobi se je kazal več ali manj učiteljstvu neprijaznega in je zato tudi iz krajnega šolskega sveta izstopil. Ko je 6. maja 1906 domači župnik Mihael Plečnik obhajal 25 letnico svojega župnikovanja v Št. Pavlu, je bil izvoljen na Cajnarjev nasvet za častnega občana. Cajnar je pustil tudi na občinski hiši napraviti balkon, raz katerega razklicuje občinski sluga uradne razglase. — Leta 1907., ko se je na Štajerskem rodila in oživela narodno-napredna misel in se začela napredna stranka gibati, posebno v časih državnozborskih volitev, je župan Cajnar odločno stopil k napredni stranki in postal vrl narodnjak. Postal je prijazen učiteljstvu. Iz posebnih ozirov na krajevne razmere in druge okolščine, se je župan Cajnar pred časom županstvu odpovedal in se iz proste volje umaknil.

Namesto njega je bil izvoljen za župana domačin, Slovenec Franc Cilenšek, kmet v Latkovi vasi. Ta mož, previden in pravičen v svojem uradovanju, je bil leta 1910. vsled občne priljubljenosti zopet izvoljen za župana in prav dobro župani ter gospodari z občinskim premoženjem. Pod njegovim županovanjem se je v Št. Pavlu postavila šest-razredna nova ljudska šola na prejšnjem šolskem vrtu za okroglo ceno 60.000 kron. Pod županom Cilenšekom se je osnoval denarni zavod pod imenom »Hranilnica in posojilnica v Št. Pavlu pri Preboldu«. V Cilenšekovi dobi se je ustanovila v Št. Pavlu leta 1909. podružnica Ciril-Methodove družbe; pozneje, dne 30. oktobra 1910. pa se je ustanovilo

telovadno društvo »Sokol« v Št. Pavlu, ki je imel dne 3. septembra 1911. leta v gradu velikansko veselico. Ljudstvo je »Sokolu« naklonjeno. Dne 15. oktobra 1911 je izvolil občinski odbor na predlog odbornika Franca Piterja g. Zaniera, priznajoč njegove velike zasluge za olepšanje kraja Št. Pavel in za postavljeno novo cerkev, za častnega občana in župan Franc Cilenšek mu je v nedeljo, dne 3. decembra v okrašeni občinski pisarni izročil dotično diplomo.

S TOPOVI UNIČENA CERKEV V ČORLU

BEG.

SPISAL ANTON NOVAČAN.

I.

Kako sem vesel, da sva enkrat sama! Da ti povem z besedami, kar so ti pravili moji pogledi ves ta večer, moji pohlepni pogledi, željni tvoje sladke navzočnosti in trudni vsled dolgega iskanja. Vidiš, Zdenka, kar naravnost te vprašam: Ali me še ljubiš?
— — — — —!

 Vem, da naju loči prepad, jaz ga poznam, ti ga občutiš. Zato se skrivaš in iščeš ovinkov. Zakaj dobro veš, da bi ne bila več zanimiva, če bi mi planila krog vratu in mi šepetala sladko laž. In če bi mi odpovedala ljubezen, kar naravnost in iskreno, kakor delajo kmečka dekleta, dobro veš, da te ne bi uslišal Bog. Ne bi ti izpolnil srčne želje, mojih možgan ne bi mi pomešal ljubi Bog. Umičeš se in me vabiš kot vila izza dreves in zbežiš pred mano, kakor pred Kentavrom, čim se ti približam. Zanimiva si, toda kljub temu ne morem razumeti tvojega ljubkanja z gospodom Petrom.
— — — — —!

Prosim te, bodi toliko taktna in ne žali me! Jaz ljubosumen? Poznam sicer to stanje... Nek ljubosumnež mi je dejal, da je ljubavni sum klopčič nelogičnih misli, ozel strupenih kač, ki se urno množe in ne dajo srcu pokoja. Ampak — jaz? Mene zanimaš ti — oziroma zapletenost tvoje duše — ne gospod Peter. Gospoda Petra čislam, dopade se mi njegova enostavnost, četudi nima mnogo duhá... Nekateri ga imajo naravnost za bebca, ampak jaz obsojam vsako natolcevanje.
— — — — —!

Ne, v resnici ne! Zmirom stremim, da sem pravičen v sodbi o drugih ljudeh. O, le smeji se, ... rad te vidim

tako. Vso srečo Petru ... ob tvoji strani, Zdenka. Dvomim pa, da je on sposoben uživati tebe. Dvomim, da je kaj občutil, ko sta šla sama, roko v roki, skozi gozd v večernem mraku. In ko si ga poljubila, dvomim, da so zapele njegove misli veličastno himno o tvojih bohotnih ustnih; da so vzkipela njegova čustva in te zvezala v razkošnem objemu, opijanila te ... dvomim, dvomim. In ne morem pojmiti, da se je tvoja duša naslonila nanj, — ogenj da je obliznil mrtev štor, nejasno, nečuvveno ...

— — — — —!

Kaj sta imela, kako sta se imela, briga me! Take reči so zmirom dosadne in ne bi se jih dotikal, da nisem zvedel tega tako nenadoma ... Take nenadne novice so kakor puščice, ki zadenejo globoko, ranijo skeleče. Ne očitam ti nezvestobe, ne Zdenka, ljubosumen nisem. Ranjeno je moje samoljubje, ker je bilo moje mnenje, ki sem ga imel o tebi, gladko in čisto kakor zrcalo. Razbila si ga kakor s kamnom, zato sem presenečen, ampak ljubosumen nisem ...

— — — — —!

Zakaj se mi umičeš, zakaj bežiš pred mano? Glej, ves dolgi čas odkar se nisva videla; sem te nosil v svojem srcu. Negoval sem svojo ljubezen kakor rožo v poznem poletju, ko je vročina in viharji mogočni. Ni vsahnila, ni ovenela ... In kakor baklja je žarela moja ljubezen v temnih nočeh hrepenenja. Umikala se je v daljavo, zmirom manjši je bil njen žar, zmirom brezvspešnejša je bila topost mojega srca. Ampak zagorela je znova moja krvava baklja, spomini na tebe, ljubica, so hranili njene gasneče plamene. Ah, kolikokrat! ...

— — — — —?

Ne, ne, nikoli je nisem oskrnil! Pač so me mamile tuje krasote, dotikale se mojega srca, ampak ključ do moje ljubezni si imela ti. Kadar je bila nevarnost največja, je vstala v mojem srcu sladka bol in je tožila, jokala, hre-

penela za teboj, za teboj... Po cele dneve sem fantaziral o tvojih očeh, o tvojih laseh, ljudje so mi rekli, da sem bedak... In tuje krasotice so umrle za mene... Le tvoja roka me je vodila, ... ož, daj mi to blaženo mehko desnico!

— — — — —?

Verjemi, verjemi!... Takó!... Kakor nekdanj je zala, mehka in zapeljiva, grabežljiva in kruta obenem. Ali še zna objeti? ... In te ustne, ali še znajo poljubiti? ... In t pogledi, ali še znajo sijati, žareti, ogreti mojo dušo? Zdenka, moja Zdenka? ...

— — —!

Molči, molči... Ne maram za to! Saj tudi pravijo, da je sramotno in ne možato prositi ljubezni... Glej, mene ni sram... Na kolenih te prosim, ljubi me! Zdenka, pri vseh vročih spominih najine ljubezni te prosim, ljubi me! Le en poljub... Ah, Zdenka, moja Zdenka!

II.

— — On pa je dejal, da bi ga čakala zvečer tam za vrtom... da mi prinese rož, je dejal. Šla sem, ko se je naredil mrak. Pa je prišel, ves nujen in trepetaje, v gozd me je zvabil, potem pa je molčal. Hodila sva semtertja in meni je bilo, kot bi ne stopal z mano Peter, ki ga vsi zaničujejo, ampak bajni povodnji mož. Izbirala sem besede, da bi ga nagovorila, on pa je vedel za mojo zadrego in se je nasmehnil. Potem me je naenkrat objel, poljubil me je in zbežal, izginil je v temnem gozdu kakor duh.

— — — — — — — —!

Verjemi, ljubček moj, nikoli, nikoli ti nisem bila nezvesta. In Peter ni takšen, da bi ti mogla biti nezvesta. On je človek posebne vrste. On molči. On beži. Dvakrat sem ujela njegove plahe poglede, obakrat sem vedela, da me ljubi.

— — — — — — — —!

Ti veš, da ni tako, pa si hudoben in me dražiš!

Čemu to, zakaj tako? Nam ženskam laska, če nas kdo ljubi, četudi ne ljubimo same. Peter ima neodoljivi čar, ki me je zmirom obvladal, da sem po vsakem srečanju mislila nanj. Nemara sem bila v družbi nehote pozorna nanj, in tako so nastale govorice o najinih simpatijah. Ljudje se za to zmirom zanimajo, reztegnejo vsako malenkost v neizmernost — in prosim te, poslušaj, kaj so govorili o naju!

— — — — —?

Da sva tako in tako, saj veš, čemu bi ponavljala, ker bi se po nepotrebnem razburjal. Ah, Hugo, koliko sem trpela v tem času zavoljo tebe! Za ljudi mi ni toliko in ne za govorice, ki so šle za menoj in mi blatile dober glas, ampak za tebe sem se bala, trpela in plakala sem zavoljo tebe. Kod hodi, kaj dela, ali mi je zvest, ali me še ljubi, stokrat na dan so me mučila taka vprašanja. In ti si bil tako krut, da si molčal, niti z eno besedo me nisi razveselil, potolažil. In ko so moji dvomi narasli do obupa, se me je za čudo lotila neka topa udanost, in dnevi so mi tekli v samovoljni ravnodušnosti. Ampak vsaka malenkost v zvezi s teboj mi je vzvalovila kri. V nemirnih sanjah sem vstajala, hodila po sobi in klicala tvoje ime. In ko sem se pomirila, premislila svoj položaj, sem bežala pred teboj z vsako svojo mislijo. Često me je navdajal strah. Kot bi se moje življenje, moja mladost, vsa moja preteklost, sedanjost in prihodnost nekam izgubljala, pogrezala se v nepovrat, tako so moja čustva padala z brezupno brezno ljubezni. Da sem te srečala v takih dneh, pobegnili bi bila pred teboj in jokala bi bila v samoti.

— — — —!

Zakaj se mi smehljaš? Ne smeš se mi tako, nekaj prezira je v tvojem smehu, ki me vznemirja. Ne skali mi gladine čistega veselja, čiste ljubezni in sreče, ki napolnjuje zdaj moje srce. Stisni se k meni, na, poljubi me, bodi moj kakor sem jaz vsa tvoja. Uživajva to krasno noč nenadjanega veselja, glej kako belo je moje telo, ljubezni pijano,

drhteče za tebe z žilico vsako. Ah, moj mali, moj dragi Hugo, moj si, moj...

— — — — — — — — —!

Kaj pametna, kaj modra! Saj sem te čakala, bila ti zvesta tu dolgi čas, zdaj pa naj sramežljivo pobešam oči, ko te zopet imam! Kako si čuden. kako siten! Če me ljubiš — — — ali me ljubiš, Hugo?

— — — — — — — — —!

Ne veš? Ah, še zmirom si tak kot nekdanj, porednež in sitnež. Po tujih krajih si hodil in resen si postal? Beži, beži! Povej mi povej, iskreno mi reci, ali me ljubiš, Hugo?

— — — — — — — — —!

Kam, zdaj ob tej pozni uri? Ostani, ostani pri meni!

Ne moreš, ne smeš? Prazni izgovori! Jaz hočem, da ostaneš tukaj, ali čuješ? Hugo, Hugo, ne žali me, ko te tako goreče ljubim!

— — — — — — — — —!

Ti ne verjameš ničesar! Ti ne veruješ v ljubezen, ker sam nisi sposoben, da bi mogel ljubiti. In hudoben si poleg tega, na očeh se ti vidi, da si hudoben. Oh, jaz nesrečnica, da bi te ne bila nikoli videla, nikoli ti verjela...

— — — — — — — — —!

Kakšen beg pred ženo? Če me ljubiš, ostani, če si me ljubil, ostaneš!

— — —!

Ostani!

— — —!

Ostani!

— — — — —!

Ti —!

III.

Kaj tudi ti, Hugo! Tudi ti, ki te ljubijo žene in vzdihujejo, za teboj, tudi ti si priromal v krčmo? Ej, ej, vsak

pride enkrat na vrsto! Nu sedi in pij s slastjo imperatorja, ki je zvedel, da je Mesalina mrtva.

— — — — —!

Tako je prav! Še eno kupo, še dve, še tri. Pesniku Petru na čast, ki ti je prerokoval, da je žena, . . .

— — — — —!

Ne, izrazil sem se bolj drastično! Da je žena uteg, ki nas vleče v nižave, ki nam oмотi duha, da plešemo kot veše krog luči in pocepamo z osmojenimi perotni na tla — in tožimo in vzdihujemo potem, če ne moremo vstati in bežati. Da je žena

— — — — —!

Ne tako, jaz jih še zmirom spoštujem. Govoriš kot bi ravnokar prišel iz toplega gnezda, — glavo stavim, da prihajaš od žene -- zato sodiš iz razpoloženja tje v en dan. Jaz pa sem čist in svet, saj vino me omadeževati ne more. In moja sodba je popolnoma resnična, utemeljena, če hočeš. Razmerje med nami in ženo je beg. Ona beži pred nami, dokler je ne dosežemo in ne pademo v sladko sužnost njenih čarov in dražesti. Potem pa zahrepenimo po zlati prostosti in bežimo mi. Bežimo, bežimo!

— — — — —!

Da, ona za nami! Ampak to je postranska stvar. Jaz bi ti problem filozofski raztolmačil; če ne bi bil pesnik in danes nekoliko pijan. Govoril bi na priliko o ničevosti tega sveta in izvajal, — kaj bi vraga izvajal! Se mi ne ljubi! Povabim te rajše na Platonovo gostijo in ti povem osebni slučaj . . .

— — — — —?

Kljukec poredni, kaj misliš, da samo ti kaj doživiš? Ti si lep fant z družabno oliko, jaz pa neroden pesnik, kar tudi nekaj pomeni. Kratkotamo — poznaš me, da sem samotar, molčeč in za ljudi nesposoben, dokler me vino ne razmaje, in takega me ne ljubijo ženske. No, zgodilo se mi je ravno v tem času, ko te ni bilo tukaj, da sem se

zaljublil v dekleta, lepega in zanimivega, ki ji govorica sponaša deset in več ljubimcev, če se ne motim tudi tebe. Lazil sem za njo, vzdihoval, pisal ji verze in jo resnično mogočno ljubil. Zardeval sem pred njo, nič govoril, ko sva bila sama, bežal od nje, če sem začutil, da me ljubezen premaguje, — dokler . . .

— — — — —

Kaj me gledaš tako čudno? Nemara si ljubosumen? — da nadaljujem, dokler nisem doživel par divjih noči. Potem sem pa zbežal.

— — — — —?

Da, Zdenka ji je ime, če te toliko zanima. Pa, kam se odpravljaš? Čakaj, da končava in da rešiva ta problem, ko še začela nisva. — No pa dobro! Ampak spremil te bom!

— — — — —!

Tudi ne? Seveda, pozabljam, da ima Adonis svoja pota! Zdrav! Povej mi še vsaj, ali bežiš za njo ali bežiš pred njo?

— — — — —!

Osoren si in nič kaj prijazen, prijatelj moj! Škoda, da odhajaš, razvila bi lahko prekrasne teorije! — Natakarak, plačam! Dva litra vina, cigarete in tako dalje. Lahko zapišete, saj vam ne pobegnem. . .

NOČ PRED OBRAVNAVO.

POVEST OBTOŽENCA. SPISAL ANTON ČEHOV. PREVEL A. N.

Hudo, hudo bo, gospod!« je dejal voznik, obračal se k meni in kazal s knutom na zajca, ki nama je preletel cesto. — Jaz pa sem brez zajca vedel, da je moja prihodnost obupna. Potoval sem v s—ko okrožno sodnijo, kamor sem moral na zatožno klop radi dvoježenstva. Vreme je bilo strašno. Ko sem prišel pod večer na poštno postajo, sem bil, ko da so me oblepili s snegom, polili z vodo in me silno pretepli, tako sem bil uzebel, zmučen in zmešan vsled enakomernega cestnega potresovanja. Na postaji me je pričakal postajni pazitelj, visok človek v sinje-rižnatih hlačah, plešast, zaspan in z brki, ki so mu, zdelo se je, rasli iz nozdrvi in ga motili vohati.

A povohati, priznam, je bilo kaj. Ko je pazitelj, mrmrač, sopeč in praskaje se za ovratnikom, odprl duri v postajno »sobo« in mi molče pokazal z laktom na mesto mojega počivanja, me je obdalo z gostim vonjem kisline, pečatnega voska in zmečkanih stenic — in malone da se nisem zadušil. Kovinska svetilka, ki je stala na mizi in osvetlovala lesene, neposlikane stene, se je kadila kakor žagovna.

»Pa smrdi malo pri vas, sinjor!« sem dejal, ko sem vstopil in dajal kovčeg na mizo.

Pazitelj je povohal zrak in neverjeten zmajal z glavo.

»Diši, kakor navadno«, je dejal in se popraskal. »Z mrazu vam je tako. Vozniki pri konjih spijo, a gospoda ne diši.«

Poslal sem pazitelja iz sobe in sem pričel ogledovati svoje začasno prebivališče. Divan, na katerem bom spal, je bil širok ko postelja za dva, obit z voščenim platnom in hladen ko led. Razen divana je bila v sobi velika železna peč, miza z omenjeno svetilko, so bili kogarkoli škornji,

kogarkoli ročni sakvojaž in španska stena, ki je zagrinjala kot. Za špansko steno je nekdo tiho spal. Ko sem se razgledal, sem si postlal na divanu in se pričel slačiti. Moj nos se je kmalu privadil. Slek sem suknjič, hlače in čevlje, se potem brez konca pretegoval, se smehljaj, se jezil in poskakoval okrog železne peči, visoko vzdigujoč svoje bose noge . . . To skakanje me je bolj zagrelo. Nato mi ni kazalo, nego da se raztegnem po divanu in zaspim; toda tu se je pripetil mali kazus. Moj pogled je padel iznenada na špansko steno in . . . pomislite mojo grozo! Izza stene je gledala na mene ženska glavica z razpuščenimi lasmi, črnimi očkami in oskaljenimi zobki. Črne obrvi so se ji dvigale, na licih ji igrale lepe jamice, najbrž — ona se je smejala. Bil sem v zažregi. In glavica, opazivši, da sem jo jaz videl, bila je tudi v zadregi in se je umaknila. Čisto krivičen sem pobesil oči, se potihoma odpravil k divanu, legel in se pokril s kožuhom.

Kak slučaj! — sem pomislil. — Ona me je torej videla, kako sem poskakoval! Ni lepo . . .

In spominjajoč se potez lepega lica, sem se nehoti razmisli. V moji domišljiji so se vrstile podobe ena lepša in pohujšljivejša od druge in . . . in kot pravično kazni za pregrešne misli sem naenkrat začutil na svojem desnem licu silno žgočo bol. Popadel sem se za lice, ničesar zgrabil, toda takoj uganil, za kaj gre; zasmrdela je zmečkana stenica.

»Vrag ve, kaj je to!« sem slišal istodobno ženski glas. »Proklete stenice, me res menda hočejo snesti!«

Hm! . . . Tu sem se spomnil svoje lepe navade, da jemljem vsakokrat s seboj na potovanje perzijski prašek. Tudi ob tej priliki se nisem izneveril svoji navadi. V eni sekundi menda sem izvlekel škatljico s praškom iz kovčega. Ostalo je zdaj, da ponudim lepi glavici sredstvo od »enciklopedije« — in poznanstvo bi bilo gotovo. Ali kako ponuditi?

»To je strašno!«

»Milostiva«, sem dejal s kolikor mogoče sladkim glasom. »V kolikor sem razumel vaš poslednji klic, vas grizejo

stenice. Imam perzijskega praška. Ako vam je ljubo, tedaj ...»

»Ah, prosim!«

»V tem slučaju jaz takoj ... ogrnem samo kožuh, — sem se razveselil, — in prinesem ...«

»Ne, ne ... Dajte čez špansko steno, a semkaj ne hodite!«

»Sam vem, da čez steno ... Ne bojte se: nisem nikakšen bašibuzuk« ...

»A kdo bi vas poznal! Vi ste potujoče ljudstvo ...

»Hm! ... In če bi tudi za špansko steno ... To ni nič posebnega ... tem manj, ker sem zdravnik«, sem se zlagal, »a zdravniki, zasebni pristavi in damski frizerji imajo pravico posegati v zasebno življenje.«

»Ali govorite resnico, da ste vi zdravnik? Zares?«

»Častna beseda. Dovolite torej, da vam prinesem praška?«

»No, ako ste zdravnik, prosim ... Toda zakaj bi se vi trudili? Lahko pošljem moža k vam ... Fedja! Zbudi se vendar, nerodnež! Vstani in pojdi za steno! Zdravnik je tako ljubezniv, ponuja nama perzijskega praška.«

Prisotnost tega »Fedja« za steno je bila za mene potresna novost. Ko da me je nekdo udaril s toporiščem sekire ... Mojo dušo je napolnilo čustvo, kakoršnega ima po vsej verjetnosti petelin na puški, kadar sprožen ne puli: bilo me je sram, bilo mi je žal in zoprno ... V duši mi je postalo tako grdo in tak odvratnež se mi je pokazal ta Fedja, ko je stopil izza španske stene, da bi bil skoro zakričal na pomoč. Fedja je bil visok, žilav človek petdesetih let, s sivimi zalisci, stisnjenimi uradniškimi ustami in modrimi žilami, ki so se brez reda razbegle po njegovem nosu in sencih. Bil je v spalni suknji in copatah.

»Zelo ste ljubeznivi, doktor« ... je dejal, vzel od mene perzijski prašek in se vrnil nazaj za špansko steno. »Merci ... Tudi vas je metež?«

»Da!« sem zamrmral, legal na divan in se besno pokrival s kožuhom. »Da!«

»Tako!... Zinočka, po tvojem noseku leti steničica! Dovolj, da ti jo snamem!«

»Moreš«, se je zasmejala Zinočka. »Jo nisi! Državni svetnik si, vse se te boji, stenice pa ne strahuješ!«

»Zinočka, pri postranskem človeku... (vzdih). Večno ti... Boga mi...«

»Svinje, spati mi ne dajo!« sem zabrundal in se jezil, sam ne vem zakaj.

Sodroga sta kmalu utihnila. Zatisnil sem oči, se trudil, da nič ne bi mislil, samo da bi usnul. Toda minilo je pol ure, ura... pa nisem še spal. Na vse zadnje sta se prevračala tudi moja soseda in jela šepetaje kregati se.

»Čudno, tudi perzijski prašek nič ne zaleže!« je zabrundal Fedja. »Toliko jih je, teh stenic! Doktor! Zinočka me prosi, da vas vprašam, od česa stenice tako grdo smrdijo?«

Razgovorili smo se. Pogovorili se o stenicah, vremenu, ruski zimi, o medicini, v kateri je ravno tako malo smisla, kakor v astronomiji; govorili smo o Edisonu...

»Ti, Zinočka, ne boj se ga... saj on je doktor!« sem slišal šepet po razgovoru o Edisonu. »Ne delaj ceremonij in vprašaj... Bati se ni ničesar. Šervencov ni pomagal, a ta mogoče, da bode pomagal.«

»Vprašaj sam!« je zašepetala Zinočka.

»Doktor«, se je obrnil k meni Fedja, »od česa to moja ženo v prsih stiska? Kašelj, veste li... tesno ji je, veste li, čisto se ji je nekaj zapeklo...«

»To so dolgi razgovori, takoj se ne da reči...« sem dejal in sem skušal okreniti se.

»No, torej, kaj dolgi? Časa dovolj... vse eno, saj itak ne spimo... Poglejte jo, golobček! Morate vedeti, da jo leči Šervencov... Dober človek sicer, no... kdo bi ga poznal? Jaz mu ne verjamem! Ne verjamem! Vidim, da se

vam neče, ampak bodite tako dobri! Vi jo preglejte, jaz pa pojdem medtem k pazitelju in mu ukažem, da postavi samovarček.«

Fedja je zalomastil s copatami in šel iz sobe. Stopil sem za špansko steno. Zinočka je sedela na širokem divanu, vsa v blazinah in je podpirala svoj špičasti vrat.

»Pokažite jezik!« sem začel, sedel kraj nje in ježil obrvi. Pokazala je jezik in se nasmejala. Jezik je bil navaden, rdeč. Začel sem tipati žilo.

»Hm!« sem zamrmral, ko je nisem našel.

Ne pomnim, kakšna vprašanja sem vse še dajal, gledajoč na njeno smejoče se ličice, pomnim le, da sem bil na konec svoje dijagnostike že itak bedak in idiot, da mi nikakor ni bilo več do vprašanj.

Končno sem sedel v družbi Fedja in Zinočke za samovarom; potrebno je bilo napisati še recept, in zložil sem ga po vseh pravilih zdravniške vede:

Rp. Sic transit 0,05

Gloria mundi 1,0

Aquae destillatae 0,1.

Vsaki dve uri po eno žlico,

gospej Sjelovi,

D — r. Zajcev.

Zjutraj, ko sem se povsem pripravljen za odhod in s kovčkom v roki poslavljajal za večno od svojih novih znancev, me je držal Fedja za gumb, podajal mi desetrublevko in me uveraval:

»Ne, vzeti morate! Navajen sem da plačam vsako pošteno delo! Vi ste se učili, ste delali! Pridobili ste si svoje znanje s potom in krvjo! Jaz to razumem!«

Nič se ni dalo storiti; vzel sem desetrublevko.

Tako sem v splošnih potezih prebil noč pred obravnavo. Ne bom opisoval občutkov, ki so me mučili, ko so se pred mano odprle duri in mi je sodni pristav pokazal zatožno klop. Povem le toliko, da sem prebledel in bil v

silni zadregi, ko sem se ozrl in videl tisoče vame uprtih oči. In odmolil sem molitev za umirajoče, ko sem pogledal na resne, svečano-važne fizijonomije porotnikov...

Opisati ga ne morem, predstavite si ga sami, moj strah, ko sem povzdignil oči na z rdečim suknom pokrito mizo in opazil na mestu državnega pravnika — kaj mislite, koga? — Fedjo! Sedel je in nekaj pisal. In gledajoč nanj sem se spomnil stenic, Zinočke, svoje dijagnostike, in ne mraz, ampak ves ledeni ocean se je zlil po mojem hrbtu... Ko je končal s pisanjem, je povzdignil na mene oči. Ni me takoj spoznal, toda potem so se mu oči razširile, doljna čeljust se mu slabo obesila... roka zatrepetala. Vzdignil se je počasi in uprl name svoj svinčeni pogled. Tudi jaz sem vstal, sam ne vem zakaj in se z očmi zajedel vanj...

»Obtoženec, povejte nam svoje ime in drugo«, je začel predsednik!

Državni pravdnik se je vsedel in izpil kozarec vode. Hladen znoj mu je stopil na čelo.

»No, to bo kopelj!« sem pomislil.

Po vseh znamenjih, državni pravdnik je sklenil, da me uniči. Zakaj ves čas je razdražen zazkapal po izpovedbah prič, se kapriciral, grmulil...

Pa vendar, čas je, da končam. Pišem to v sodnijskem poslopju ob času obednega odmora... Zdaj bo govoril državni pravdnik.

Kaj bo le to?

LETO 1912.

KRATEK PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV.

1. BALKANSKA VOJSKA.

Leto 1912 ostane zapisano v zgodovini balkanskih in tudi vseh drugih Jugoslovanov s krvavimi, a slavnimi črkami. Zlezla je kraljeviču Marku sablja iz nožnice, vzdignili so se Črnogorci, Srbi, Bulgari, Grki in rešili še ostale svoje brate stoletnega, krutega turškega robstva. Zgodovina pozna malo činov tolikega junaštva, požrtvovalnosti in narodnega navdušenja, kakor smo jih videli in o njih slišali zadnje tedne meseca oktobra in prve tedne meseca novembra. V komaj 40 dni trajajoči vojni so uničili junaki malih, doslej v Evropi preziranih in zasmehovanih balkanskih državic turško veldržavo in napravili malodane konec turškemu gospodstvu v Evropi. Po 500 letih trpljenja in muk je zasijalo vsem balkanskim Slovanom in kristjanom solnce svobode!

Balkanski polnotok je poslednje torišče, na katerem se bojuje v Evropi boj med zapadno kulturo in mohamedanskim barbarstvom, boj med Slovani in tisočletnimi njihovi islamskimi sovražniki. Na tem prostoru se je najdalje branil otomanski zavojevalni princip proti moderni organizatorični ideji, ki je nujni predpogoj vsakega kulturnega in gospodarskega napredka. Moderna državna ideja hoče pregnati turško zanemarjenost in zastarelost, ki ni v tolikih stoletjih dosegla ničesar v prid ljudskemu napredku, temveč je z neprestano krvavim mečem v roki držala slovanski in grški narod na najnižji stopinji človeškega razvoja.

Že na berolinskem kongresu je Evropa uvidela, da mora biti turških grozovitosti in samovoljnosti vendar enkrat konec. Predpisala je Turčiji, da uvede v svojih krščanskih

pokrajinah reforme, ki bodo zasigurale prebivalstvu vsaj najskromnejši gospodarski in kulturni razvoj. Toda evropejske velevlasti so obračale, Turčija pa je obrnila. Z ono turško indolenco in pasivnostjo, ki se ustavlja vsaki pametni ideji, je vzela berolinske sklepe na znanje, ne da bi količkaj storila za njih izvršitev. Konferenca veleposlanikov, zbranih v Carigradu, jo je konečno l. 1880 prisilila izdati reformni, takozvani zakon o evropejskih turških vilajetih. Toda Turčija je ta zakon samo izdala, izvedla ga pa ni. L. 1903 je prišel mürzsteški dogovor in Evropa je izsilila od Turčije vsaj to, da je začela nekoliko skrbeti za varnost imetja in življenja svojih krščanskih podanikov. V Macedoniji je pričelo delovati orožništvo pod evropskim poveljem in nadzorstvom, a vesti o delovanju tega orožništva so kmalu utihnile. Uboji, ropi, pokolji so bili zopet na dnevnem redu in so neprestano vznemirjali Balkan in celo Evropo. Krog in krog Turčije so se razvijale krščanske države in državice; dasiravno so bile še le nedavno osvobojene turškega jarma, so se vendar lepo razvijale, procvitalo je v njih gospodarstvo in kultura in žalostno je gledal srbski, bolgarski, grški podanik v Turčiji tja čez mejo cvetoča polja in vasi svojih svobodnih bratov.

In kakor napenja oni, ki ga vkleneš v trde verige, vse svoje sile in se brani v divjem obupu, tako so se branili turški kristjani z neštevilnimi vstajami, zarotami in atentati. Dejanja, ki niso imela na prvi pogled nobenega pametnega pomena in učinka, kajti Evropa se je trdno držala takozvanega status-quo načela, ki je hotelo ohraniti vse pri stanju, kakor se ga je določilo prilično na berolinskem kongresu. V Evropi se je dobro vedelo, da bodo vsled medsebojne zavisti velevlasti in zaradi neizmerne strategične in gospodarske važnosti Balkana nastopile velike spletke kakor hitro bi se hotelo Turčijo deliti. Zato je bil status-quo v toliki časti. Vse drugače pa so vplivali nemiri v evropejski Turčiji na sosedne krščanske državice. Večne tožbe in vznemirjenje plemenskih bratov pod turškim jarmom so

vznemirjali tudi njih. Dalje so prišle te državice že zdavnaj do prepričanja, da rabijo turško zemljo za svobodni svoj gospodarski razvoj. Dogodki, ki so sledili aneksiji Bosne in Hercegovine, so prepričanje balkanskih držav, da je treba čimprej zagotoviti si na vse strani miren in neodvisen razvoj, še utrdili in balkanski državniki so ustanovili takozvano balkansko zvezo, ki je v pravkar dovršivši se vojni

▣▣▣ TIPI PREBIVALCEV S KOSOVEGA POLJA ▣▣▣

igrala tako odlično ulogo. Meseca oktobra je nastopila ta balkanska zveza z vso odločnostjo v Carigradu za upeljavo zadostnih reform v Macedoniji, Stari Srbiji in Traciji. Visoka porta je mislila, da bo prav lahko ustražovala male svoje sosede. Sklenila je z Italijo hitro mir v Lausanne-Ouchyju (dne 18. oktobra), prekinila diplomatske stike s Srbijo in Bulgarijo ter dala svojim vojem povelje za ofenzivo. Mali in pogumni črnogorski narod je napovedal Turčiji vojno

že 8. oktobra, Grki so se pa po zgodovinskem 18. oktobru v smislu poprejšnjih dogovorov pridružili Srbom in Bolgarom, anektirali Kreto in pričeli vojno na suhem in na morju. Vojne proklamacije zvezanih krščanskih držav naglašajo, da ne morejo več prenašati zatiranja svojih vojakov v Turčiji in ker ni nobenih garancij, da se usoda turških kristijanov olajša, jim hočejo z orožjem v roki priboriti svobodo.

Prvi so se torej spustili v vojno Črnogorci. Njihovi voji so se gibali v treh smereh: na sever proti turškemu sandžaku Novi Pazar, proti izhodu čez Podgorico in od morske strani sem proti Skadru. Na severu je poveljeval general Vukotič, v sredi kraljevič Danilo in na jugu vojni minister Martinović. Srednji voji so po hudih, junaških bojih zasedli turške obmejne trdnjave in vasi (Tuzi, Hum, pas Šipčanik itd.), severni Berane, Bjelopolje, Plavo, Gusinje, Peč; v Sjenici so se združili ti severni voji s Srbi na eni, v Peči po hudem boju v Rugovem na drugi strani. Srednja in južna kolona črnogorske vojske sta nato koncem oktobra prodirali proti Skadru, kjer so se pričeli težki boji za glavno trdnjavo Taraboš. Ti boji se niso pred sklepom premirja začetkom meseca decembra odločili. Na jug so še zavzeli Črnogorci Leš in Sv. Ivan v Medui.

Srbi so udarili na 4 krajih v Turčijo; njih skrajno desno krilo je vodil general Živković čez Novi varoš in Prjepolje proti črnogorski strani; tretjo srbsko armado je vodil proti Novemu Pazaru general Janković, glavno moč srbske armade iz Vranje proti Kumanovem prestolonaslednik Aleksander, v čegar štabu se je nahajal general Putnik. In končno so prodirali Srbi skupno z Bulgari čez Krivo Palanko v smeri proti Skoplju. Zadnje tri armade se se večinoma združile še pravočasno in bile znamenito, za vojsko v Macedoniji odločilno bitko pri Kumanovem. O njej pripoveduje posebno slikovito italijanski časnikar Mario Nordio sledeče: Bila je to res epična bitka, s katero je srbska armada napisala v knjigo zgodovine novo stran o srbskem

junaštvu in osvojenju Stare Srbije s preznamenitim Kosovim poljem in starodavno prestolico srbskih carjev, Skopljem. Bitka je trajala v celem 50 ur. Ko je glavna srbska armada pod poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra zavzela važno višavo Bunjevac, je bilo odločeno korakati ob železniški progi naravnost proti Skoplju, kjer se je mislila biti odločilna bitka. Srbi so bili o tem tako prepričani, da so pri Kumanovem pričakovali samo navadne spopade prednjih straž. Turški zapovednik Zekki paša pa je koncentriral svojo vojsko in albanske prostovoljce, katerih samih je bilo nad 10.000 mož, pri Kumanovem, mestecu s približno 10.000 prebivalci. Svoje ime ima to mestoce od strahovitih konjenikov Kumanov, ki so prišli pred več stoletji s turškimi četami ropat in palit v te pokrajine. Kumanovo leži med dvema vrstama skalnatih gora. Če prideš od Srbije, leži ena vrsta teh gora za mestom in je visoka kakih 600 metrov, druga vrsta pa je visoka kakih 300 metrov. Ko so Turki slišali, da se Srbi bližajo, so zapustili mesto in se umaknili za vrhove omenjenih višjih gora. Mislili so: če pridobe Srbi Kumanovo izpraznjeno, bodo mirno šli v mesto; tu jih med gorami lahko zmečkamo, potem pa bomo z večjim delom svoje armade udarili na Vranjo, manjši del pa bomo poslali proti srbsko-bulgarskim četam, prihajajočim od Kjustendila. Ali srbski poveljnik je takoj sumil, kaj hočejo Turki, ko je videl zapuščeno mesto. Ustavil je svojo vojsko pri nižji črti hribov, v mesto pa je poslal patrulje na poizvedovanje. Patrulje so dognale, da je bilo središče Kumanova podminirano. Bilo je na večer; brez odlašanja je bilo dano vojaštvu povelje, da se naj na opisanih nižjih gričih utrdi in zavaruje z nasipi. Ob 11. ponoči so se vrnili Turki in udarili z velikansko ljutostjo na Srbe. Bil je to grozen boj v temni deževni noči, ki so jo razsvetljevali samo bliski hude ure in gromki streli topov. Ljuti boj je trajal vso noč in več ko enkrat so bili Srbi v nevarnosti, da jih Turki vržejo iz njih pozicij. A ustavljali

so se heroično divjim naskokom sovražnika, ki je bil številno mnogo močnejši. Ko je nastal mrzel in meglen dan, je bilo bojno polje že pokrito z mrličmi in od vseh strani se je slišalo, kadar je streljanje slučajno za kak trenutek ponehalo, ječanje ranjencev in klicanje umirajočih. Hudo deževje je počasi ponehalo. Videč, da postaja situacija kritična, je ukazal srbski poveljnik nekako ob 10. uri dopoldne 18. pešpolku naj naskoči in zavzame pozicijo na gori omenjenih višjih gričih, na katerih se je nahajal sovražnik. Da se prepreči obupen izid, je bilo absolutno potrebno zavzeti najvišji hrib, od koder bi se moglo sovražnika pregnati z artilerijo. Gredeč na levi strani mimo mesta se je zagnal 18. pešpolk z divjo silo na turške pozicije, skušajoč splezati na strmo goro, ki jo je sovražnik besno branil. Naskoki in protinaskoki so bili strahoviti. Na srbske junake je bljuval koncentriran ogenj iz pušk, topov in mitraljez. Do zadnjega bi bili popadali ti junaki, ako bi jim ne bil došel na pomoč 7. pešpolk. Pozicija je bila zavzeta. Srečno so jo ubranili srbski vojaki pred ponovljenimi turškimi napadi in jo utrdili. Ker so Turki postreljali konje, so vojaki sami vleкли topove na goro in začelo se je hudo streljanje. Turki in Srbi so se borili na gori in okoli nje na življenje in smrt. Toda Srbom je prišel na pomoč 13. pešpolk od armade Jankovičeve, ki je zavzela medtem že Prištino; s tem je bila ta faza bitke za Srbe zmagovito končana. Sledila je na to vseobča bitka, v kateri so Turki vedno bolj omagovali in se nazadnje spustili v divji beg proti Skoplju. To je bilo blazno prekucevanje in hitenje: Turki so pustili vse bojne zaloge in hiteli mimo Skoplja na jug...» Kumanovski bitki je sledilo zavzetje Skoplja in sicer dne 25. oktobra ob 2. uri popoldne. V bitki pri Kumanovem in tekom prodiranja proti Skoplju so zaplenili Srbi 178 turških topov in 400 zabojev streljiva. Prostor nam ne dopušča, da bi opisovali zmagoviti pohod srbske armade proti Stiplju, Prilepu, rojstnem kraju toliko opevanega srbskega junaka

kraljeviča Marka, Bitolju in čez celo Albanijo tja do Drača ob Jadranskem morju. Posamezni oddelki so zavzeli vsa mesta v Zg. Albaniji, med temi tudi Prizren, kjer se je zgodila toliko opisovana in komentirana afera z avstrijskim konzulom Prochasko. Ko pišemo te vrstice, se pripravljajo balkanski po diplomatje že sklenjenem premirju v Čataldži na mirovna pogajanja v Londonu; tam se bo morebiti odločilo, ali dobi Srbija severni del Albanije s kakim pristaniščem ob Jadranskem morju ali ne. Albanija se je med tem proglasila za neodvisno državo in njeni voditelji proglašajo, zanašajoč se na podporo velevlasti, da ne smeta dobiti niti Grška ali Srbija kak del albanskega ozemlja.

Eno izmed najtežjih nalog je prevzela v tej vojni Bulgarija. Bulgari, trezen in preračunljiv narod, so se na vojno z dolgoletnim vztrajnim in smiselnim oboroževanjem in vežbanjem temeljito pripravili. Po znamenitem 17. oktobru, ko je bil na večer proglašen vojni manifest carja Ferdinanda, so na 3 mestih prekoračili mejo; zapadna armada je korakala po jako težavnem ozemlju čez Krivo Palanko v Macedonijo proti Solunu, manjši oddelki so prodirali v dolini reke Strume in nad Hermanlijem, važnim zbirališčem bulgarske armade v dolini reke Marice. Glavne bulgarske sile pa so pod poveljništvom junaškega generala Radka Dimitrijeva udarile na Lozengrad. Bulgari so postavili na bojišče skupno 232.000 mož pehote, 6000 jezdecev, 722 topov in 232 strojnih pušk.

Celi svet je mislil, da bodo Bulgari najprej napadli in oblegali turško trdnjavo Odrin. A obšli so Odrin, napadli Lozengrad in ga po tridnevnem, neizmerno krvavem in ljutem boju zavzeli. Kot široko morje so se razlile na to bulgarske čete po več manjših bitkah mimo Odrina proti Vizi in Lile Burgasu na vzhodnem bojišču. O njej so pisali angleški listi tako-le: »Nezgoda, ki je ni mogoče več popraviti, je zadela turško armado. Bila je strahovito tepena in temu je sledila zmedenost in beg. Vsi štirje kori, ki so tvo-

čili armado Abdulah paše, so razbiti, decimirani. Štirideset tisoč mož najboljših turških čet je padlo. Turški poveljnik sam je s težavo ušel ujetništvu, 75 % njegove artilerije je padlo sovražniku v roke.« Bulgari so v tej 5 dni trajajoči bitki, ki jo je možno primerjati z največjimi, kar se jih je kedaj bilo v svetovni zgodovini, zaplenili 42 brzostrelnih topov, več zastav, 150 vagonov živil in municije ter so

GENERAL RADKO DIMITRIJEV

vjeli 2800 Turkov. Bulgari so izgubili 15.000 mož mrtvih in ranjenih. Turški poraz je bil tako popolen, da se niso mogli držati v utrjenih pozicijah pri krajih Čorlu in Saraj. Umaknili so se v divjem boju nazaj za čataldške utrdbe, pred

katerimi se je ustavil bulgarski naval in kjer je prišlo v prvih dnevih decembra tudi do premirja.

Primeroma najlažjo nalogo so prevzeli v tej vojni Grki. Na morju je njih brodovje zaprlo Dardanele, osvojilo nekaj otokov in oviralo prevoz turških vojakov in živeža iz Male Azije v Evropo. Na suhem je pa vodil glavno grško moč prestolonaslednik Konstantin proti severu, general Sapuntsakis pa je prodiral v Epiru proti Janini. Prestolonaslednik je potolkel Turke v soteski Sarantoporos, pri Greveni, Serviji, Janici ter zavzel 8. oktobra najvažnejšo macedonsko mesto Solun. V Solunu je zajel 25.000 turških vojakov s častniki in orožjem vred. Mesto se je brez boja udalo. Pri premirju v Čataldži Grki niso sodelovali in nadaljujejo vojsko proti Turkom na morju in na kopnem v Epiru, kjer se zbirajo v Janini zadnji ostanki razbite turške armade v Makedoniji.

To je kratek, jako kratek opis najvažnejših dogodkov te jesenske vojne, ki je v poldrugem mesecu Turčijo malodane zbrisala z evropejskega zemljevida. Vojski z orožjem sledi sedaj vojska diplomatov pri mirovnih pogajanjih in želeli je, da bi se tudi ta vojska za jugoslovanske države iztekla ugodno in da bi ne nastale kake nadaljne evropske komplikacije.

Cela slovenska javnost je naravno z največjim zanimanjem zasledovala zmagovite boje in pohode krščanskih vojsk na Balkanu. Ostalo pa ni samo. pri zanimanju na papirju, sledila so tudi dejanja; posebna odbora v Ljubljani in Trstu sta nabrala nad 100.000 K za slovanske ranjence na Balkanu in mnogi slovenski zdravniki so hiteli v Črno-goro, Srbijo in na Bulgarsko izvrševati svoje tako slovanske kakor človekoljubne dolžnosti.

2. VSESLOVANSKI SOKOLSKI ZLET V PRAGI.

Na svojem zmagovitem pohodu je dovršilo češko sokolstvo l. 1912 petdesetletnico svojega obstanka. To je bila

50letnica uspešnega, vsemu češkemu narodu neizmerno koristnega dela. In baš zato se je češko sokolstvo, celi narod češki in z njimi slovanski veselil nad veličastno jubilejno prireditvijo, VI. češkim vsesokolskim zletom v Pragi, ki je bil obenem prvi vseslovanski zlet. Tudi mi Slovenci smo junija meseca z velikim navdušenjem zrlí gori v zlato Prago, osobito prave zletne dni, dne 28., 29., 30. junija in 1. julija. Saj si je na veliki tekmi vseh najboljših slovanskih telovadcev priborilo naše sokolstvo lavor zmage, prišel je Slovenec Vidmar na prvo in Fuks na 3. mesto. O tej zmagoviti tekmi so pisali »Narodni Listy«, najpomembnejši češki dnevnik, sledeče: Tekma se je končala (dne 28. junija) zvečer. Že v dopoldanskih urah se je naglašalo ime Slovence brata Vidmarja kot enega nadodličnejših borcev za prvensko čast. Tekma se je končno razvila v boj Slovencev Vidmarja in Fuksa ter Čeha Svatopolka Svobode. Ko so bile vaje na orodjih končane, je imel Vidmar tri točke nad vsemi. Čehi so še stavili svoje nade na proste vaje, v katerih se po turinskih skušnjah ne morejo Slovenci kosati z nami. Toda topot smo se vračunali. Slovencem, ki delujejo z mladeniškim ognjem in navdušenjem, se je posrečilo v kratki dobi, ki je prešla od Turina, izjednačiti razliko. Ostali so tudi zmagovalni pri prostih vajah. Odločitev je padla pri teku; Vidmar je pretekel 100 metrov v $11\frac{4}{5}$ sekundah, dosegel 10 točk in si s tem pridobil prvenstvo, porazivši Svatopolka Svobodo za 3 točke in priborivši si od 230 možnih točk $220\frac{1}{2}$. Svoboda ima 217,5 točk in Vidmarjev tovariš Fuks 216 točk. Vidmar je pretekel cilj ter hitel naravnost v naročje svojih rojakov, ki so mu navdušeno častitali. Bil je krasen, nepozabljiv trenutek, ko je bil dosežen poslednji član v verigi dolgoletnega in napornega dela, ki ga je izvršilo tako odlično slovensko sokolstvo.«

Sokolski praznik v Pragi je trajal cel mesec. Vršile so se pred zletom telovadbe naraščaja, uprizarjale divne marathonske igre. Ali od 28. junija naprej se je Praga pre-

napolnila slovanskega občinstva od blizu in daleč. Kdo je preštel one tisoče, ki so valovili ob teh veličastnih sokolskih praznikih po praških ulicah? Kdo izmeril navdušenje, ki je odmevalo iz Prage po celem slovanskem svetu? Pozabili smo tudi mi v skromni naši domovini na vsakdanje težave in boje in naše oči so bile uprte v zgodovinsko mesto, kjer je slavila Tyrš-Fügnerjeva ideja veličastne triumfe. Srce nam je plalo živahnejše, ko smo slišali o nastopu 10.600 telovadcev, o sprevodu 30.000 mož in žen, ogromne sokolske armade torej, po zlati Pragi, o simpatijah, ki jih je kazal sokolstvu ves kulturni svet. In mislili smo si takrat ter si mislimo še danes: kako bo l. 1913 v beli naši Ljubljani, ko bode obhajalo slovensko sokolstvo svojo 50 letnico? Ali bodo naše slavnosti le slab odmev velikih praških dni?

3. PETDESETLETNICA CELJSKE NARODNE ČITALNICE.

L. 1861., na pragu znamenitega obdobja 1861—70, ki ga imenujemo po vsej pravici junaško dobo spodnještajerskih Slovencev, so se ustanovile čitalnice v najvažnejših slovenskih kulturnih in gospodarskih središčih, v Mariboru, Trstu in Ljubljani. Zaostati ni hotel takrat tudi ozek krog celjskih narodnjakov. Stari Ilirec Kočevar, trgovec Kapus, Pirnat, Žuža, Krušič in drugi so se odločili tudi za ustanovitev čitalnice in vložili so jeseni l. 1861 pravila v potrjenje. V zasebnem stanovanju trgovca Kapusa je živelo mlado društvo po ustanovitvi marca meseca 1862 cele tri mesece. Tam so se zbirali prvi politični, gospodarski in kulturni pionirji celjskih Slovencev. Trgovec Kapus je umrl že v 80. letih, njegova soproga pa je čakala še čila in zdrava 50 letnice onega skromnega društveca, ki mu je dala pred 50 leti gostoljubno streho.

V nedeljo, dne 14. aprila je obhajala celjska Narodna čitalnica na posebno slovesen način svojo 50 letnico. Dopoldne se je vršilo slavnostno zborovanje, zvečer pa slavnosten koncert, združen z ljudsko veselico. Na slavnost so

prihiteli zastopniki skoro vseh spodnještajerskih čitalnic in drugih društev, pa tudi gostje iz Ljubljane in drugih slovenskih mest. Na dopoldanskem zborovanju je imel dr. Josip Sernec, ki je že 35 let predsednik tega društva, sledeč nagovor: »Z velikim zadoščenjem in z radostnim srcem stopam danes pred vas kot predsednik Narodne čitalnice celjske, ko vidim, da je prihitelo od vseh krajev naše lepe Štajerske, pa tudi iz sosednih slovenskih dežel toliko najodličnejših zastopnikov narodnih čitalnic in drugih odličnih rodoljubnih društev, da bratovsko z nami praznujejo to, za celjske Slovence prevažno in za celi narod zgodovinsko pomenljivo 50 letnico celjske čitalnice, ker smo si svesti velikega pomena slovenskih čitalnic sedaj vsaj še tako kakor so bili prepričani o bistveni važnosti čitalniških društev oni slavni rodoljubi, ki so pred 50 leti osnovali celjsko Čitalnico.

Leta 1860. se je začelo živahno narodno gibanje na Štajerskem. V tem letu so se vršile prve velike narodne veselice, pravi ljudski shodi, na katerih je goreča beseda tačasnih rodoljubov in slovenska pesem prešinila z viharo silo množice slovenskega naroda in jih na mah napolnila z gorečim navdušenjem. Pa kaj bi ostalo od narodnega navdušenja in te, rekel bi, instinktivne zavesti, če se ne bi takoj prestavilo teh narodnih nazorov v praktično življenje in se ne bi pričele plesti tiste niti in vezi, ki so ustvarile iz akademičnega čutja vzajemnosti organizirano zvezo Slovencev. Osnovale so se najprej čitalnice, ki so si stavile za ono dobo najprej potrebno nalogo, namreč ustvariti slovenski občevalni jezik v meščanski družbi, oživljati narodno družabno življenje, širiti gojenje petja, glasbe. — Čitalnice so bile edini svetli žarek v takratni naši kulturni temi. V čitalničnih prostorih večinoma ponemčenih mest in trgov na Slovenskem so se iskali in tudi našli rodoljubi dotičnega kraja, se izobraževali, zabavali, sklepali in ojačevali svoje gospodarske zveze, govorili o političnih akcijah. Tekom časa se je iz čitalnic rodilo in izcimilo premnogo

drugih koristnih narodnih društev...» Celjski Narodni dom se je za sprejem milih gostov primerno okrasil. Zvečer istega dne smo slišali v veliki dvorani dober koncert, videli krasno alegorijo in dobro gledališko predstavo, občudovali petje, recitacijo iz Aškerčevega »Zlatoroga«. Oživele so ta večer v čitalnici vse tiste lepe umetnosti, ki so danes naše svoje ognjišče v drugih posebnih društvi. Resnično, petdesetletnica celjske čitalnice je bil lep, primerno slavljen in za spodnještajerske Slovence v več ko enem oziru znamenit jubilej. Naj živi stoletnica!

4. ANTON AŠKERC †.

Dne 10. junija je umrl po kratki bolezni ob pol 2. uri zjutraj v ljubljanski deželni bolnišnici znameniti naš štajerski rojak, pesnik Anton Aškerc, star komaj 56 let. »Tako naglo je šel od nas, mož in pesnik, da se tega komaj zavedamo, kako je bilo... Silno bogastvo je položil v zakladnico slovenskega duha; koliko naših mož se more v tem oziru z njim meriti? Položil je toliko lepote v svoja dela, lepote, ki je bila kakor solnčna misel! Gledal je narodovo bodočnost z vedrim čelom in klical nas je, da mu sledimo pogumno, v dejanjih, s samozavestjo. Naglo je odšel od nas! Kakeršno je bilo njegovo življenje, taka je bila njegova smrt. Ni hiral kot starec, ki je le še senca življenja in živa podoba umrljivosti. Padel je na mah, kakor padajo junaki... Telo je umrlo, forma je razbita, ali nad nami je ostala ideja... Anton Aškerc je ustvarjal iz bogatega svojega življenja...» To še in marsikaj lepega je povedal ob odprtem grobu pesnikovem predsednik »Slovenske matice«, profesor dr. Ilešič.

Rodil se je Anton Aškerc pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic. Bil je sin priprostih kmečkih starišev. Gimnazijo je študiral v Celju, bogoslovje v Mariboru. Služboval je kot kaplan po različnih štajerskih farah: pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah, v Šmarju, Mozirju, Šoštanju. To je bilo

v časih, ko se je pričel narod cepiti v dve nasprotujoči si politični struji: narodno-napredno in takozvano katoliško-narodno. V političnih bojih ne sme biti človek vedno odkritosrčen ali vsaj ne prezgovoren. Aškerc je bil kot duhovnik in pesnik odkritosrčen in če je trebalo, brezobziren. To mu je nakopalo veliko sovraštva. Pojavil se je takrat v našem javnem življenju dr. A. Mahnič, ki je začel Aškerca s peresom in svojimi zvezami med štajersko duhovščino neusmiljeno preganjati. Aškerca so premeščali, trpinčili na razne načine, pa mož je pri svojem prrepičanju, ki se ni strinjalo s smerjo in sredstvi katoliško narodne politike, vstrajal. Konec bojev med njim in štajersko višjo ter nižjo duhovščino je bil ta, da se je Aškerc preselil v Ljubljano in dobil tam vsled posredovanja svojega zvestega prijatelja, bivšega župana Hribarja, na magistratu službo arhivarja. V tej službi je ostal do svoje smrti.

Malo je pesnikov, čijih dela bi bila prodrla tako globoko v narod, kot so prodrla Aškerčeva. Mehki in nežni Gregorčič ter trdi in jekleni Aškerc sta najbolj priljubljena slovenska pesnika. Tisoči in tisoči so se navduševali ob Aškerčevih stihih za kulturno in politično delo v prid in napredek našega ljudstva. Postali so ti stihii prava narodova last.

Ali tudi kot človeka moramo Aškerca globoko spoštovati. On je bil eden tistih ljudij, ki slečejo duhovniško suknjo zato, da se morejo izživeti. Storil je marveč to kot neomahljiv značaj, ki živi po svojem prepričanju. V Ljubljani je živel skromno in sam za se. »Življenje se mu ni nikoli sladko nasmehnilo...« je pisal ob njegovi smrti nek slovenski list. In pokopan je bil v sredo, dne 12. junija s častmi, kakor še menda noben slovenski pesnik.

V sprevodu so nosila belo oblečena dekleta lipove vence s trakovi, na katerih so bila napisana njegova najznamenitejša dela in sicer: Balade in romance (1890), Nove

poezije (1900), Primož Trubar (1905), Četrty zbornik poezij (1904), Mučeniki (1906), Lirske in epske poezije (1896), Zlatorog (1904), Junaki (1907), Akropolis in piramide (1909), Jadranski biseri (1908), Poslednji Celjan (1911) in dr.

Slava Aškercu, našemu drugemu kralju Matjažu!

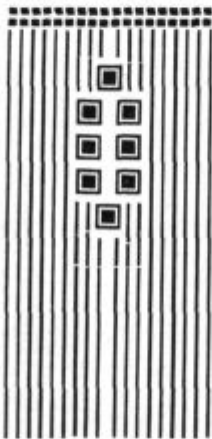
WOODROW WILSON, NOVI PRED-
SEDNIK ZDRUŽENIH DRŽAV V SEVERNI
AMERIKI

VSEBINA.

	Stran
Kalendarij , narodna krstna imena in drug drobiž	1—52
Žrtev volkov , božična bilja, ruski spisal A. J. Maksimov prevel Srečko	55—71
Na grobu Napoleonovem , pesem, Anton Novačan . .	72
Avgust Strindberg , življenjepisna črtica, spisal Jos. Vuga	73—76
Zlomila so se vesla , črtica, spisal Stanko Svetina . . .	77—82
Eno je zmirom , pesem, Anton Novačan	83
Prima donna , novela, spisal A. Šenoa, prevel Š. K. . . .	84—123
Župani občine Št. Pavel pri Preboldu in njih delovanje od l. 1848/49, zgodovinska črtica, spisal Jos. Vidic	124—131
Beg , noveleta, spisal Anton Novačan	132—138
Noč pred obravnavo , povest, spisal A. Čehov, prevel A. N.	139—144
Leto 1912 . Kratek pregled najvažnejših dogodkov	145—159
Oglasi.	

OGLASI

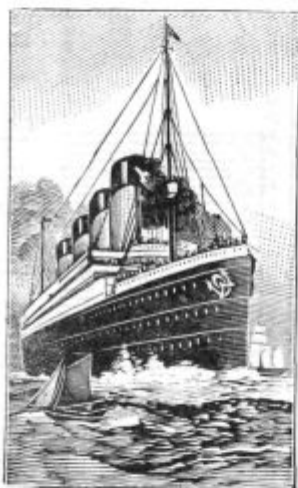

V Ameriko

preko Pariza, Havre, Southampton ali Cherbourg-a

Olympic 45.000 ton.

St. Louis.
Adriatic.

St. Paul.
Oceanic.

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največjimi angleškimi parnikisveta, White Star Line' ter slovečimi brzoparniki, American Line', ki so moderno urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri pogrnjenih mizah. Snažnost in dobra postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in soboto. Natančnejša pojasnila daje brezplačno

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

EDVARD KRISTAN

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 41.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba v Celju.

Stavbena in umetna kamnoseška
obrtništvo s strojnim obratom. Izvršuje
vsa v svojo stroko spadajoča dela.

Mmogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmor-
nih vrst, granitov in sijenitev.

BOGATO ZALOGO NAJNOVEJŠIH, OKUSNIH
KLOBUKOV ZA DAME IN OTROKE KAKOR
TUDI ZA GOSPODE SLAMNIKE, PANAMA ITD.
PRIPOROČA

MARIJA SMOLNIKER
MODNI SALON CELJE NARODNI DOM

Proti kašlju

je najboljšo sredstvo štajerski zeliščni sok . . . K 1-60

Proti želodčnemu krču

se priporoča Eucalyptus-esenca K 1-20

Proti bledici

predpisujejo zdravniki Asello z železom K 2-50

Proti protinu

najboljšo pomaga dr. Wuchtovo mazilo K 1-20

Odlikovan v Parizu, Londonu, Bruselju in Rimu.

Lekarna pri Želenu (Hirschen-Apotheke) Gradec.

Zahtevajte cenik!

Kdor zna kupiti

harmoniko

kupi jo le pri izdelovalcu

Franc Hochholzer-ju

Dunaj XVI, Degeng. 116, vogel Kolburggasse.

Lastna izdelovalnica orkesterskih harmonik z najmočnejšim helikonbasom. ♦♦ Vsi sistemi kromatično zglasihi harmonik.

♦ Izborne učne knjige K 1'50. ♦ NB. Vsakemu vrnem denar, kdor ni zadovoljen z mojimi harmonikami. Bogato ilustrovani reniki zast nj.

Veletrgovina s papirjem, pisalnim in risalnim prodjem

GORIČAR & LESKOVŠEK

CELJE GRAŠKA CESTA ŠTEV. 7

Tovarniška zaloga vseh vrst kancelijskega, konceptnega, svilenega, barvanega in ovitnega papirja. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. Tiskovine za vse urade. Papirnate vreče po originalnih tovarniških cenah. Trgovske in odjemalne knjižice, zapisniki, beležnice, izberi. — Kasete. albumi za slike, dopisnice in poezije v največji izdeksi. Dopisnice, umetne, krajevne, s cvetlicami in za voščila. — Nagrobne vence in umetne cvetlice, igralne karte in štambilje. — Solidna in točna postrežba.

♦♦♦ Trgovci preprodajalci imajo izjemne cene. ♦♦♦

Na
debelo!

ZVEZNA TRGOVINA
:: GORIČAR & LESKOVŠEK ::
CELJE, Ročovška ulica št. 3

Na
drobno!

ZVEZNA TISKARNA V CELJU

**IZVRŠUJE
VSA V SVOJO
STROKO SPADA-
JOČA DELA HITRO,
OKUSNO IN POZMERNIH
CENAH. KER JE BOGATO
ZALOŽENA Z NAJNOVEJ-
ŠIMI OKRASKI TER JE
OPREMLJENA Z MOTOR-
NIM OZ. ELEKTRIČNIM
OBRATOM, LAHKO IZ-
VRŠUJE VSA, TUDI NAJ-
VEČJA DELA V PRIPRO-
STI KAKOR TUDI V NAJ-
MODERNEJŠI OBLIKI. : :
PRIPOROČA SE ZLA-
STI VIZVRŠITEV
VEČBARVNIH
TISKOVIN**

POSTELJNO PERJE IN PUH

1 kg sivega, skubljenega K 2—; polbelega K 280, belega K 4—; prima mehkega kot puh K 6—; najfinejšega, srebrnobelega skubljenega K 8—; neskuženega, sivega puhastega K 3'60, K 4'50; belega K 4'40, K 5'20, K 6—; puha sivega K 6—, K 7—, belega K 10—, najfinejši prsni puh K 12— od 5 kg dalje franko.

POSTELJNO BLAGO

iz prima gostega, rudečega, višnjevega, rumenega ali belega inlet blaga (nankinga), 1 pernica ca. 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 zglavnicama, ca. 80 cm dolgima in 60 cm šir., zadostno napolnjena z novim, očiščenim, puhastim, trpežnim sivim perjem K 16—, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—, sama pernica K 10—, K 12—, K 14—, K 16—, sama vzglavnica K 3—, K 3'50, K 4— razpošilja od K 10— višje franko, omot zastoj, proti povzetju

MAKS BERGER v Dešenici štev. 196/b (Šumava).

Najboljša izbira vseh kakovosti in velikosti postelnega perja, puha, izdelanih postelj, posteljnih prevlak, flanelnih, posteljnih in sternih odev, prtov, blazin in slamnica po ilustrovanem ceniku, ki se dobi gratis in franko.

Neprimerno se zamenja ali vrne denar!

ZVEZNA KNJIGOVEZNICA

V CELJU

SCHILLER-JEVA
CESTA ŠTEV. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela v prosti kakor tudi najfinjši izpeljavi. Ceno hitro in solidno delo.

Zlasti se priporoča v vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov; izdelovanje raznih map itd.

Varstvena znamka „Sidro“.

Varstvena znamka „Sidro“.

Richterjev Linimentum Capsici compos
nadomestilo za

Sidrov - pain - expeller

je zanesljivo, bolečine ute ujoče sredstvo, ki se lahko spričo svoje posebne

priprave in spričo shrbne izbire uporabljenih snovi porabi kot koristno mazilo tudi od občutljivih oseb. To domače sredstvo, ki se je že mnogokrat izkazalo, porabi se lahko tako kot odvajalno, tudi preprečevalno, posebno pa kot bolečine olajšujoče mazilo. Posebno onim osebam je prav priporočati, ki se mnogo mude na prosiem, ki so izpostavljeni pogostim spremembam vremena in potemtakem prehlajenju n. pr. ekonomom, gozdarjem, lovcem, kmetovalcem, ribičem, rudarjem, mornarjem, izseljencem i. t. d. kakor tudi turistom pred in po napornih hojah in sploh vsem potnikom. Pazi naj se torej pri nakupu ter ne vzame nikakršnih ponaredb! Kdor torej želi originalni izdelek, naj natanko pazi, ako je na zavoju dobro vidno sidro. Kjer manjka sidro, ima se opraviti s ponaredbo. Ako kje ni dobiti Richterjev originalni izdelek, obrniti se je naravnost na

ker jim doprinese, ako ni ravno zdravstvenika pri roki, pri nezgodah in slabostih v največjih slučajih hitro in sigurno pomoč.

Posebno velika prednost Linimentum Capsici compos, ki velja po vsi pravici kot zanesljivo preprečevalno sredstvo, obstoja v enostavni rabi. Vmeti se en- ali večkrat na dan boleče, zmrzle, oslabiljene ali ohromljene ude in kmalu po vmetanju se bo začutila dobrodejna gorkota, ki utešuje bolečine. Daljna prednost Linimentum Capsici compos s „sidrom“ je nizka cena 80 vin., K 1'40 in K 2'— steklenica. Omisli si jo torej lahko vsakdo in naj bi tudi nihče ne zamudil, jo poskusiti pri prehlajenju ta bolečino ute ujoči liniment.

Dr. Richterjevo lekarno pri »zlatem levu« v Pragi.

I. Elizabetna cesta 5 nova. Razpošilja se vsak dan.

Zakaj je

Richterjeva omarica kamenitih stavbic s sidrom

še vedno otrokom najljubša igrača?

Ker vzbuja otrokom vedno iznova veliko veselje staviti lične stavbe po lepih načrtih in ker vedo, ko

dobe dopolnilne omarice, da zamorejo staviti vedno večje in lepše stavbe. Vsaka omarica kamenitih stavbic s sidrom se lahko poveča z nakupom dopolnilnih omaric, kar pri drugih igračah ni mogoče, slednje so vsled tega

najdovršenejša in najcenejša igrača. Pristno samo s sidrom! Dobiti je za ceno po K 1'50 do K 5'— in višje. Najboljše se izbere po bogato ilustr. ceniku, ki se razpošilja franco in zastoni. Kdor ljubi godbo, naj tudi zahteva cenik o znamenitih imperator-gedali in govornih strojih. **FR. AD. RICHTER & CIE.** kralj, dvorni in kom. založnik, DUNAJ, I. Operngasse 16, HIETZING, RUDOLSTADT, NORIMBERG, OLTEN, ROTTERDAM, PETROGRAD, NEW-YORK, 215 Pearl Street

Lekarnar A. Thierry-jev balzam postavno zavarovan

je pristen samo, ako je steklenica opremljena z zeleno redovnico kot varšiveno znamko.

Vsako ponarejanje in razprodaja drugih balzamov z znamko, katera lahko moti, se bo postavnim potom zasledovala. Ta balzam služi zunaj in znotraj. On je: 1. **Nedosegljivo zdravilno sredstvo proti vsem pljučnim in prsnim boleznim, olajša katar in ustavi izpljuvanje, odvrne bolesten kašelj in enake zastarele bolezni.** 2. Posebno dobro uspeva pri vnetju vrata, hripavosti itd. 3. Odstrani mrzlico. 4. Ozdravi vse bolezni jeter, želodca in črev, posebno želodčni krč,

Vsi preparati se dobijo pristno pri A. Thierry-ju, lekarnarju "Pri angelu varhu" v Pregradi pri Rogatcu.

koliko in trganje v trupu. Odstrani bolečine in ozdravi zlato žilo. 6. Čisti ledvice, odvzame hipohondrijo in melanholijo, ojači tek in prebavo, razredčuje slez in čisti kri. 7. Je posebno dobro sredstvo proti zobobolu, votlim zobem, gnilobi v ustih, odstrani riganje in neprijeten duh iz ust in iz želodca. 8. Odpravi črve, trakuljo in utešuje padavico. 9. Od zunaj dobro služi proti ranam, pegam, šenu, krastam, **opeklinam, mrzlim udom.** Odvzame glavobol, šumenje, trganje, ušesno bol itd. Več pove navodilo. 10. Je sredstvo, ki se rabi zunaj in znotraj in brezdvomno pomaga, ni drago in ne škoduje nikdar, zaradi tega naj bi se rabilo v vsaki družini, posebno ob času influence, kolere, in drugih nalezljivih bolezni — Paziti je treba na postavno zavarovano zeleno znamko z nuno. — 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali pa ena velika posebna steklenica stane **K 5'60.** — Manj se ne razpošilja. Pošilja se samo proti predplačilu ali povzetju. Naslovi se naj na:

Lekarna „Pri angelu varhu“ Adolf Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Moč in učinek pristnega vlečnega centifolij mazila

(prej imenovano čudežno mazilo).

Schulzeng Apotheke

des A. THIERRY in
PREGRADA

S tem mazilom se je ozdravila že 14 let stara kostna gniloba, kojo se je smatralo za neozdravljivo, v novjšem času pa celo 22 let stara težka rakova bolezen. Prepreči in leči zastrupljenje krvi. Onemogoči skoro vsako operacijo in celo odločbo. Pristno vlečno centifolij-mazilo izvanredne vlačilne moči, ki se uporablja pri najtežavnejših tudi zastarelih boleznih in ki je nedosežno v lečenju ran, kakor tudi v ublažitvi bolečin, sestoji iz koncentracije čudotvornih naravnih moči rudeče vrtnice v zvezi z drugimi slavno znanimi snovmi, ki so znane vsled dobre zdravilne moči. Pristno vlečno centifolij-mazilo se rabi pri slabih prsih otročnic, zaprtju mleka, zakrknjenju prsi, šenu, pri vseh zastarelih pokvarah, odprti nogi ali kosti, ranah, solnem toku, oteklih nogah, celo pri kostni gnilobi; pri ranah, ki so povzročene po udarcu, sunku, strelu, vrezanju in tiščanju. Izvleče zaderika stekla, lesa, peska, trnja itd.; pri vseh oteklinah, izrastku, čermu, celo pri raku; pri črvu na prstu, zanohtni ugnjidi, mehurjih, po hoji ranjenih nogah, opeklinah vseh vrst, zmrzlih udih, razgnjidih na vratu, krvnih zagnjidah, ranjenju otrok itd.

Manj kot 2 lončka se ne razpošilja; pošilja se samo, ako se denar naprej vpošlje ali pa po povzetju. Dva lončka staneta K 3'60.

Dobi se edino v lekarni:

„Pri angelu varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu.

Protinski fluid le za zunanjo rabo.

Presenečno gotov učinek mazila zoper protin, trganje po kosteh, hudo kostenico v sklepih, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitev, otekline v udih, vnetje itd., kakor tudi zunanje okrepčilo po vseh naporih.

Manj ko 2 steklenici se ne more poslati in staneta po povzetju ali pri predplačilu 3 krone 60 vin.

Pristno angleško mazilo za varstvo kože

1. brez vseh škodljivih in prepovedanih snovi, učinkuje ugodno in gotovo proti vsaki bolezni kože. **Odstranja mozole, pege na licu, bradavice, kraste in druge izrastke na licu**

in podeli obrazu in rokah gladko in nežno pri neprestani uporabi mladostno nežnost. Vsak večer prej ko se gre spat, naj se namaže obraz ali tisti del trupla, kateri se hoče, da se pomladi ali da nežen postane, na roke naj se natakne rokavica in tako naj se pusti čez noč sredstvo učinkovati. Zjutraj naj se z mrzlo vodo in nevtralnimi milom (najbolje je moje boraksovo milo) zmije. — **1 lonček pristnega angleškega mazila za varstvo kože in boraksovo milo velja 4 krone.**

Hematin - pastile

so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo obenem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakih pričenjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, želodčnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so edino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost. Ena škatljica velja franko 4 K.

Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca.

Zagorjanski prsni sirup

je lahko užitno sredstvo za odrasčene in otroke vsake starosti. Učinkuje utešljivo proti kašlju, davici, prsnemu in pljučnemu kataru, zasliženju, boleznemu pljuvanju, bolečinam v prsih itd.

1 steklenica stane 3 K 30 vin.

Pristne angleške kaskara-sagrada kričistilne kroglice.

Zavitek s 6 škatljami stane 4 krone. Manj kot en zavitek se ne razpošilja. — Priporočajo se za pospeševanje hoje na blato brez škodljivih nasledkov.

Digestiv, pristni angleški prašek za jed in prebavo,

je neprekosljivo domače sredstvo, učinkuje in pospešuje prebavo in tek, krepča želodec, čisti kri in zabrani začetek in napredovanje boleznih prebavil. Priporoča se posebno po užitku preobilne, mastne jedi in pijače. Četrť ure po zaužitku hrane se vzame eno ali dve majhni žlici tega praška na vodi ali na vinu in se izpije na vrh pol kozarca vode ali vina. Škatlja stane 3 krone.

Prava angleška tannochinin-pomada za lase.

Zabrani izpadanje las, predčasno osivelost, je absolutno neškodljiva in boljša ko vsaka druga. Lonček stane 4 krone.

Lekarna „Pri angelu varhu“ A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

Lekarnar Thierry-jev balzam in centifolijsko mazilo itd. so obče znana in razširjena kot najboljša domača sredstva ter se jim daje povsod prednost, tako da ni potrebno nikako nadaljno priporočilo.

Hemoroidni prašek,

gotova pomoč, zdravi in odstrani hemoroide (zlato žilo, krvotok mastnice, vozle). Le zunanja uporaba, brez motenja poklica. Natančneje pove navodilo za uporabo. Škatlja stane 8 kron. Naroča se in denar pošilja na: Lekarna „Pri angelu varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Modna in športna trgovina

P. Magdić

LJUBLJANA

 Nasproti glavne pošte

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezenine, Jabots, fichus damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi, znaki i. t. d.

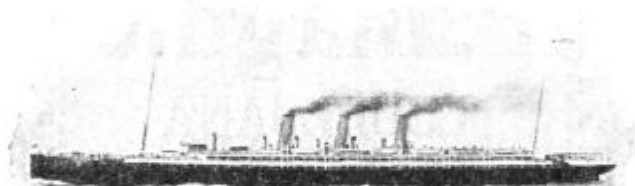
Damski kostumi in plašči,

bluze, spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solnčniki, dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo. Posebni oddelek v l. nadstropju za **damske klobuke, slamnike**, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, žalni klobuki vedno v skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice, srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lasi in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, termos. **Potrebščine za sankanje, tenis in lovce.** — Sokolske potrebščine.

Samo 5 dni

iz Havre v New-York

vozijo zanesljivo brzoparniki
francoske prekmorske družbe

„Comp. Générale Transatlantique“.

.....
Edina najkrajša, najcenejša in najboljša linija.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za v
Ameriko ter vozne liste za povratek
iz Amerike v domovino nazaj po naj-
nižji ceni in brezplačna pojasnila daje
edino oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska cesta 18
v hiši kmetijske posojilnice.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. ▽▽▽▽

Konfekcija za dame.

Točna postrežba. ≍ Solidne cene.

Veletrgovina z železnino
„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železninarsko stroko spadajočega blaga, posebno: železa za kakoršnokoli porabo, različne žice, žičnih ograj, poljedelskih strojev, železnega pohištva, emajlirane, aluminijeve in nikljaste posode, predmetov za domačo uporabo, potrebščin za stavbe, cevi in armatur za vodovode, priprave za hišne vodnjake, vsakovrstnega orodja za obrtnike, čebelarskih potrebščin, umetnega gnojila za jamčene kakovosti itd. itd.

Na debelo in drobno!

Cene nizke!

Postrežba točna!

»SLAVIJA«

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje človeško življenje

po vseh kombinacijah, izmed katerih

so najugodnejše naslednje:

1. Za slučaj smrti, po kateri — naj se taista primeri kadar koli — se izplača zavarovani kapital takoj dotičnim dedičem.

2. Za doživetje in smrt, t. j. ako zavarovanec doživi naprej določeno leto, katero si sam izvoli, se izplača zavarovana istina njemu samemu; ako prej umrje, pa takoj njegovim dedičem. Pri tem načinu se more zavarovati tudi tako, da mu ostane istotoliko kapitala izplačilnega po smrti, kolikor ga je prejel ob doživetju določene dobe.

3. Za dobo 20 let, t. j. ako umrje v teh letih, se izplača zavarovani znesek dedičem; ako pa jih doživi, potem določi sam, kako se mu naj izplača kapital: ves naenkrat, v dosmrtnih obrokih ali pa šele po smrti.

4. Za rento ali pokojnino, katera se začenja dotičniku izplačevati takoj po enkratni vlogi gotovega zneska, ali pa šele po nekoliko letih, in sicer do smrti.

5. Doto otrokom, zlasti dekletom, katera se izplača, ko doživi zavarovani otrok 18., 20. ali 24. leto svoje dobe in to tudi takrat, ako je zavarovalec (oče, mati, skrbnik itd.) umrl pred koncem zavarovalne dobe, dasi v tem slučaju preneha daljnje vplačevanje zavarovalnine. Ako umrje otrok pred določenim letom, se izplača vsa zavarovalnina roditelju, zavarovalcu itd. ali pa se prenese ves kapital na kakšno drugo osebo.

Vse te in ostale načine zavarovanja prevzame banka »Slavija« pod ugodnimi pogoji in cenejšimi tarifi, kakor vse druge zavarovalnice. Vrhutega pa imajo člani banke »Slavije« ker je vzajemna zavarovalnica — brez posebnega priplačila, t. j. do deleža čistega dobička, ki je doslej iznašal po 10, 20, 25 in eno leto celo 48 odstotkov.

Rezervni fondi koncem leta 1911 . . . K	55.907.709·21
Izplačani kapitali in škode leta 1911 »	7.867.092·16
Izplačani kapitali in škode sploh . . . »	123.257.695·77
Plačana zavarovalnina leta 1911 . . . »	12.678.451·22

Vsa podrobnejša pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno

**generalni zastop banke »SLAVIJE« v Ljubljani
v lastni hiši v Gosposki ulici št. 12.**

Brzovjavni naslov : ŽGANJARNA CELJE. ☎ Telefon štev. 68.

Žganjarna : ROBERT DIEHL, CELJE : Žganjarna

Zaloga najraznovrstnejših pristnih žganih pijač, kakor: pristne domače in bosanske slivovke, tropinovke, brinjevca, vinskega žganja itd. Gg. gostilničarjem in kavarnarjev priporočam pristni Jamaikarum in najfinejše likerje.

Veliko domače podjetje!

F. S. LUKAS V CELJU

RASTLINSKA DESTILACIJA

»ADAM«

Vas postreže priznано povsem najugodnejše pri nakupu vseh vrst likerja in žganja.

SPECIALITETE: Adam grenki in sladki in Pelinkovac, najboljši želođčni likerji, izdelki izključno samo iz rastlin proti jamstvu K 25.000. Bosanska in slavonska slivovka, ogrski kakor istrski tropinovec in vinsko žganje ter zajamčeno pristen v zdravstvene namene priporočljiv kranjski brinovec iz lastne žganjarne.

Zahtevajte v lastno korist brezplačno in poštnine prosto vzorce in cene.

Velečastiti duhovščini ter slav. občinstvu priporoča svojo narodno trgovino z vedno svežim specerij-skim blagom in deželnimi pridelki na debelo in drobno. Kupuje tudi vse vrste deželnih pridelkov po najvišjih dnevnih cenah.

Franc Kolenc, Celje, Nar. dom

 Uničujoče sredstvo zoper škodljivce na trti
patentovano in v razstavi v Badnu pri Dunaju s srebrno kolajno odlikovano, dobiva se pri

Mihae'u Altziebler-ju v Celju, Savinska ul.

To uničujoče sredstvo rabijo vinogradniki celjske, ozir. spodnještajerske okolice že skozi deset let z najboljšim uspehom. Ena steklenica te tekočine stane 90 v, ter se ista primeša vodi, v kateri se je raztopila modra galica za škropljenje proti peronospori. Na 100 litrov vode, v kateri je raztopljena modra galica, pridene, oziroma dolije se samo 1 liter te tekočine ter se s tem doseže največji uspeh pri uničevanju trtnih škodljivcev, tudi ni potreba potem trt toliko žveplati, ker to sredstvo uničuje tudi plesnobo na trtah.

 Tudi so vsi pečarski izdelki, posode in peči v zalogi.

MAKS ZABUKOŠEK
CELJE KROŽNA CESTA 16

MODNI SALON ZA GOSPODE, VE-
LIKA ZALOGA TU- IN INOZEMSKEGA,
OSOBITO ANGLEŠKEGA BLAGA.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

PRICA & KRAMAR :: CELJE

Trgovina galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor: srajce, ovratniki, kravate, naramnice in nogavice. Vsakovrstni predpasniki, pasovi, rokavice, čevlji in dokolenice. Dežniki, palice, otročji vozički, nagrobni venci in igrače. Pletene korbice za potovanje, ročna dela, papir itd.

GRAŠKA CESTA IN KROŽNA CESTA

Sedlar in
tapetar **J. Strelec, Celje** Nova ulica
števil. 11

se priporoča v izvrševanje vozov,
konjskih naprav i. vseh v tapetarsko
stroko spadajočih del. Vsakovrstna
popravila izvršuje točno in ceno.

JOSIP HOČEVAR :: CELJE

KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 5

PRIPOROČA SLAV. OBČINSTVU
SVOJO IZDELOVALNICO IN VELIKO ZALOGO
OBLEK ZA GOSPODE IN DEČKE

ANTON in ANA ROBEK

GOSTILNA »NAR. DOM«, CELJE

Priporoča slav. občinstvu
vedno sveže marčno pivo,
izborna vina ter najboljšo
kuhinjo. ::::: Cene nizke.

HOTEL „PRI SLONU“, LJUBLJANA

ANTON GNEZDE ODODA, LASTNICA

Hotel prve vrste. Sredi mesta, blizu poštnega in brzojavnega urada, ima 90 sob z vso ugodnostjo, salon, jedilnico, kavarno. Hoteški omnibus odhaja k vsakemu vlaku. Ekvipaže v hiši.

Tu je edino kopališče z ljublj. železnimi in šotnimi kopeli enake francovim kopelim pod vodstvom g. vl. svet. prof. dr. pl. Valente, in parne, kropilne in kopeli v banjah.

Južnoštajerska hranilnica v Celju v Narodnem domu

Sprejema hranilne vloge vsak
delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in jih obrestuje po

 4¹/₂ ‰

od dneva po vlogi do dneva dviga
ter pripisuje obresti vsakega pol
leta h kapitalu. Rentni davek pla-
čuje hranilnica sama ter ga ne od-
teguje vlagateljem. Za varnost vlog
jamčijo okraji: Soštanj, Sevnica,
Smarje, Gornji Grad in Vranksko in re-
zervna zaklada, katere znašata že
nad 350.000 K. Ker nima namena
iskati dobička, zato razdeli znatne
svote v občekoristne in dobrodelne
namene za gori omenjene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške
ustanove **30.000 K**, za na-
pravo potov **5.000 K**, različnim
učnim zavodom in za ustanovitev
slovenske obrtne strokovne šole
12.000 K, za podpore različnim po-
žarnim brambam in v kmetijsko
gospodarske namene nad **6.000 K**,
hranilnico ustanovivšim okrajem
izplačala okoli **45.000 K** za dobro-
delne namene, skupno tedaj nad
100 000 K. **Sprejema tudi hra-
nilne knjižice** drugih, posebno
ne-lovenskih denarnih zavodov in
jih obrestuje, ne da bi se pre-
trgało obrestovanje.

I. JAX & SIN LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 17

priporoča svoje priznane najboljše

šivalne stroje

in stroje za pletenje (Strickmaschinen).

Vozna kolesa.

Dosedaj se je prodalo 160.000 šival. strojev.

Zaloga pisalnih strojev.

Tovarna v Lincu ustanovljena 1867.

PRIPOROČAMO
KOLINSKO KAVINO
PRIMES

::: Mlatilnice, slamoreznice, motorje :::

in sploh vse poljedelske stroje in orodje
dobite najcenejše in najboljše pri tvrdkih

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana

**Dunajska
cesta 16**

**Prepričajte se in zahtevajte
::: slovenski cenik zastoj. :::**

USTANOVLJENA 1837

Tovarna
pohištva

J. J. NAGLAS

Ljubljana

Turjaški trg štev. 7

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gospo-
ske sobe. Preproge, zastorji, modroci na
vzmet, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje
cene.

Najsolid-
nejše blago.

Bolečine

revmatičnega, protinskega ali nevralgičnega izvora, tudi zastarane bolezni, glavobol, zobobol, bolečine v mišicah, zaspanje udov i. t. d. se odstrani po

zdravniškem nasvetu

ako se vrbije z **STELLA-FLUIDOM**. To priprosto, prijetno vonjajoče sredstvo, ki je v vsaki hiši neobhodno potrebno, se je izvrstno izkazalo v 100000 slučajih. Enkratno vrbiranje s **STELLA-FLUIDOM**

zlajša takoj

vsako bolečino ter odstrani nje kapi. **STELLA FLUID** vsebuje mentol in eterična olja ter je zmešan z vodo izvrstno osvežujoča zobna in ustna voda. **STELLA FLUID** je zdravniško priporočen in je dobiti skoro v vseh lekarnah. Pri nakupu zahtevajte vedno le

STELLA-FLUID

ter ne sprejmite malovrednih ponaredb. — **Dunajski zdravnik je v svoji strokovni oceni navedel sledeče.** Preparat, ki odgovarja vsem zahtevam in ki zasluži najdalekosežnejše upoštevanje zdravništva je **Stella-fluid**, ki ga izdeluje neki bosenski lekarnar. Ta preparat sem **skozi več mesecev** v mnogih slučajih poskušal, uspeh pa je bil, kar hočem posebno poudariti, izvanredno velik. Glavno učinkuje pri revmatičnih in protinskih napadih, vsled česar priporočam ta preparat vsem tovarišem v uporabo kar najboljše pri imenovanih slučajih.

Dunaj, 24. januarja 1912.

12 malih ali	6 dvojnih steklenic	K 5—	franko
24 » » 12 » »	» » » »	» 8:50 »	
36 » » 18 » »	» » » »	» 12— »	
48 » » 24 » »	» » » »	» 16— »	

Zdrav želodec je glavni pogoj za vzdrževanje zdravega organizma.

Paziti je torej na nemoteno, dobro prebavljanje in redno izpraznjenje, kajti le potem se zamore obdržati zdrav želodec. Zabasanje ter motenje pri prebavljanju vsled mnogega sedenja ali vsled zavžitja mastnih in pokvarjenih jedil ali vsled čezmernega zavzivanja vina, piva itd. povzročuje različne težkoče v spodnjem delu telesa in želodčne bolezni n. pr. **želodčni krč, želodčno stiskanje, napenjanje, riganje, bluvanje, slabosti, gorečico, breztečnost** itd. Redna poraba dietične lahko odvajalne ter prebavljanje pospešujoče **želodčne soli »Stella«** zabrani in odstranjuje take neprijetne želodčne bolezni. Cena enemu zavoječku z navodilom za uporabo K 1—, 6 zavoječkov K 5—.

Pristne **»Švedske želodčne kapljice«** so vsled izbornih lastnosti znane kot izvrstno sredstvo za okrepčanje želodca. 3 steklenice z navodilom za uporabo K 4:50 franko, 12 steklenic samo K 12— franko. Naročila naj se naslavlja na **»Zvezdno lekarno« S. Zaloscer, Tuzla, št. 13, Bosna.**

Proti kašljanju, hripavosti in prsnim bolečinam je najboljši prsni in kašljev sok (Syrup pectoral). 3 steklenice K 5— franko. — **Tinktura za kurja očesa** je najboljšo sredstvo proti kurjim očesom, trdi koži, oteklina in bradavicam. 1 steklenica K 1—. — Izvrstno sredstvo proti pegam in vsem nečistostim na obrazu je **Estella-obrazno mazilo**. 1 lonček K 1—.

Naročila je naslavljati natančno na:

S. Zaloscer, lekarna in drožerija pri »Zvezdi« v Tuzli št. 13, (Bosna).

H. SUTTNER

Ljubljana 26, Mestni trg 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka „IKO“.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Zahtevajte cenik
zastonj in poštnine prosto.

Zahtevajte cenik
zastonj in poštnine prosto.

Zahtevajte povsod

 pravi

ki je pristni rast-
linski liker!

Pripravljen samo iz žlaht-
nih rastlin brez esenc.

Jamstvo 50.000 kron.

On krepča želodec, tek in prebavo
preganja pokvare, slabosti in težave želodca,
brani želodec in čreva proti strupom pokvarjenih
jedil in proti nalezljivim boleznim.

On ne slabi in ne omami, ne škoduje telesno in
duševno, ampak daje moč in veselje do dela.
Po njegovem vžitku ni mačka in glavobola.

Edina izdelovalnica:

Rastlinska destilacija »FLORIAN« v LJUBLJANI.

Nekaj vrstio iz nebrojnih priznalnih pisem:

Vaš liker „**FLORIAN**“ mi čez vse dobro pomaga, da še nobeno
zdravilo ne bolje.

Pater Anton Demarki, frančiškan. Karin, dne 1. febr. 1912.
Gdö. Pierina Sušio iz Podgore pri Gorici piše:

28. januarja 1908: Zahvaljujemo Vas za grenki „**FLORIAN**“,
ki je bil tako dober, da je mojo drago mater tako lepo ozdravil. Toliko
časa je ona tako trpela na želodcu in nič ji ni pomagalo. Več kot 200 kron
sem zavrgla zastonj. Odkar vživa „**FLORIANA**“, ona ne ve več za
svoje bolečine. Poprej ni smela ne jesti ne piti, vse je iz sebe metala
in zdaj zavživa vesela vse od kraja, kakor mi drugi. Zmiraj se Vam
zahvaljuje.

 **Varujte se nezdravih ponaredb, ki se
prodajajo namesto pristnega »FLORIAN« a !**